

31/12

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 9-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౩.

No. 237
సంచిక ౨౩౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవాకిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది.

పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువురౌట బావును,
పార్శవు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

తోక ప్రసిద్ధమైన

స్టీము యింజన్లు!

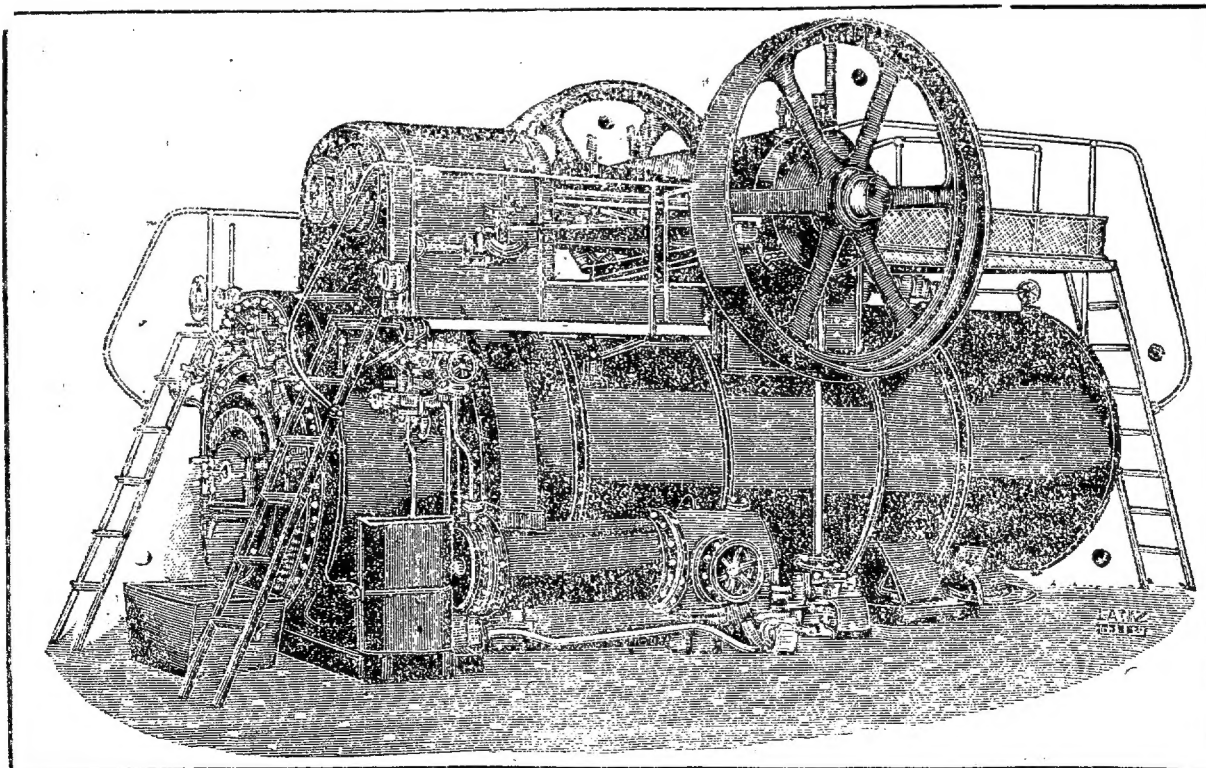
(Super Heated)

హంసి స్టీము యింజన్లు!!

22 B. H. P. ల గాయకు 1250 B. H. P. వరకు.

బాయిలరు ట్యూబులు వెలువలకలాగి శుభ్రపకుచుటకు సౌకర్యములు అమర్చబడియున్నదన బాయిలర్లు యెన్నటికిని చెడిపోవు.

యేమాదిరి యింజనులు కంటెను ఖర్చు మిగుల తక్కువ - కర్ర - బొగ్గు - వూక - పొట్టు - దేనితోనైన పనిచేయును.

వెలు సులభము.

Prices
Challenge
Competition

నూతన పద్ధతుల
ననుసరించి అనేక
సౌకర్యములు
అమర్చబడినవి.

వెలు సులభము.

Economy
unrivalled!
Latest
Scientific
Miracle!!
Wonderful
Bargains!!!

ఇదివరకు యెన్నడు యిట్టి యింజనులు మీరు చూచియుండరు.

సంవత్సరం ఒక్కంటికి 3000 యింజనులు అమ్మబడుచున్నవి. త్వరితగతినే ఆర్డర్లు పంపుడు.

Telegrams:
"MACHINISTS"

సోలుయేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో., 12, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి గుఱిపు వందేములు 1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో వందేములు జరుగును
1925 సం॥ జనవరి నెల 10, 18, 17, 24, 31.
1925 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎల్లెక్కో టోటాలిడేటరు బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ. 5. స్త్రీలు రూ. 3.
రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.
బీచ్, చార్జ్, ఎగ్జిక్యూట్వ్ మొదలగు షేషనుల
నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.
ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు
మా పెన్సిల్ నులను చూడకోరెదము.

వెల్లింగ్టన్

1925 సం॥ జనవరి నెల 8 తేది మొదలు జనవరి 9 వ తేదివరకు.
మ్యాటిస్ట్రలు శని ఆదివారములందు 8-15 గంటల చూపబడును.

ఆల్ న్యూ సౌ కా మి క్చు

8-1-25 కనవారమునుండి యూనివర్సల్ ఫెస్టివల్ సీరియల్
ది "హోస్టల్ సిటీ" ప్రదర్శించబడును

పీటి మారిజ్ అండు మార్గరేటు మోరిస్ అద్వైత
కార్యములు చూడకగివని. న్యాయకూడ చూపబడును.

Encourage the Indian Art and enter-
prise the great Peninsular Magic Troupe.

Give their performances in Tenali on 10, 12 Insts.

ది గ్రేటు పెనిన్సులార్ మ్యాజిక్ ట్రూ పువారు

యీనెల 10, 12 తేదీలలో తెనాలి శ్రీకృష్ణ
సౌందర్యభవనులలో వారి వినోదములను
ప్రదర్శించెదరు.
ఎం. రామకృష్ణారావు.
మేనేజరు.

నోటీసు

కాకినాడ సబుకోర్టులో

O. S. 8/20

వాది:- పుల్లిపూడి బాపిరాజు సా॥ కాకినాడ.

ప్రతివాదులు:- వి. కే. సుబ్రహ్మణ్యంపిళ్ళై చనిపోయి
నందున వారసు సోదరుడు శిలవనాయకం పిళ్ళ సా॥ వెల్లెల్
తురాసు, 2 యస్. యస్. ఆర్. యస్. రామనాథంపిళ్ళై
చనిపోయినందున వారసు సమిష్టికుమార్తె నాగప్పపిళ్ళై సా॥
పుదుక్కొటజిల్లా అరమిలం. పదవర్ష దీక్షి వారంటములలో
1-2 ప్రతివాదులకు వారసులను తెలిపించి బామినదాదవర్ష
పున్న చరానీ జప్తు చేయించుటయననీ కోరి దాఖలు చేసిన
వారంటు దరఖాస్తుపయిన కాకినాడ సబుకోర్టువారు నోటీ
సుకు ఆర్డరువేయించి 20-1-1925 తేదికి వాయిదావేయించినారు
గనుక అక్షేపణలు పున్నయెడల వాయిదాకోజు 11 గంటలకు
కాకినాడ సబుకోర్టులో హాజరయి తెలియచేసికొనవలయును.

కాకినాడ } జె. బి. రామమూర్తి.
6.1.1925, } దిక్షిహోల్దరుతరఫ్ఫున స్టేడరు.

శారదానికేతనము - గుంటూరు

ఆంధ్ర దేశములోని గురుకుల స్త్రీ విద్యాలయము ఇది ఒకటే
సంక్రాంతిపండుగకు ధనసహాయము చేసి విద్యాదానము జేయుటకు
ఆంధ్ర మహాజనులు ప్రార్థితులు

చెన్నపురి బజారుధరలు

జనవరి 9-వ తేది శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు			
దనియాలు	చా 1-8	ర 80.0-0	మొదలు 42.0-0 ముత
రియ్యము	బస్తా		మొదలు ముత
కుసుమ	తెనాలి	చ 48 గలసి	ర 14.0-0 14.8-0
నెలూరి	,,	డిటా	,, 15.8-0 16.0-0
డిల్లీ	,,	డిటా	,, 16.4-0 16.8-0
రాగులు	రా. 164	బస్తా 1-8	,, 8-12-0 9-0-0
శవ్వలు	,,		,, 20.0-0 24.0-0

(2) వస్తుధాన్యములు			
కందులు	బస్తా 1-8	ర 205	ర 11.0-0 ర 12.0-0
నెగలు	,,	డిటా	,, 10.8-0 11.8-0
నెపలు	,,	డిటా	,, 11.8-0 12.4-0
నినుములు	,,	డిటా	,, 18.0-0 16.0-0
శిలము	ర 164	,,	,, 9-4-0 11-4-0

(3) నూనె వస్తువులు			
శవ్వలనూనె	చా 1-8		ర 160.0-0 165.0-0
నెయ్యి	మ 1-8		,, 14.0-0 26.0-0
కొండాపురం	జేరు నెగగవచ్చు	చా 1-8	,, 55.0-0 60.0-0
ఇతర ప్రదేశము	,,		,, 50.0-0 58.0-0
జేరు నెగగనూనె	గానుగ	చా 1-8	ర 120 మి.ఎ.కె. నా 115
అయిదు	చా 1-8		ర 145.0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయకాపు	చా 1-8		ర 170.0-0 175.0-0
మారకాపు	,,		ర 145.0-0 150.0-0
మిరపకాయలు	(గుంటూరు)	చా 1-8	ర 129.0-0 140.0-0
గుంటూరుపాతకట్టు	వీరిమందు మునుగు	1-8	ర 50, 55
కాపా	వీరిపాతకట్టు	,,	ర 70, 75
రెల్లము	చా 1-8		ర 85.0-0 60.0-0
చింతనందు	చా 1-8		ర 80.0-0 49.0-0

(5) ఇనుము			
పట్టా	రకం	చా 1-8	ర 82.0-0 88.0-0
చదరం	,,		,, 82.0-0 85.0-0
రవుండు	,,		,, 82.0-0 85.0-0

(6) లోహములు			
నెండ్	100 తులంకు		ర 72.0-0 75.0-0
బంగారము	తులము 1-8		ర 21.8-0 22.8-0
పవరము	1-8		14.8-0
ఇత్తడి	చా 1-8		ర 275.0-0 280.0-0
రాగి	డిటా		ర 815.0-0 820.0-0
అస్కాచక్కర	చా 1-8		ర 84.8-0 85.2-0

(7) రంగులు అలిజరైసు			
అవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	ర	78.0-0
కొట్టెప్పుడు	డిటా		72.0-0
సింహం	డిటా		,,
గుర్రం	డిటా		,,

(8) కూడి			
బోండా	నెగ్గుబారము 1-8		ర 820.0-0

(9) నూలు			
కోయంబుత్తూరు	నెం 10 1/2 పెట్టె 1-8		ర 8.12-8
మధుర	నెం 12 1/2 పెట్టె 1-8		ర 7.8-0
పుల్లూరు	యోనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-8		ర 8.12-0
అహమదాబాదు	నెం 12 1/2 పెట్టె 1-8		ర 7.12-0
నూకయోనుగ	నెం 20		ర 11.4-0
బహాన్	నెం 20		
,,	,, 40 ఏ రేఖలు అయినను		ర 13-11-8
గోకాత్	నెం 12 1/2		ర 9.0-0
పద్మాత్	నెం 24 1/2		ర 11-10-0
14 1/2 క్వింట్ వత్తి			ర 8.14-0
నెం 20 బెన్ని సింహం	యీటె		ర 11.4-0
నెం 22	,,		ర 11.8-0
నెం 12 1/2 బెన్ని పర్కను			ర 9.2
నెం 14 1/2	,,		ర 9.8

గ్రామకరణము-మునసబు

గ్రామకరణమునకు మునసబును పారంపర్య హక్కు
లలోగాని యోగ్యతలలో గాని భేదములేదు. పూర్వము మునస
బులకు జీతములు తక్కువగా ఉండినందున వారు గౌరవోద్యో
గులుగా యెంచబడుచుండిరి. క్రొత్తపద్ధతి ననుసరించి కర
ణము, మునసబులకు ఉభయులకును జీతములు సమానముచేయ
బడి వారుకూడా జీతనాకరులుగా యెంచబడుచున్నారు.

పద్ధతులన్నీ మారినప్పటికిని కరణములను, మునసబులకు
తాచేదారుల నెడిపద్ధతి మార్చలేదు. మునసబులకు సివిలు, క్రిమి
నలు కేసులు విచారించే భారము తీసి పంచాయతీ కోర్టులకు
పెట్టిరి. ఇక జనన మరణములు, మాత్రము మిగిలియున్నవి.
కరణము తనవిధిని చక్కగా నేరవేర్చువలెనన్న ఆహ్వానములు
కూడా పనిచేయవలసియున్నది. ఇంతవనిచేసి మునసబు పంత్
కమిషనరీ వచియుండక తీరదు.

ఈకమిషనరీములు ప్రెసెంటి తెలుపుకొనుటకు తగిన సరి
భావము లేదు. పిరిపై వాలెపడి కాననపద్ధతి యెట్లున్నదో
పిరి విషయములో పనిచేయవలసినను యీవిధోద్దేశ విషయ
మును అనుభవములకు అలవాటుపడినవారు సభ్యులుగా నుండుట
కవకాశము లేనందున నెరవేరుటలేదు.

కనుక ఆంధ్రదేశములోని కరణములందరూ ఆయా
తాలూకాలలో శఖలు జరిపి యీక్రిందితీర్మానములు చేసికొని
కలెక్టరులవద్దా గవర్న మెంటుకును, కాననపద్ధతును తెలుపు
కొన గోరుచున్నాను.

తీర్మానములు (1) అన్నివిధములను కరుణము, మునస
బులు సమానులు గనుక మునసబుకు గరణము తాచేదారు అను
మాటను గ్రామమాన్యుయట్లోనుండి తొలగించి యిద్దరకును
"గ్రామాధికారు"లను వదలము ఉపయోగింపవలెను.

(2) మునసబులెనే కరణము కూడ లోకలోజ్యులూ,
మ్యూనిసిపాలిటీలూ కాననపద్ధతు సభ్యులుగా నుండుటకు అర్హు
గావచ్చును.

(3) మునసబులకు ఇదివరకే కేసుకేసులు విషయములో
బాధ్యతేవున్నది. కనుక డబ్బు సంబంధమును తెక్కులు తానే
ప్రాయోగింపక కరణము భూపరిబంధ మును రికార్డు తయారు
చేయుటకును బాధ్యులుగా నుండవలెనని కానిపడవలెను.

(4) ఒకరిపై నోరికి ఆధిపత్యము లేవలెనని తమతమ విధు
లను వారు నెరవేర్చుకొనుటకు ఉత్తర్యులు కావలెను.

ఈనాలుగు తీర్మానములు ఏమాత్రమైనను ఆత్మగౌర
వముగల ప్రతికరణమును అంగీకరింపగల డని నమ్ముచున్నాను.
ఇంకను అనుభవముగలవారు యోచించి సవరణలుచేయువలసి
యున్నయెడల చేసి పినిని కలెక్టరు తీర్మానించి రాజోపు
స్పెషలిహాసము గూడనున్న కాననపద్ధతిలో ఇచ్చట పెట్టుటకు
గాను యోకాననపద్ధతునైనను కొరవలెను.

అక్కిరాజు వాసుదేవరావు,

సెక్రటరీ.

పోర్చిగీసు కాన్సల్ జనరలుగారి ఆగమనము
కరాచీ, జనవరి 8:- ఘనత వహించిన డాక్టర్ అమా
డన్ డిసిల్వగారు, పోర్చిగీసు కాన్సల్ జనరలు, నిన్న
యిచ్చటకు వచ్చిరి. తనవారమునాడు ప్రెయిముహోలులో వాస్
కోడిగామాగారి భాషకాథము జరుపబడు సమావేశమునకు వీరు
హాజరయ్యెదరు. (ఆ. ప్రె.)

"గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురం తా॥ వొమ్మంగి గ్రామ
నివాసులును, బ్రాహ్మణులును, మిరాసీదార్లును, అయిన మాచి
రాజు కృష్ణంరాజుగారు 2 తేది రాత్రి స్వర్ణములయిన తెలి
యజేయుట కెంతయు విచారించుచున్నాను. వీరు పరోప
కారార్థమై తమ శక్తిసంతయు వినియోగించిరి అని ఆదిరాజు
జగ్గరాజుగారు చెప్పుచున్నారు.

AMRUTANJAN

1925 CALENDAR 1925

The picture of "Mahatma Gandhi" in sitting posture
and
"Radha Krishna" with 3 attractive colours.

అమృతాంజనము

1925

క్యాలండరు

1925

"మహాత్మా గాంధీ" "రాధా కృష్ణ"

3 అందమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు:—

15-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రూ 10-8-0,

ఆలశ్యము ఆశాభంగమగును.

1000 కి రూ 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవంతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు.

విశాఖపట్నం మన్యం

పరిపాలనానివేదికము

విశాఖపట్నం మన్యప్రదేశము యొక్క 1928-24 సం॥ పరిపాలనా నివేదికమును ప్లాకాకారమైన రుభరూపు దొరగా రు ప్రకటించియుండిరి. గంభాను విశాఖపట్నం గోదావరి జిల్లాలోని మన్యప్రదేశము లన్నిగలిపి ఏజన్సీడివిజనుగా 1920 సం॥ న యేర్పరచిరి. కాని పిదప 1928 ఆక్టోబరు 16వ తేదీన నుండి మరల విభజించి ఏజిల్లాలోని మన్యమును ఆజిల్లాకు ఒప్ప గించిరి. అట్లే విశాఖపట్నం మన్యమును రంపా, మాళువాను నర్మపటము డివిజనుకు మార్చిరి.

ఆప్రాంతములందు అంతకుముందు వత్సరముకన్న యీ సాలునకు ఖర్చు తగ్గిపోయినదనియు ఫిరూరీ ఆల్టరేచే కొంత భూమి సాగుజేయబడదనియు, అందుచే పంటలు పండియిన వనియు, అయినను మొత్తముపైన పూర్వమువలెనే ప్రైవేటులు బాగున్నవనియు రిపోర్టునందు డెలుపుచున్నారు. ఫిరూరీ వలన యాయొక్కనష్టమేగాక, మరాఠాదారుల నడచిన శిక్షించుట, వారు నమ్మకముగా పనిజేయనందున మూలనుండి తొల గిండుటగూడ జరిగెను. ఏలాపము అగుపడినను ఫిరూరీయే కారణము.

మన్య ప్రదేశమునందలి ప్రజలకు పట్టువాసులవలె కొద్దిలు శేసులయందు అట్టే శోకముండదు. శేరుములు జరుగుట ఆరుదు. అప్పటికి సాగుపాడుగుననచ్చు సివిలుకేసులలో చివ రకు 360 కేసులు పరిష్కరింపబడక మిగిలిపోయినవట. శేసు లు తక్కువగ నుండుచోట్లనైన బాకీలేకుండ పరిష్కరించు నట్లు ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధవహించిన బాగుండును.

ఇక చైద్యసహాయము విషయమున ఆమన్యస్థలముందు ప్రభుత్వ చైద్యశాలలు 3, స్థానికసంఘములవి 12 గలవు. కుర్రా పుట్టితా లా కా బోర్డు వారు 3 చోట్ల ను, పార్వతీపురం ఏజన్సీతాలూకాబోర్డువారు 4 చోట్లను స్థా పించిరి. ప్రభుత్వమువారన్ననీ తమపోలీసు సిబ్బందిలెచ్చలుం దునో వాతసహాయార్థ ముచ్చోట మాత్రము 2, 3. చైద్యశాలల నెలకొల్పిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రయాణము జేయునపుడు ఎంటనోకవైద్యుని నియమించెదడు. ప్రభుత్వోద్యోగులకు పో

లీసువారికి వైద్యులుకావలెనుగాని మన్యప్రదేశములోని ప్రజల కనకములేదా? ఖరీదైనద్యుకాలు విరివిగా లేకుండుటచే ప్రభు త్వోద్యోగులు ఎప్పుడో నెలకొకసారి కమానువచ్చినపుడు వారి తోనచ్చు వైద్యులు చికిత్సజేసిన వారిం ఖ్యయే 9,4 8 6 గలదని రిపోర్టు నందు తెలుపబడెను. డివిసిబట్టి చైద్యశాల లెంతెంతూరముగ నున్నవో తెలియగ లదు. స్థానికసంఘముల కక్కుడు ధనసహాయము జేసియైన మన్యస్థలములందు వైద్యాలయము సంఖ్య హెచ్చింపవలెను. పాడేయలో వైద్యాలయము స్థాపించమని ఏజన్సీకిమిషనరు గారు శిఫారుజ్జేసెరట. ప్రభుత్వమువారు ధనలేమిచే నిరాకరిం చిరట. చైద్యశాఖ మంత్రిగారు ప్రజేతెట్టిన నూతనవిధానము మన్యస్థలములకుగూడ నవకరించిన యోగ్యముగ నుండును. మన్య స్థలములలో పుట్టిచెరిగి విజృంభించు మాళువాజ్వరమును రూపు మాపుటకై ప్రభుత్వమువారు రూ 4000 ప్రత్యేకించిరి. అందు విశాఖపట్నం మన్యమునకు రూ 1,300 వినియోగింపబడెను. దోమలు పెరుగు పంకముస్థలముల బాగుచేయించుచున్నారు. సమర్థులకు వైద్యులు దొరకకుండుటచే పీరిపను కింకను బాగుగ కొనసాగుటలేదని డెలుపుచున్నారు. మున్యుందు యీవ్రయ త్తములు జయప్రథమగ జరుగగలవని తోచెడిని. ఇతరజాడ్య ముల నివారణకుగూడ టీకాలువేయుట నున్నగు చర్యలకు గడంగుచున్నారు.

విద్యావిషయములందు విద్యాకాఫోర్స్ తోద్యోగులు గలరినియు వారు కమానులు తిరిగిరియే రిపోర్టునం తెక్కు వగా డెలుపుచున్నారు. కాని జనసంఖ్యలో యెంతచుండి ఆక్ష రజ్ఞానము గలవారున్నారో, పూర్వముకన్నయిప్పుడు ఎంతయ భిన్నుగలిగినో డెలుపుటలేదు. జయపురములో నొక బోర్డు హైస్కూలు, గుణుపురంలో బోర్డుమిడియన్స్కూలు గలవు. రెండు బిరియా తెలుగు ప్రైవేటునింగస్కూళ్లు గలవు- ముందువ త్వరముకన్న యావత్సరము గవర్న మెంటు స్కూళ్లు 3, బోర్డు స్కూళ్లు 4 తగ్గిపోయినవి. గ్రాంటులను బుచ్చుకొను పీఠి బతు లు మాత్రము హెచ్చెను. బోర్డు స్కూళ్లు తగ్గిపోవుటకు ధనలేమియే కారణమై యుండును. కాని వేర వియు గానేరదు. ప్రభుత్వమువారు స్వయముగా స్కూళ్లు స్థాపించకపోయిన మాస్థానికసంఘములకు సహాయము జేయనే

గూడదా, విద్యావ్యాపక మెట్లున్నదో దీనివలన తెలియగలదు' మన్య ప్రాంతములందు ముఖ్యస్థలములకు ప్రస్తుతము రోడ్లు వేయబడినవి. వాటిని మరమ్మతులుచేసి బాగ్రతగా నుంచు టకు స్థానికసంఘములు ప్రభుత్వమువారు కలసి వేలవవలె ఖ ర్యు జేయుచున్నారు. ఫిరూరు విషయమున సిపాయిలు, సేన లు, ఉద్యోగులు పడిన కష్టములచే యెచ్చోట నూతనరోడ్లు వేయుటవలెనైతే రోడ్ ప్రభుత్వమువారికి తెలిసియుండును. ధనసహాయము జూసికొని వేయించగలరు. విశాఖపట్నం అనంతగిరి రోడ్డును జయపురం- అనంతగిరిరోడ్డుతో గలపుటకు నూచనలు గలవట. రూ 35,000 ఖాయపరచిరి.

అస్సాము టీతోటలకు యీమన్యమునుండి 2,388 కులీలు ఎగుమతి కాబడిరట. డోయరులకుగూడ నంత మందియే బోయి రట. ఈపట్టున కులీలెగుతగ్గించి వారికి స్వస్థలములందు కఠిన మగు అడవి నిబంధనలు మున్నగునవి తగ్గించి నివాగయోగ్యముగ జేయుకుండినచో బల్లారిలో వలెనే జరుగును. ప్రభుత్వోద్యోగులు కమానులు తిరుగునపుడు పలుకరించుటకై న ప్రజ మిగిలియుండరు.

ప్రభుత్వమువారు కొందరికి ఋణములిచ్చి తోడ్పడుచు న్నారు. కాని ఆఋణములను జనవరి ఆఖరులోపుగనే తీర్చుమని ఆజ్ఞాపించియుండిరట. ఇది చాలకష్టమగును. పంటలుపండి వాటి నమ్మకొని తీర్చుటకు వ్యవధిసీయవలెను. లేదేని ఈ ఋణము తీర్చుటకు వారు వేరొక సాహసకారులనదై ఋణము జేయవలసి వచ్చును. మార్చి మాసాంతమువరకైన ప్రభుత్వమువారు వేచియుం డవలెను. ఈవిషయమును రూఢుధర్మగారే నూచించియుం డిరి.

ఈమన్యములో 14 సహకారసంఘము లున్నవి. సహ కారోద్యమము బాగుగనే పనిచేయుచున్నట్లు దోమను. కాని యీసంఘములన్నియు మన్యముపంటలు పట్టుములలోను పట్టుము వస్తువులు అవసరమైనవి మన్యములోను విక్రయించున ట్టి కార్యమునకుబూనుకొని, అనూయకులగు మన్యప్రజల మో సగించి చవుకగగొని యీవలవారికి మిక్కిలి ప్రీయముగానమ్ము కొమటులచేత చిక్కుకుండజేసిన చాల బాగుండును. సహకారసంఘము లావిధముగ పనిజేయునట్లు సహకారోద్యమ ప్రచారోద్యోగులు శ్రద్ధవహింపవలెను. ఈరిపోర్టుపై ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులను వేరువేరుగ ప్రకటించురట.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

నిర్బంధ చట్టమును తిరస్కరించుట

సనము నెగిరితిమి

చిరతంజనదాసు గారితంత్రివార్త

“మనము నెగిరితిమి, మనకు 66 ఓట్లును ప్రతిపక్షులకు 57 ఓట్లును వచ్చినవి. తండ్రిగారికి కొద్దిగా నెమ్మదిగానున్నది. శాసనసభకు వెళ్లియుండిరి” (స్వరాజ్య)

శాసనసభా విశేషములు

పత్రికాభిప్రాయములు

ప్రభుత్వమువారి రిచ్చపాటు

నేపనలిష్టుల సహాయము

ఈనెల 7 వ తేదీ ఉదయము 10 గంటలకు నేపనలిష్టుల సహాయము భావము భూరిగా మారినది. అది అటుల మారునని దొరతనమువారు తెలిచియుండలేదు. నేను గుప్తగారి తీర్మానమును అధ్యక్షుడు హామీదామితులతో ప్రతిపక్షుల ప్రయత్నములు ముగిసినవని దొరతనమువారు తెలిచిరి. నేను గుప్తగారు తీర్మానము నుపహరింప గూడదు. చట్టమును తిరస్కరింపవలెను అని బేరబంధుదాసు, చక్రవర్తి, సర్ పి. సి. మిత్రగారు సూచించగా ఆమోదన ఆమోదించబడెను.

పోలీసువారు

చాలమంది పోలీసువారు సభాభవనమునకు వచ్చిరి. చాలమంది గూఢచారులు మామూలు కుస్తులతో రిచ్చాలకు లను ధరించి గమిగూడిరి. చాలమంది ప్రేక్షకులకు టికెట్లు పంపబడినవిగాని వారు ద్వారముకడకు వచ్చునరీకి వాటిని నిరోధించిరి. అధ్యక్షుడు ఆనాడుదయముననే అటుల ఉత్తరువు చేసెను. చాలమంది ప్రజలు సభాభవన సమీపమున చేరియుండిరి. ఏదో ఉత్సవమునకు వచ్చినరీతిని జనసమూహము నిండియుండెను.

నాయకుల రాక

సభాభవనము లోపలిభాగము ప్రేక్షక జనసమూహముగా నుండుటచే వీక్షికోట్టవలెను కనబడినది. నాయకుల రాకకొకరురాగా మరొకరులు వెంటగను. డాక్టరులు సభకు వెళ్లవలదని చెప్పినను దేశబంధుదాసుగారు సభకువచ్చిరి. వారిని పడకకుర్చీలతో కూర్చుండదెట్టి తీసికొనివచ్చిరి. వారు ఒకదళసరి కాలువను కప్పకొనియుండిరి. కొంచెము పాలిపోయినట్లున్నను చాల ఉత్సాహముగానుండిరి. వారురాగానే సభ్యులందఱును సమస్తరించిరి. అధ్యక్షుడు సవినయముగ ప్రాధికారమును అసనమున విశ్రమించుకొనెను.

గవర్నరు ఉపన్యాసమును స్త్రీవెన్నుగారి ఉపపాదనమును జరిగినపిమ్మట సభ్యులందఱును దాసుగారివంక దృష్టినిగిడిరిగాని దాసుగారు చాలనీరసముగా నుండుటచే ఏమియును మాటలాడలేదు. సర్ పి. సి. మిత్రగారు గంభీరముగా నుపన్యాసించిరి.

సర్ ప్రవాసచంద్రమిత్రగారు

“నేను రాజులపొట్టులో సంతకముచేసితిని. నేనీచట్టమును తిరస్కరించెదను. నేను రాజులపొట్టును సమర్థించెదను. ప్రతిముఖ్యవిషయములలోను యీచట్టము రాజులపొట్టుకు భిన్నముగానే యున్నది. 1915 దేశేతరత్వ శాసనమును పోలీయున్నది. ఆశాసనమును రాజులసంఘమువారు వెనుక పరిశీలించి కొన్నివరతులనుమాత్రమే అంగీకరించి తక్కినవానిని తిరస్కరించిరి. మరొకన్ని క్రొత్తవరతులను చేర్చిరి. ఆవరతులు ప్రభుత్వప్రతిపక్షము 206, 207 పేజీలలోనున్నవి. రాజులు రిపబ్లికన్ దేశీయులు చాల నిరసించిరిగాని దొరతనమువారు ఆ రిపబ్లికన్దలలి సూచనల సంతకమును మించిపోగూడదు. (వినుదు వినుడు)

ఉద్యోగులుగాని భారతీయులలో ఆరాజకీయమరహస్యచరిత్రను పరిశీలించగలిగినవాడను నేనొక్కడనే అనుటచే దానిని గూర్చి చెప్పటకునాకు కొంత హక్కుకలదు. దొరతనమువారి పుడు రాజులపొట్టును నిరసించి యుద్ధకాలమున చేయబడిన దేశేతరత్వ శాసనము (1915) ననుసరించుట లోగముముందు

కొనివచ్చుమండ ఘనచైద్యునిమందులను నిరసించిచ్చాటుపుచ్చాటుకుండుద్యము చేయించుటయే యగును (వినుదువినుడు). దొరతనమువారి అభిప్రాయములలో యీచట్టమే ఉత్తమమైనదిగా నుండవచ్చునగాని ఈసభవారు దీని నామోదించినచో అది నిరుపయోగమునటయేగాక ఆరాజకీయమునకు మరొక సహాయకముగూడ కాకలదు నేనింతకంటె మెచ్చుగా బహిరంగముగా తెలుపబాలను గాననే నీచట్టము నామోదించబాలను.

ముఖ్యసూచనలు

నేను కొన్ని ముఖ్యసూచనలను చేసెదను. వీనిని ప్రభుత్వమువారును ప్రజలునుగూడ గమనింపవలెను.

ఇప్పుడు వంగరాష్ట్రమున ఆరాజకీయము కలదని నేనెరుగుదును. ఈఉద్యమమును నిరోధించుట మన కందరికిని సర్వవిధములను ముఖ్యకర్తవ్యముగా నున్నది. దొరతనమువారు రాజులచట్టమును మొదటిభాగమును తాత్కాలికముగా కొన్ని మార్పులతో మూడేండ్లవరకును అమలులో నుండునట్లు ఆమోదించవలెను.

విలియమ్స్ గారు- మిత్రగారు లిటుల సవరణ నుపహరించుచున్నారా?

అధ్యక్షుడు- మిత్రగారు సూచనలను చేయుచున్నారు. అందు తప్పేమియును లేదు.

మిత్రగారు- ఒకటవభాగము చాలదని తెలిచిన రెండవ భాగమున కొన్ని భాగములనుగూడ అమలులో పెట్టవచ్చును. మూడవభాగము నమలులో పెట్టగూడదని రాజులసంఘమువారు సూచించిరిగాని ఈచట్టము నామోదించుటకన్న రాజులచట్టము నంతకు అమలులో పెట్టిననుగూడ మేలే యని నేను తెలిచెదను. ఇప్పుడైన దొరతనమువారి చట్టమును వదులుకొని రాజులచట్టమును రాష్ట్రీయవభాగంగాని భారతకానసభలోగాని ఉపహరింపవలెను.

ఈ అభిప్రాయములు నావ్యక్తి అభిప్రాయములు గాని నాచక్షుమువారి అభిప్రాయములు గావు. వంగరాష్ట్రమునందలి లిబరలుపక్షమువారి అభిప్రాయము యుండియో సంఘమువారు వ్రాసిన లేఖ యందును భారతలిబరలు సంఘమువారి అభిప్రాయము లొకటి తీర్మానమునందును వెల్లడింపబడెను. లిబరలుపక్షమువారికి తెలియని విషయము తెన్నియో నాకు తెలియనుగాన నా అభిప్రాయము లో వారేకీర్తనంపబాలరు. 30 ఏండ్లనుండి రాజకీయపక్షము లో నాకు సంబంధము కలదుగాన వానినిగూర్చి ప్రభుత్వసంఘములకు తెలియనివిషయము తెన్నియో నాకు తెలియనుగాన ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయముతోగూడ నే నేకీర్తనంపబాలను. ఇట్లునుటవలన దొరతనమువారి అభిప్రాయమును ప్రజానాయకుల అభిప్రాయమునుగూడ సరిగాదు. నా అభిప్రాయమే సరియైనది ఆహంభావముతో నేను తెలుపుటలేదు. నాకట్టి అహంభావములేదు. నా అభిప్రాయమును వెల్లడించుట నావిధి. అట్లు చేయకుండుట బోవముకాన నేను వెల్లడించితిని” అని మిత్రగారు నుడిగిరి.

తమామాలు

లోపలికెవ్వరును (ప్రేక్షకులు) రాగూడదని అధ్యక్షుడు కఠినముగా శాసించెను. దాసుగారిని పడకకుర్చీలోనుంచి లోనికి తీసుకొనివచ్చువారినిగూడ రాసీయరైరి. దాసుగారి ధర్మపత్ని యగు శ్రీమతి వసంతదేవిగారు భర్తతోగూడ లోనికి రావోగా

అడ్డుపెట్టిరి. అంతటకొందరు అధ్యక్షుడును సర్ యారను కాటనుగారియుద్దేశేన వసంతదేవిగారినిగూడ రాసీయకపోవుట అక్రమముని తెలిపిరి. నాభార్యయు వీలుగారిసతియును వచ్చెదమనగా వారినిగూడ నేను రాసీయలేదని అధ్యక్షుడు వారి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

సంవాదము

వర్సార్టీ గారు- లిబరలు ప్రభువుగా రుపన్యసించిన పిమ్మట ప్రేక్షకులస్థానములలో కూర్చుండురా? అందుకొరకే నా ప్రేక్షకులను రాసీయకపోవుట!

అధ్యక్షుడు- ఈప్రశ్న అక్రమము. ఈవిషయమున ఏమిచేయుటను నాశేగాని మరెవ్వరికిని అధికారములేదుగాన మీరు నన్ను ప్రశ్నింపగూడదు.

మారలు హకు చాదరిగారు- గవర్నరుగారు వచ్చెదరను కారణమున పత్రికా విశేషులకును ప్రేక్షకులకును విభేదము కల్పించెదరా?

అధ్యక్షుడు- ఈప్రశ్న అనవసరము. ఏమిజరుగునో కొంచెము ఓపికపట్టించుడు.

విజయకృష్ణబోసుగారు (సాగ్రహముగా)- నేను మోటాడ బండిలోగా నాబండిని పురమందిరావరణములోనికి రాసీయరైరి. ప్రేక్షకులతోపాటు సభ్యులనుగూడ రాసీయవలదని మీరు ఉత్తరువుచేసితిరా?

అధ్యక్షుడు- (సవినయముగా) వెలుపలి ఏర్పాటులతో నాశేమియును సంబంధములేదు. లోపలి ఏర్పాటులను మాత్రమే నేను గమనించెదను.

బోసుగారు- నే నెవరి నడుగవలెను?

అధ్యక్షుడు- వాకలుచేయుడు.

బోసుగారు- సర్ స్త్రీవెన్నుగారి నడుగనా?

అధ్యక్షుడు- ఇప్పుడడుగగూడదు.

ఓట్లుపుచ్చుకొనుట

ఈసంవాదములు జరిగినపిమ్మట ఓట్లు యిచ్చుటకు గంట కొట్టిరి. తాము నెగ్గెదమని ప్రభుత్వపక్షమువారును తాము నెగ్గెదమని నేపనలిష్టులును మురియించు తమతమ స్థానములకేగిరి. ప్రభుత్వపక్షముకంటె మనపక్షమునకు ఏడు వోట్లు మెచ్చుగా వచ్చునని అంతకుపూర్వమేనేను ప్రగాఢ నుడిగిరి. చివరకు లెక్కపెట్టగా 9 వోట్లు మెచ్చుగా వచ్చినవి.

అబ్దులు జబ్బారు పలమాలీనుగారు

సభ ముగిసినపిమ్మట 200 మంది యువకులు వచ్చి పలమాలీనుగారిని చూడగోరిరి. ఆయనను తామే ఎన్నుకొంటిమనియు తమ కోరికప్రకార మాయన ఓటుయియ్యలేదుగాన ఆయన నడుగవచ్చితిమనియు వారుచెప్పిరి. ఉద్యోగు లెంత చెప్పినను వారుకదలరైరి. గంటన్నరసేపు ఆయనను అటనుండి కదలనీయలేదు. చివర కాయనమోటారు వెళ్లమండగా సిగ్గు సిగ్గు అని శేకలువేసిరి అని హిందూపత్రికానిలేఖరి తంత్రివార్త నంపెను.

* * *

పత్రికాభిప్రాయములు

స్టేట్సును

“వంగరాష్ట్ర శాసనసంఘమువారు చట్టమును తిరస్కరించినను దానిని అమలుజరుపకతప్పదు. ప్రజలనుగ్రహించుట ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యకర్తవ్యము. దెదరింపులకు జడిసి కొంతమంది సభ్యులు ప్రతి కూలముగా ఓట్లు యిచ్చుట భీనులకు తగిన పనిగాదు.

ఫార్వర్డు

దేశీయుల కత్యధికమగు అవమానమును కలిగించుటకు కారణభూతులగువారు ప్రజలను ప్రజాప్రతినిధులగు శాసనసభ్యులును కూడ కారనియు యితరులేమనియు స్పష్టమైనందున చాలసంతసించుచున్నాము.

బెంగాలీ

దేశీయులందఱు నిదివరకే తమ ఆసక్తులని తెలిపిరి. ప్రజాప్రతినిధులుగూడ నిపుడు తమ ఆసక్తులని స్పష్టముగా తెలిపిరి. ఇంకను గవర్నరు యీ చట్టమును సర్దిఫీకేటు వలన అమలులో పెట్టటకే పట్టుపట్టినయెడల గొప్పచారిత్రాటు చేసినవాడగును. ఇప్పుడు అన్ని పక్షములవారి సమావేశమును జరిపి సమరసభావముతో పరిష్కరించుటయే కర్తవ్యము.

ఈ బాంబు కేసులో మద్రాసుకును పసంతకుమర డెం
కీగారిని నిన్న తివ లేదీని కలకత్తా ప్రెస్ బ్యూరో తీసుకొనివచ్చి
రి. ఇప్పుడీ కేసును ఋజువు చేయుట కవకాశములేదని ప్రభుత్వ
మహారు తెలియజేయుటచే మద్రాసుని విడుదల చేయవలెనని
స్వామియ్యూర్ ఫూఫుగారు ఉత్తరువు చేసిరి. (అ. ప్రె.)

శ్రీరామనాటకము

5

అంజనేయ నటకము

రామచంద్రా!

నటనాన్ని, అభినయనాన్ని, యేవోలేని భావాలు తెచ్చి పెట్టుకుని కన్నా చేతులూ, వస్త్రా తిప్పుకుంటూ చూచేవాళ్ళకు వోక విధమైన భ్రాంతి లిగించే పనికి యర్హుడున్నాడని. మా మానసంసారంలో తటస్థమైన ఆధ్యాత్మిక మింగి అసామాన్యంగా వుండే పెద్దపాత్రలను తెచ్చి పెట్టుకొని నాటిని రక్షిగా చూప గలవాడే మంచి నటుడనిపించు కొంటున్నాడు. ఇట్లాటి యాతా కిక పందర్బాళ్ళో యవశేషమైన కొత్తతరహా చూపగలిగితే వాళ్ళనే మహానటులుంటున్నాము. నిజమే. తనకు లేనిది సామాన్యంగా కనపడండి తెలివి, లంచిత తెచ్చి పెట్టుకుని కనపడడం, అట్లాంటిండు గొప్పపజ్జయే. కాదనను. కాని మొత్తమీద యెంత తెలివగలవాడోనా తనస్వభావానికి, వృత్తాంతకు, మా మూలకవిలక్షణ సరిపోయే పాత్రలనే మిక్కిలి వొప్పింపగా అభినయించేటట్లు కనిపిస్తుంది. మా తెలుగునాటక సమాజాలు చాలావాటిలో వోక తెలివగలవాడు పదిమంది కూళిలను వెంట జేసుకుని మేళంకట్టి అన్ని పెద్దపాత్రలూ తనే జేమాతన ప్రకృతికి భిన్నమైన పట్లలో రక్షింపజేసే భంగపడుతూ వుంటాడు. ఇప్పుడప్పుడు బయలుదేరిన వ్యాపారనాటక సమాజాలలో పెక్కుమంది నటులండి యుచితపాత్రధారణ కనకాళముంటున్నది. కాని అక్కడ కూడా యే సంగితమో, రూపసౌందర్యములో పెద్దనటుడి ముఖ్యలక్షణమని తలచి యాసంపత్తు యున్నవారికే ప్రధాన పాత్ర లిచ్చుచున్నారు. ప్రతివాడినైజంలో నిత్యానుభవంలో కొద్దో గోప్పో కామక్రొధాలు చేయమంటుంది. కనుక యేదో విధంగా శృంగార వీరరసాలను కొంచెముభవ సిద్ధంగా చూపగలరు. శోకరసం కూడా జీవుల నిత్యానుభవమైన దుఃఖంపల్ల యేడుతూ సామాన్యంగా స్త్రీవేషధారలందరు శృంగారాభినయము తరువాత చులకనగా రక్షిచూచువారికడుపులు తెగిపోవునట్లు ప్రకటించగలిగియున్నది. కాని భక్తిరసం సామాన్య నిత్యానుభవములో నిదికాదు. దీనిని లాక్ష్యలు తెచ్చి పెట్టుకొనుట కూడ కష్టము. కాని అనుభవముకలవాల్లో దాని నభినయింప యోగ్యము. అట్టి అనుభవ సిద్ధమైన భక్తిరసాభినయములో అంజనేయనటకము తన నిత్యప్రవృత్తిని కల్గించుకొంటూ యెరుల కందరాని తెరవుల విప్పించుచున్నాడు.

నటకమును నాటనుంచి సహజంగా రావలసిన ప్రపాసభా. 1911 లో పచ్చయప్ప పాకాలలో చదువుతూ తొలిసారి అంజనేయవేషము దాల్చినప్పుడే యాతడా పాత్రను వేషధారియైనట్లెంచడంలేదనినీ, నిజభక్తి పారవశ్యమును వెల్లడించుకొంటున్నాడని స్పష్టమైంది. తరువాత 18 లో మైసూరు పండితులు, ఆరణ్యులు, యెరుట నాడినప్పుడు ప్రత్యక్షంగా యొక పెద్దకోతి చుట్టూగోడలు, తలుపులు బిగించివున్న నాట్యరంగంలో ఆవిర్భవించి 'ముఖ్యపాత్ర దేవుడు' పాత్రాత్మరీతిచే నకు విశ్వాసమొలరకుగలిగించి యుత్సాహమైనది. ఈవిధత చూచివున్న యొకమంత్రిగారు నటకం గారి యొక్క తన గమనించి యంజనేయ మంత్రము పఠే శించెను. కానిని యథావిధిగా జపించు కొంటూ చక్కని భక్తికర్మలతో నియామాలతో నమచుకొంటూ నటకము కలియుగాంజనేయలకు సాగక బిరుదును పొంది దానపరుడై ఆర్ధ్రీక్షుడై నీకృపాసహితము, సామాన్యంగా ఆశ్రయించినవాళ్ళని గల్గించే దివాలా తీయించే నాటకకళలో నే దినదినాభివృద్ధి పొందతూ ముఖించుచున్నాడు. తరుపతి వెంకటేశ్వర కవిశేఖరలీలని యంజనేయభావము జూచి యిది నాటకవేషము కాదనియు, సీతమ్మగారి వరప్రసాదాన చిరంజీవుడై నిలచియుండి వాయుతనముడు యానాటికి రైలుకూతులకు ఫ్యాక్షన్ దీపాగలకు, కలియదులకు బెడరకుండా ముల్లోకములు తిరుగుచున్న నటకంపెనీవారి యంటులపల్ల రూఢియైనదనియు పవ్యరూపంగా ప్రశంసించి యున్నాడు.

నటకము అనుభవవస్తువుకు అందులో అంజనేయపాత్ర. ఈవేషము వేయటంలో సీతమ్మగారిలాగా తాను రామకార్యముల సాధింపనియ్యడమే దొడ్డికి కోతిరేడుగ దలచుకొనే కాని రాముని గుణవిభూతులకు మెచ్చి మొదటి చూపులోనే భక్తిప్రేమ విశ్వాసవృత్తులు పులకరించి పెల్లుబుడచుకొని మార్గంబుగ నిరపేక్షగ తనచిత్తమున శ్రీరామ పాదారవింద సంతాపన కర్పించిన సాధుత్వమును, తనవృత్తమును కనపరచునే కాని అకుపవృత్తియొక్క చొక్కాయలలో పిప్పిగంటులు, వెకిలిచేష్టలు కోతివేషము, చూపనేర్చిన నాటకనటునివలె యగుపడదు. ఇతిడు లంకాదహనంలో సాగక పానుమంతుడి బ్రవృత్తిని, గరుడ

గర్వభంగంలో సిద్ధభటులయోగి లక్షణాలను సందర్భోచితమైన యాచ్యుదాలతో ప్రకటించగా చూచియున్నాను. లంకాదహనంలో ఆంజనేయ లుగు గ్రీవుని కి పట్టుము కట్టిం చడము వాలి నిచంకిం చడము తరువాత సీతకోసము వెతకడము, లంకాధీశునకు తనరాక నెరింగించుటకు లంకలోకొంత యుల్లరిచేయడము తరువాత అమ్మవారినిదర్శించడం కావలసినదానిలో రాయబారము, లంకాదహనము మొదలైన పాత్రకన్నా ముఖ్యమైనవి. అప్పుడప్పుడే ములకెత్తి ఆతిథిప్రముగ సంగ్రహించి ప్రాముఖ్యమైన రామవేషావరత్నము, వృత్తాంతము, భజనకీర్తనాది రాజసాపాసన వైఖరులు జేయించును. అప్పుడప్పుడు భక్తిపరవశమై యుండలెరుంగని యావేశముతో నగుపడేయు లంకాదహనములోని యంజనేయభక్తి స్వభావము లోక రాజ సక్రమంబు లనుసరించియుండును. దీనిలో కూడ నటకము చాల నిగ్రహము, జౌచిత్య, పారవశ్యము కనుపరచుచు చేతలవలన కన్న-పాటలవలన కన్న మూక గూచులచే నెక్కువగ తన రామవేషావరాయణత్వమును, రామకార్య ధురంతరత్వమును చూపించుకొనెను. సామాన్యనటులు ముట్టమీద సంగీతప్రసంగాన్ని చలాయించు అంజనేయ పాత్ర నంతయుకవిధమైన నాట్యసంగీత ప్రదర్శనావళాళముగ నెంచి యప్పుడప్పుడు కోతిచేష్టల నతిశయించుచు అల్లరితో పాటలతో తమవేషవిధి నెరవేర్చుచుండురు. నటకమంతకన్న నెక్కువ భక్తలక్షణము లగుపరచెను. అశోకవనములో రాక్షస స్త్రీపరశ్వతయై 'జానకివిమలలిఖిః పరీతేష మహావధిః' చింతాకులనడుచు మిగులులాడు ఖడ్గోత్తమువలె తొలుదొల్ల కనుగట్టి నప్పుడు అంజనేయని యెరుల మున బుకరించెడి తలత్తుగుడ్డుల నునటేము బహుచమత్కరంగా చూపించెను. 'దక్షిణాది అడవులు తిరిగితిరిగి యెచ్చుటను సీతను పొడగాంజనేయక నిర్దిష్టమై సాలసి సాలసి ప్రాయోపవేశమొనర్చి కంఠగత ప్రాణులై యావల సంపాతలవలకు లాలించి తెప్పరిల్లి రామనామోచ్చరణ క్రితచే నుడధిలంఘించి లంఖిణి మొదలగు రక్కసి బంటులగెలచి యక్షమాంసల దరించి తుడకు సీతనుగనుగొన్న సంతసమా, యిది యు రక్కసి సేతలేమానను భ్రాంతియు, విరోధిరాజ్యమున నొంటరిగానున్న సీతకు తన యుదంతమెరిగించి ప్రత్యయగౌరవ మొందుటయు మున్నగు భావములు అప్పట్లన నంజనేయని బాధించుచుండును. వీనినన్నిటిని నటకము చక్కగా చూపినాడు.

గరుడగర్వభంగములో నంజనేయడు (త్రేతాంతమున రామచంద్రము ముగిసినదిమొదలు ప్రాజాపానముల గట్టిపెట్టి యోగారూఢుడై విన్న తెరవును చూపించును. ఈ నాటకంలో సత్యభామ తనంతటి భక్తిప్రేమ లింకాకరికి లేవనియు, బలరాముడు తనంత బలశాలి లేడనియు, గరుత్మంతుడు తనంతటి హరినేనపగుడు లేడనియు గర్వపడుచుండిరి. ఇది నాందునికి విచిత్రంగా తోచింది. కృష్ణుడుకూడ పీరిగర్వాల కచ్చురవొందుచుండును. శ్రీకృష్ణవారములు ఆలోచించి గరుత్మంతునివలన బలరాముని బలగర్వముగలది, అంజనేయనివలన పీరిపురికి వినయసౌఖ్యముల యమేయ ప్రభావము నిదర్శింపవలసినవైనను. ఇప్పట్లన సర్వసంగ పరిత్యాగియైన సంతకృపాన్యూడై నిరహంకార యోగసమాధిలో నిలిచియున్న అంజనేయని రావింపవలసినవైనను. నారదుడువెళ్ళి యెన్నివిధముల ప్రవచించినా కదలడు. విష్ణుస్మరణచేసినా యులికిపడడు. చివరకది యపాయముకాదని రామచంద్రము బిగ్గరగా జపింపమొదలెడును. అంజనేయడు యోగారూఢుడైయుండియు రామనామోచ్చరణ విచిత్రము పీనుల సోకగానే దానిలో నిస్సంకల్పముగ జేరి నామ మందుకొని యింకనూ మైమరచియే అదివరకు అంతర్భావమున ధ్యానవిధిలో నిరంతరావధి మొనర్చుచుండిన రామచంద్రమునకు వాక్పాత్రమొసంగి నారదభజనలో పాల్గొనును. స్వభావసాధిలోనుండి నేమియువినకస్థిరచిత్తుడై స్తంభించిన అంజనేయడు క్రమముగ, నిస్సంకల్పముగ దానినుచ్చరింపటయొ, దురితసంభరితముగ కలికాల మాసన్నమగుచున్న ద్వాపరాంతమున గూడ రామస్మరణమున్నదాయని యచ్చెరువొందుటయొ, నది వీనుల దాకునందున పరమానంద పరవశమగుటయొ, నీ ప్రవృత్తులన్నియు మానసకోశమున దుడయించిన వ్యధిచారి సంచారి భావకమంబున గాక బుద్ధివ్యాపారమే సరించిన యాత్మప్రవృత్తివలన జగన్మయమైన బ్రహ్మసంద సవర్కమున నేర్పడినట్లునూ, నటకముచక్కగా యోగరహస్యము నెరిగినచేర్చితో నభినయించుచున్నాడు. లంకాదహనములోకన్న గర్వభంగములో సీతని తల్లివడజ్జానము, అభినయసామర్థ్యము యెక్కువగా కనపడెడి. తరువాత గరుత్మంతుతో గినుకులాడు సందర్భమున కూడ లంకాదహనములో లంకిణిని యులికించు దానికెంతయో భిన్నముగ జూపించెను. నిజంగా కలియుగాంజనేయడమ బిరుదీతనికే చెప్పవొప్పియున్నది.

ప్రహ్లాదనాటకంలో నటకము హిరణ్యకశిపు వేషాన్ని వేశాడు. రాక్షసప్రభువుగా వ్రాపించి అభినయించినను మంచి రాజదర్బా, నిగ్రహముచూపించి పూర్వపుణ్యలలో మేటినటుడనిపించు కొన్నాడు. ఇందులో కృష్ణవేషములనే కటి తిలకము ప్రహ్లాదవేషమును రసవంతంగా ఆడెను. ఈవిధ సీతవేష

లో కూడ బాగున్నది. సాధుత్వము, సౌఖ్యము, భక్తి, నమ్మకము చూపవలసిన వేషాలకి మేరూపము, నడతలు, చూపులు, యెట్టికల మిక్కిలి యొప్పింపముగా నున్నవి.

నటకంపెనీవారు దశావతారమునే నాటకాన్ని ప్రసంగించారు. దీనికి కథాసంధి యేమివుండదు. ఒక్కొక్క అవతారము ఆవిర్భవించుటకు పూర్వము జరిగిన సందర్భములు చూపబడి విష్ణుమూర్తియుష్మత్తు, వేవతలకు సాక్షాత్కరించి యవతరించి భూభారముడంచెదనని చెప్పి తరువాతనే తదవతారపు నిమిత్తకారణంబైన కథాంశము చూపబడును. 'వేదానుద్ధరతే జగన్నివారతే' త్రైలోక్యముద్విభితే! దైత్యందారయతే బలింకలచులే శత్రుత్వయంతురతే! పాపస్త్వంజయతే..... నిర్విణ్ణమాపజ్ఞయతే! మేచ్చాన్ మూర్ఖయతే దశాకృతికృతే కృష్ణాయ తుభ్యంసమః!!' అనుమధుసూ మత్స్యాది కృష్ణపర్యంతముగల దశావతారములను సందర్భోచితముగ జూపించిరి. ఇందలి పద్యములు చాలవరకు పాతన భాగవతమునుండి నేకరింపబడినవి. కీర్తనలు, కృతులు, పాటలు సామాన్యంగా తెలుగు లోకాన వాడుకలోనుండు గీతకావాలమునుండి సంగ్రహింపబడినవి. ఇందుచేత నాటకము మొదటినుండి తుదివరకు మిక్కిలి మనోహరమైన పద్యగీతములతో నిర్మపమలావణ్యమేపారియుండెను. చదవచు మాత్రము కవికల్పితము. కాని యిది బహు తక్కువ. మొత్తము మీదనిది పాతరాజునరంగమిక్కిలించెనని చెప్పవచ్చును. ఆంగ్లల జాతీయ గీతములపాడుచు ను ప్రసిద్ధ మహాకావ్యములలోని పద్యరత్నముల జరికించుచు ప్రాచీన పౌరాణిక కథలకు సంబంధించిన తెలుగు నాటకములు కూర్చబడవలెననియు, అందుచే మనకావ్యములకును, పాటలకు ను నవ్యతీతన ప్రచారమునంగి కుప్పతిప్పులగు ఖండకావ్యాలు బయలుదేరెడి యాకాలములో పెక్కుబుక్కుల చదువజాలని యులన బుద్ధులకు ప్రాచీనాంధ్ర మహాకవుల కావ్యగీతల నాట్య విశేషములను నందించవచ్చుననియు నమ్మివారిలో నే నొకడను. ఇట్టి ప్రయత్నము నటకంపెనీవారి దశావతారములు కొంతవరకు సిద్ధించినవి. ఇందు నటకము హిరణ్యకశిపవేషమును, అంజనేయ వేషమును, బలిభూమికను, మంకొన్నిటిని దాల్చి యభినయించెను. బలి వేషములో మిగుల ప్రశంసనీయుముగ నాడెను. మోహినీ రూపములో కృష్ణవేషము యతులిత చాకచక్యమును కనబరచెను. తెలుగుకవులందరిలో పాతరాజు చందల ప్రవృత్తుల జిత్రించుటయందసమానుడు. అందు మీదమిక్కిలి అమృతమధన సందర్భమందు దేవదానవులు కవ్యపు కొండ నెత్తిడి విధమును, మోహినీనడకలను య సద్భక్తిచైత్ర్యమున వర్ణించియున్నాడు. నటక సమాజపు నటి తిలక మిపద్యమును ప్రత్యక్షరార్థభోజితంబుగ నభినయించి రాజ్యలీనది. మరలనీమే పరకు రాముడుగను, ప్రహ్లాదుడుగను, సీతగను ప్రవేశించి మిక్కిలి సామర్థ్యముతో నిర్వహించెను. జమన్మ వేషధారికూడ ప్రశంసనీయుడే. నటకంపెనీలో నటులందరు కడుంగడు నిగ్రహముతో ఆడనేర్చిన వారలే.

కొంచెము నిగ్రహవిహీనమైన నటన విశోదరత్నాకరమి. రంగనాయకులు నాయకుగారి హాస్యాభినయము దగుపడును. ఈయన వొకవిధమైన యిమిటేషను ఆచారి. బాధావతారాన్ని స్ఫురింప జేయుముఖవిశేషతో కడుంగడు విప్పారి న కాయపుష్టి కలవాడు. భరతశాస్త్రపునడకలు, సంగీతము, తాళప్రశంస, రాగపరిచయము, అభినయ బయస్కృపు వైఖరులలో ముఖాంగ ముద్రలందు నవరసములను, సర్వభావములను ప్రకటించు నేర్పు హాస్యనటనయేకాక వీరగంధీర భయానకాది స్వరూపముల చూపు, తెలివి మున్నగప్రజ్ఞ తెన్నిటితో సంపాదించి హాస్యవైఖరిలో వీనినన్నిటిని చూపగల ప్రాజ్ఞ. నిగ్రహము లేదని కొందరాడేపించెదరు. కాని ఏకాహిహోహో గుణసన్నిపాతే నిమజ్జతీందో కిరణ్యేవాంకః!! అన్నట్లు యాలోచనను నైవి బందరు పారులు యిన్ని ప్రజ్ఞలుగల హాస్యనటుని చూడలేదని మెచ్చుచు గుబ్బివీరన్నగారి కొప్పెడమెయన్న విశోదరత్నాకర బిరుద మాతనికి స్ఫుర్త పడక సమేతంగా సమర్పించినారు. ఇట్లు సమర్పించుకొను నాట్యవృత్తాంత విశేఖరి పురాణం నూరికాస్త్రీ.

కస్తూరిమాత్రలు
50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 0-10-0
ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళేశ్వర కస్తూరి, మంచిగోళానము, అదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగునాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవికెక్కిము, కైత్యభారము కైత్యభారము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అల్సర్లు, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అల్సర్లు వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారూను సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలగల గృహమునం దుండదగినవి.
• ముఖంజనము శివో మదరాసు - కొంకణి

తిమురువాయువు, నాడీవ్యాధులు,

నడుమునొప్పులు, వాపులు, కీళ్లనొప్పులు,

దగ్గు, జలుబు, తలనొప్పి, వీపునొప్పి — మొదలగు

సకల నొప్పులకును, బాధలకును

ప్రపంచమునందుండునట్టి, అంజనములు, చికిత్సలు, విరుగుడులు,

నొప్పి నివారణములు, స్వస్థత కలుగజేయునట్టి ఔష

ధములు, పరిహారములు, అమోఘమైన ఔషధములన్నిటికిని

రాబోవు ప్రపంచకాంగ్రెసుకు

ఎన్నుకొనబడిన ఆద్యక్షుడు

అశ్వత్థాంజనము

ఏలూరు మునిసిపల్ సంఘాధ్యక్షునివై దావా

ఎన్నికలందు సీటిహక్కు ప్రవర్తనము

హైకోర్టులో పిటిషను

ఇటీవల ఏలూరు పురపాలకసంఘమునకు జరిగిన ఎన్నికలందు, కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియగు మానేపల్లి సూర్యనారాయణగారు, పురపాలకసంఘ ప్రస్తుత అధ్యక్షుడగు బడేటి వెంకటరామయ్య నాయుడుగారిపై దెచ్చినదావాను నిరాకరించుచు ఏలూరు సబ్ డివిజన్ జడ్జిగావించిన యు.త్రయ్యపుర రెడ్డు జేయవలసినదని గోరుచు బుర్రా సత్యనారాయణగారి దివనమున హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తి వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారి యెదుట నొకపిటిషను దెచ్చిరి. మానేపల్లి సూర్యనారాయణగారు దెచ్చినదావాను, బడేటి వెంకటరామయ్య నాయుడుగారు, వోటర్లకు కల్లు, సారాయిలనొసగి విందుజేయుట, బండలో గొనిపోవుట మొదలగువిధములచే వోట్లను సంపాదించెననియు నారోపింపబడెను. ఎన్నికలకువచ్చి వోట్లులనొసగిన వారితరపున మరల కొందరు వెల్లి వోట్లులనొసగిన గూడ అందారోపింపబడెను. ఈదావా వచ్చినతోడనే సబ్ డివిజన్ జడ్జి బాలటబాక్సును దెప్పించి కోర్టునందుంచుటకు త్రయ్యపురను. సాక్ష్యవిచారణ ముగియునప్పటి కాసబ్ డివిజన్ జడ్జిగారి ఆశీస్సునకు మరయొకరు వచ్చిరి. క్రొత్తసబ్ డివిజన్ జడ్జిగారు బాలటబాక్సును తెరచిజూడకయే, ఆరోపణలు ఋజువుగాలేదని దరఖాస్తును త్రోసివేసెను. ఈయు.త్రయ్యపుర రెడ్డుజేయవలెననియు, బాలటపెట్టెను తెరచి జూచిన యెడల ఆరోపణలలోని యథార్థము దెలియుననియు సత్యనారాయణగారు నుడివిరి.

న్యాయమూర్తి రివిజను పిటిషనున కనుమరొసగుచు, హైకోర్టువారిపండ్ల యు.త్రయ్యపుర వచ్చువరకు బాలటబాక్సును దెప్పించి యధీనమునకు యొందవలసినదని సబ్ డివిజన్ జడ్జికి వుత్తరువొసగెను. ఈబాలటబాక్సుమీద వారులయొక్క యు.త్రయ్యపురయొక్కయు సీట్లగుట.

అఖిలభారత విద్యార్థి సమావేశము

తీర్మానములు

(1) బీయస్కూ, ఎస్. కుబ్జాస్వామయ్య, భూపేంద్ర నాథబోస్, అస్తోష్ ముఖర్జీ గార్లమరణముల కీసభవారు విచారపడుచున్నారు.

(2) వెన్నుగర గ్రామ పునర్నిర్మాణ సేవాసంఘాధ్యక్షులు ప్రకటించిన విధానముపై గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు త్యాగాయతో విద్యార్థులెల్లరు కృషి సలుపవలెనని యీసభ వారు కోరుచున్నారు.

(3) విద్యార్థులెల్లరు స్వదేశీవృత్తులభివృద్ధికి తోడ్పడి ముఖ్యముగా ఖిస్తవీషయమున కృషిసలుపవలెనని యీసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

(4) నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు కరవుచే బాధపడువారికి సాయముచేయుటకు తగినమార్గముల నడపరింపవలెనని యీసభ వారు విద్యార్థులందరిని ప్రార్థించుచున్నారు.

(5) ప్రవేశపరీక్షదనుక గణితశాస్త్రబోధనమున తక్కువైన విషయముల బోధించుట దేశభాషలమూలమున జరుగవలెననియు, కళాశాలతరగతులలో హిందూదేశచారిత్రము, ఆంధ్రకావ్యము, హిందూ వేదాంతశాస్త్రములగు దేశభాషలలోనే బోధించవలెననియు యీ సభ వారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

(6) హిందీలేని రాష్ట్రములలో జాతీయోపసరమును బట్టి ప్రవేశపరీక్షాతరగతులు గల పాఠశాలలో దైనికశిక్షావిధాన ప్రక్రమానంతరము నందైనను హిందీభాషను బోధించుటకు ఏర్పాట్లు జరుపవలెనని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

(7) వైద్యకళాశాలము సేర్పట్ట కనువరసతుల సేర్పరుపవలెనని విశ్వవిద్యాలయాధికారుల నెల్లరి సీసభవారు వేడుచున్నారు.

(8) మతోపన్యాస నిర్వహకరమునకు వ్యతిరేకించుచు గ్రాంట్ డిన్ ఎయిడ్ కోడ్ లోని ఆ తరార్థియమును స్పృశింపవలెనని యీసభవారు రభికారులను కోరుచున్నారు.

(9) మతబోధన కనువరసన్ని పసతుల సేర్పరుచుట భాగవతములోని కథాశాలాధికారు లందరును ఏర్పాట్లుగా వింత్రుగాక యి యీసభవారు కోరుచున్నారు.

(10) సాంఘిక సమత్వమునకు మార్గముల నరయవలెనని యీసభాసభ్యులనెల్లరి సీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

11. కొన్నిదురభిప్రాయములను తొలగించుటకు యీ సభవారికేరాచకీయవిభాగములలో సంబంధము లేదని యీసభ వారు స్పష్టికరించుచున్నారు.

సత్రై న పల్లి

(ఒకవిలేఖరి)

జ తియారోగ్యశిశువారము

1. ఈనెల 12 తారీఖునండి 18 తారీఖువరకు జనపబడనున్న జాతీయఆరోగ్యవారమును గురించి ఆలోచించి ప్రయత్నములు సలుపుటకు ది. 31-12-5 న సాయంకాలము 4 గంటలకు నొకబహిరంగరభి తాలూకాబోర్డువారి యావరణముందు జరుపబడెను. ఆసభకు స్థానికఉద్యోగీయులు, పురప్రముఖులు తాలూకాబోర్డుసభ్యులు పలువురు విచ్చేరిరి. ఈసభ శ్రీ తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులగు మ.రా.రా. సాతూరి లక్ష్మయ్యపంతులుగారిచే సమకూర్చబడినది. 15 మంది సభ్యులతోటి యొక జనరల్ కమిటీ యేర్పాటుగాబడెను. సత్రైపల్లి తాలూకాబోర్డువారును, యూనియన్ బోర్డువారును యిచ్చినవిరాళములుగాక, సభ్యులలో కొంతమంది చందాలువేసిరి.

2. రాత్రి 9 గంటలకు కమిటీవారు మరల సమావేశమై కార్యక్రమమునుగురించి తీర్మానములను ఆచూకాఖిల నిర్దేశించి హిందువుల ఉపసంఘములను ఏర్పాటుజేసిరి. సభకు ఆరోగ్యశిశువారములో బాలరచే ఆరోగ్యవాటక పర్యవేక్షకులు పంభామగారు, ఆటలు, పందెములు వీనిలో నత్తీర్పులై ఆసాధారణ కాలము జూపువారికి బహుమతులు నిర్ణయించుచుడెను. ప్రారోజ సాయంకాలముందు ఉపన్యాసములు శాస్త్రీయపాఠ్యముగల విద్యార్థులచే నొసంగబడుటలనూ, కొన్నిరోజులలో మృజికలాంబర సహాయమున ఉపన్యాసములు యిచ్చబడుటలనూ 12, 13, 14 తేదీలందు సహాసకీర్తనపుటాత్మకము జరుగునటులను తీర్మానములు గావించబడెను.

3. కార్యనిర్వహక సంఘమునకు మ.రా.రా. సాతూరి లక్ష్మయ్యసంతులుగాను అధ్యక్షులుగను, శ్రీమత సత్యనారాయణమ్మగారు సహాయకాధ్యక్షులుగను, సోమభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. శ్రీయుత అద్వంకి యజ్ఞ నాథాయణ కీర్తిగారు ప్రచురణకాభాదికారిగా నియమింపబడిరి.

ఆంధ్రపత్రిక

1925 సం॥ జనవరినెల 9-వ తేది

శుక్రవారము

నిర్బంధాయుధ నిరాకరణము

గాంధీమహాత్ముని సంయోగనిర్ణయమునకు మొదటిఫలము బెంగాలు నిర్బంధాయుధ నిరాకరణమునందు గనుబడినది. లిట్టనుప్రభుత్వము మూడు మాసములనుండియును జేసిన కుట్రలన్నియును నిష్ఫలములైనవి. వంగరాష్ట్ర శాసనసభ లిట్టను ప్రభుత్వమునైన మాయోపాయములకు లోబడకను స్వేచ్ఛ నిర్వహణమునుజేసి ప్రజాహృదయము నందు ప్రజ్వలింపజేసిన స్వరాజ్యవాంఛను విశదము చేసినది. నిర్బంధ శాసనమును సమర్థించుచు లిట్టను ప్రభుత్వ చేసిన ప్రసంగమునకును, దానిని నిరాకరించుచు సర్ పి. సి. మిత్రుచేసిన ప్రసంగమునకును గల భేదమధికారస్వరూపయోగ్యత యెవరికిగలదియను విశదముచేయుచున్నది. మిత్రుగారి శాంతియతమైన ధర్మయుక్తమైన ప్రసంగము శాసన దౌష్ట్యమును విశదముచేసినది. రాలటు చట్టము నామోదించిన మిత్రుగారి శాసనమును ప్రతిఘటించుట వలనను దీని రాక్షసత్వము విశదమగుచున్నది. మిత్రుగారు వంగదేశమునందు విప్లవోద్యమము గలదని యంగీకరించుచున్నారు. దాని రహస్యవిషయములను పరిశీలించినటులును చెప్పుచున్నారు. విప్లవోద్యమసంహారమును నశింపజేయుచున్నారని విప్లవోద్యమమును మూలచ్ఛేదము చేయుటకు రాలటుచట్టములోని ప్రధమద్వితీయాధ్యాయములను తిరిగి నిర్మించి యీ సంగ్రామ ప్రచండ శాసనము పరిహరింపవలయునని యుపదేశించిరి. ప్రభుత్వము తలపెట్టిన నిర్బంధశాసనము దుష్ప్రచారముననియును ప్రభుత్వసంకల్పము విఫలము చేయవలయును విస్పష్టముచేసిరి. ముప్పదేండ్ల యనుభవముగల మితవాద పక్షవలంబునైన మిత్రుగారి వాదన చెవిటి వానికి శంఖధ్వనియైనది. ప్రజాక్షేమమును గోరిన ప్రభుత్వము మిత్రుగారి హితవాక్యములను నిరాకరింపజాలదు.

లిట్టనుప్రభు వాడుచున్ననాటకము రసాభాసముగ సంతమునొందినది. లిట్టను రీడింగుప్రభువు లవసరావసరములను పాటించకను నిరంకుశ విధానమును సమర్థించుచు దీర్ఘస్వాసములను జేసిరి. నిర్బంధశాసనమును సమర్థించుచు పిడుగునువలె నాగేంద్రనాథసేనుగొప్ప యుదంతమును శాసనసభ యందు బహిష్కరించునని ధైర్యస్థైర్యములు గల సభ్యుల హృదయములందు భయభ్రాంతులను గలుగజేయుటకు పోయెను. ముస్సల్మానులపరమమిత్రులగు ప్రగారు దోషియైనను నిర్దోషిగాను బిడుగును బడసినటులును ఇపుడాయన తన దోషమును నశింపజేసికొనినటులును వానివలె పశ్చాత్తాపాపూర్ణముతో సభ్యులు శాసనము సంగీకరించి శాంతి స్థాపింపవలయుననియును లిట్టనుప్రభువు

హితోపదేశమును జేసెను. నాగేంద్రనాథ సేను గుప్తగారి విషయమై లిట్టనుప్రభువు దెలిసిన యదంతమునంతయును వేదవాక్యములనుగను గ్రహింపదగదు. ఈవిషయమైన యదంతము ముందు సవిస్తరముగను తెలియగలదు. లిట్టనుప్రభువు తెలిసినటులు నాగేంద్రనాథ సేనుగొప్పకు న్యాయమైన దండనము గలుగలేదని యంగీకరించినను శాసన నిర్మాణమున కీ యుదాహరణము తగిన గౌరవము గాజాలదు. ఇప్పుడి నిర్బంధశాసనము నిరవరాధుల నెందరిని బంధించినదియు ముందెందరిని బంధింపనున్నదియును లిట్టనుప్రభువు దెలుపగలిగిన సభ్యులకు విశ్వాసమును గలుగజేసియుండును. పదుగొరవరాధులు శిక్షను బొందకపోయినను ప్రపంచము చెడిపోదు.

దోషి పశ్చాత్తాపము బొందిన వానికిని లోకము నకును లాభముగలుగును. లిట్టనుప్రభువు చమత్కారముగ వర్ణించిన నాగేంద్రనాథ సేనుగొప్పగారి యుదంతమే ఇందులకు దార్పణము. కాని నిర్మిమిత్రముగను ఒక నిరవరాధి శిక్ష ననుభవించినను ధర్మ ఘోష భయంకరపరిణామమునకు గౌరవంబగును. దండనవిధానము దోషులను శిక్షించుట కేర్పడినదిగాని నిర్దోషులను శిక్షించుట కేర్పడలేదు. లిట్టను ప్రభువుగాని సర్ హ్యూస్టీస్ ఫెన్సనుగాని నిర్బంధితులందు నిరవరాధులవరును లేరని దైవసాక్షిగను చెప్పుజాలరు. పోలీసురిపోర్టుల పటుత్వమందరకును తెలిసియున్నది. ఆరిపోర్టుల ననుసరించి జరిపెడిచర్య యన్యాయ భూయిష్టముగ నుండునని న్యాయవేత్తలనేకు లభిప్రాయము లిచ్చియున్నారు. దోషారోపణమును జేయుటకు తప్పుడు నిర్మాణ మెంత జరుగుచున్నదియును న్యాయాధీశులకును న్యాయవాదులకును దెలిసియున్నది. ఈ విషయాన్వేషణ మనవసరము. లిట్టనుప్రభువు రాజ్యము పేరను మానవధర్మ విప్లవమునుజేయుట సమకట్టినపు డెవరికిని విశ్వాసము గలుగదు. లిట్టనుగారికి రాజ్యమనగా తెల్లరాజ్యముగాని భారతీయుల రాజ్యముగాదు. మిత్రుగారు విప్లవోద్యమమును నిర్మూలముచేయవలయునని చెప్పియుండిరి. లక్ష్యమునకు ప్రయోజనకరముగాని సాధనమును నెవరును సంగీకరింపజాలరు.

లిట్టనుప్రభువు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో సలహానిచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నామనియును ఎవరి స్వేచ్ఛానుసారముగను వారు ప్రవర్తింపవచ్చుననియును చెప్పుటమాత్రము విశ్వాసపాత్రముగాదు. అధికారులు విందులనుజేసియును బలవంతపెట్టియును సభ్యులను సమ్మతుల సీయగోరుటయందు గల నిష్పక్షపాత స్వభావము లిట్టనుప్రభువే గ్రహింపవలయును. లిట్టనుప్రభువు రెండుచేతులతోను స్వరాజ్యమునకు పాటుపడుటకు సిద్ధముగ నున్నపుడు బెంగాలుశాసనసభ శాసనమును నిరాకరించుటకేవలము కృతఘ్నతగ వారికిగనుపడును. లిట్టనుప్రభుత్వము నాయకులను బంధించుటకు మాయోపాయములను నిర్మించి గ్రామసీమలందు స్వరాజ్యసంస్థలను స్థాపించెదనని యాశపెట్టుట తోడేలు మేకపిల్ల కథవలె నున్నది. విప్లవమార్గమును త్రికరణశుద్ధిగను కాంగ్రెసు నిరసించుచున్నది. గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వము క్రిందను దార్జన్యమును కాంగ్రెసునిరసించుచున్నది.

రెండేండ్లు వంగరాష్ట్రమునందు దార్జన్యమార్గము వినర్జింపబడినది. అధికారుల నిరంకుశత్వము ప్రజలయందు దయించిన నిరాశయును తిరిగి దార్జన్యమార్గమునకు ప్రాణముపోసినవి. విప్లవమును రూపుమాపుటకు సాధనము స్వాతంత్ర్యప్రదానముగాని నిర్బంధవిధానము గాదు. స్టీఫెన్సనుగారు మామూలుకారణములనే తెలిపి విప్లవము నాపుటకు ప్రతిక్రియనుగల్పించుట యవసరమని గట్టిగను చెప్పిరి. వంగదేశమునందు దేశబంధు దానుకు మించిన దేశభక్తులును త్యాగశీలురును శాంతి కాములును లేరని చెప్పువచ్చును. ప్రపంచమునందెచ్చటను గాంధీమహాత్మునకు మించిన ధర్మపరాయణులు శాంతి కాములును లేరు. బొంబయియందు గూడిన నానావక్షుముల మహాసభ యేకగ్రీవముగను నిర్బంధశాసనమును నిరసించినది. వంగరాష్ట్ర శాసనసభ 9 అధికసమ్మతులతో శాసనమును నిరాకరించినది. ఇప్పుడైనను లిట్టను రీడింగుప్రభువులు కోపావేశముచేతను శాసనమును నిరంకుశముగను జేయకను దానిని వినర్జించి వారికి గల దురహంకారమును జయించి స్వాతంత్ర్యప్రయత్నమును వెల్లడి చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

శారదానికేతనము - గుంటూరు

ఆంధ్రదేశమునందు శారదానికేతనమును స్త్రీ విద్యాభివృద్ధికి స్థాపింపవలయునని దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు పదునై దేండ్లకు పూర్వమే తలపెట్టి కొంతపనిని జేసియుండిరి. కాని దైవఘటనలేకను పంతులుగారి సంకల్పము సఫలముగాలేదు. మూడేండ్లక్రితము స్త్రీయత పున్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారును శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారును గుంటూరునందు శారదానికేతనమును స్థాపించి వెంకటప్పయ్యగారి సంకల్పమును ఆంధ్రదేశపుకొఱతను సఫలముచేసి ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు బాతులగుచున్నారు. శారదానికేతనము గురుకులవాసముతోగూడిన స్త్రీవిద్యాలయము. ఈవిద్యాలయమునందు ప్రాచీనసాంప్రదాయముల ననుసరించి దేశపరిస్థితుల కనురూపమైనవిద్య మాతృభాషా ముఖమునను గలపబడుచున్నది. జ్ఞానవిద్యకు దోడుగను చేతిపనులు సయితము నేర్పబడుచున్నవి. నలువదిమంది బాలికలు గురుకులవాసమును జేయుచు విద్యనభ్యసించుచున్నారు. గానము, కుటుంబని, పేముపని, చిత్రలేఖనము మొదలగు కళలను సయిత మభ్యసించుచున్నారు. ఆంధ్రముతోబాటు ఫంక్షనల్తము సయితము చెప్పుచున్నారు. అన్నికలములవాదిని తెచ్చుకొని విద్యను నేర్పుచున్నారు. నలువదిమంది బాలికలకు భోజన వసతులకును విద్యాశిక్షణమునకును నేమియును తీసికొనకనే ధర్మముగను విద్యను నేర్పుచున్నారు. ఇంతటి మహాకార్యభారము నిర్వహించుటయందుగల వ్యయప్రయాసలు కార్యజ్ఞులకు దెలిసియున్నది. ఈ గురుకుల విద్యాలయము విషయమై మహాజనులును విద్యాలయ నిర్వాహకులును శీతాపతి శర్మగారును జేసిన నివేదనము వేరొకచోటను ప్రచురింపబడినది. దానిని జదివినవారికి దాని ప్రయోజనమును ఆంధ్రుల కర్తవ్యమును సుబోధ్యముగా

గలదు. సంకాంతిపండుగ దానధర్మములను జేసి పితృదేవతల ఋణమును దీర్చుకొనుటకు పుణ్య దినము. దానములందు విద్యాదాన ముత్తమదాన మని యార్హులుకొనియాడుదురు. సంకాంతిదినము నం దాంధ్రమహాజనులు శారదానికేతనమునకు దానధర్మరూపమునను సహాయముచేసి స్త్రీవిద్యా దానముచేసి స్వధర్మనిర్వహణమును జేయుటకు ప్రార్థితులు.

వ్యవసాయశాఖ

చెన్నపురి ప్రభుత్వవ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరు ఆర్. డి. ఆస్టెడుగారు 1923-24 సంవత్సర నివేదికను తయారుజేయుచు అందు వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను జర్పించిరి. ఇందు ముఖ్యమైనది వ్యవసాయశాఖకును సహకార శాఖకునుగల సంబంధమైయున్నది. ఈ సంవత్సర మీ రెండు శాఖలును కొంతవరకు కలసి పనిజేసి నటుల డైరెక్టరుగారు చెప్పుచున్నారు. వ్యవసాయ శాఖోద్యోగులు సహకారసభలకు బోయి ఉపన్యాసములిచ్చి చెన్నపురి సహకారసంఘ పత్రికకు వ్యాసములు వ్రాసినటులగూడ నివేదిక చెప్పుచున్నది. ఈ సంయుక్త కార్యవిధానమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారింకను యెట్టిచర్యనుగాని దీసికొనలేదు. ఇంకను కొంతకాలము యెటుపనిజేయునో జూచి సంపూర్ణ వివరములను వారు చెలుసుకొనగోరుచున్నారు. ఈ రెండు శాఖలును కలసి పనిజేసినయెడల కర్షకులకును గ్రామములకును చాల అనుకూలముగ నుండునని నిస్సంశయముగ జెప్పవచ్చును. వ్యవసాయశాఖ రైతులకు జేయవలసినసహాయ మెంతేనిగలదు. వ్యవసాయము నందు రైతు లెంతవరకు పూర్వార్చారపద్ధతుల ననుసరించుచున్నను పంటలకు తేవుల్లువచ్చినపుడు గాని నీరు తక్కువైనపుడుగాని తగిన కట్టదిట్టముల జేసికొనుటచెలియక నష్టపడుచున్నారు. ఎట్టియెరువు యేపంటలకు పయోగమో చెలుసుకొనజాలకున్నారు. అట్టి సంగతుల నన్నిటిని వ్యవసాయకులకు నేర్పుట యీ శాఖయొక్క ప్రయోజనమైయున్నది. పశుపోషణ మొకటి ముఖ్యమైనది. ఇందులకు యీ శాఖ యవయుక్తముగ నుండును. రైతులకు ప్రత్తికంట నెప్పడు పీకవలెనో తెలియకపోవుటచేత తెవుల్లుపడుట సంభవించుచున్నది. ఇందులకు కాల నిర్ణయము జేసినను ఆప్రకారము రైతులు నడచుకొనకపోవుటవలన నీనమస్య చాల క్లిష్టముగ నున్నది. ఇట్టిసంగతులన్నియును రైతులు చెలుసుకొని వ్యవసాయము నభివృద్ధి జేసికొనుట చాలముఖ్యము. ఇందులకు ప్రభుత్వమువారు స్థాపించిన వ్యవసాయపాఠశాలలను కళాశాలలను ఉపయోగముగ నుండునని చెప్పవచ్చును. ఇందు చదువుకొని ఉద్యోగములకై ఆకాపడకుండ యెవరిభూములను వారు చక్క జేసికొనుట యుక్తము. భారతదేశము నందు వ్యవసాయము అధికసంఖ్యాకుల వృత్తియై యున్నది. ఇందు చాలమంది ధనవంతులుగలరు. తమపిల్లలను యీ వ్యావసాయక పాఠశాలలకు బంపి నవీనమార్గముల నేర్చుకొనునటుల జేసినయెడల భూమిలోనిసారమును బిండుటకు వీలేర్ప

డును. విదేశీయులువచ్చి యీ దేశమున పనికిరాని బంజరుభూములనుగొని సాగుజేసి లాభములను గడించుటను మనము జూచుచునేయున్నాము. అట్టి యవకాశములను మనదేశీయులే గైకొని భూములను సాగుజేసికొనుట యుక్తముగ నుండును. ఈ శాఖవారు వ్యవసాయపద్ధతులను ప్రదర్శించిచూపుట గూడ చాల ప్రయోజనకరమైయున్నది. ఇట్టిది రాజధానిలో 600 చోట్ల జరిగెను. ఇంకను డబ్బు తక్కువయగుటచేత యీ ప్రదర్శనము లెక్కువగ జరుగలేదని చెలుపబడినది. ఈ శాఖవారు కోయంబుత్తూరులో శాస్త్రీయపరిశోధనలను జిల్లాలందు వ్యవసాయక పరిక్షలను జేసిరి. ఈ దేశము నందు వ్యవసాయపద్ధతులగూర్చియు, తెవుల్లు పోగొట్టుటనుగూర్చియు, యిప్పుడు పండుచున్న పంటల నభివృద్ధి జేయుటను గూర్చియు కోయంబుత్తూరులో పరిక్షలు చేయబడి యితరజిల్లాలలో ఆచరణయందు బెట్టబడినవి. వ్యవసాయమే వృత్తిగాగలవారు తమ పిల్లలను యీ శాఖక్రింద స్థాపింపజేసిన పాఠశాలలకును కళాశాలలకును బంపి ఆయావిషయముల నేర్చుకొనునటుల జేసిన చాల ప్రయోజనకరముగ నుండుననియే చెప్పవచ్చును. 1925 నుండియు వ్యవసాయశాఖయందు బి. యస్. సి. డిగ్రీగూడ, విశ్వవిద్యాలయమువారింకగిరింతురు. డిగ్రీయం దాశగల వారైనను యీవిద్యను నేర్చుకొనవచ్చును.

విచ్చిక సేవకులు

దేశమునందు నిర్మాణ కార్యక్రమము నుద్ధరించుటకును, ప్రచారము జేయుటకును విచ్చిక సేవకులవలని చాల యవసరముగలదు. ఇట్టిది ప్రత్యేక దళమొకటి యుండవలయును. వీరు శాంతి అహింసలకు బద్ధులైయుండవలెను. అ సహాయోద్యమారంభము నందువలెనే ప్రత్యేకనిర్మాణము లేర్పడవలయును. దీని యావశ్యకతను గూర్చి కుంభకోణములోజరిగిన తమిళనాడు విచ్చిక సేవక మహాసభ యధ్యక్షులగు వెంకటరామయ్యగారు విపులముగ జెప్పిరి. రాష్ట్రీయసంఘములును తాలూకా సంఘములును యేర్పడి కట్టుదిట్టములతో నుండవలెనని వీరు జెప్పుచున్నారు. ప్రజలలో ప్రబోధము గలుగజేయుటకు వీరు చాల ప్రయోజనకరముగ నుండురు. గ్రామములందు హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని జేకూర్చుటకును, అస్పృశ్యతను దొలగించుటకును వీ రెంతయు పనిజేయవలసినది గలదు. వైకం నత్యాగ్రహమును శాంతిసైనికులు యెటుల శాంతముతో అహింసకు బద్ధులై నడుపుచుండినది యు. సి. యఫ్. ఆంధ్రానుగారు చూచివచ్చి పత్రికలకు వ్రాసియుండిరి. మద్యపాన దురభ్యాసమును తొలగించుటకు యిదివరలో శాంతిసైనికులు జేసిన ప్రచార మెంతయో శ్లాఘనీయముగ నుండెను. కాని దార్శన్యమున కెడమిచ్చుటచేత మద్యనిషేధ ప్రచారము ప్రత్యేకముగ నాపివేయబడెను గాని శాంతిసైనికు లీవిషయమున జేయవలసిన పని యెంతయో గలదు. అన్నిటికన్న ముఖ్యము ఖద్దరు వ్యాపకమైయున్నది. ఇందులకు యీ శాంతిసైనికులు చాల తోడ్పడగలరు. బజారులవెంట దిరిగి ఖద్దరును విక్రయించి, రాటముల నెలకొల్పి, అనగా కాంగ్రెసునందు సభ్యులను చాలమందినిజేర్చి చేయవలసినపని యెంతేని గలదు. ఇట్టి శాంతిసైనికులను

ప్రతిరాష్ట్రమును సిద్ధముచేయుట చాల యవసరము. 1925 వ సంవత్సరమునందు కాంగ్రెసు కార్యక్రమ మంతయును వీరి సహాయముననే నెఱవేరగలదనిగూడ చెప్పవచ్చును.

మిత్రమండలి ఆర్థికమహాసభ

మిత్రమండలి ఆర్థికశాఖాంగ మంత్రులందరును ప్రాంచి ఆర్థికమంత్రులుగ క్లమెంటులుగారి ఆధ్యక్షతను సమావేశమైరి. ఈసభయొక్క యుద్దేశ్యము యూరోపునందు ఐక్యమును అభివృద్ధియు నమకూర్చుట కని చెప్పినను ముఖ్యమైన సమస్య ఒకరికొకరి కున్న అస్వస్థి దీర్చుకొనువిషయమై ఆలోచించుటకువలె గాన్పించుచున్నది. ఆ విషయమంత ప్రాముఖ్యముగాదని చర్చిలుగారు జెప్పుచున్నారు. కాని ముందే ఆవిషయమై సంభాషణలు జరుగుచున్నటుల వార్తలు చెల్లుచున్నవి. యుద్ధనష్ట పరిహారము లింకను పరిష్కారము గాలేదు. ఈవిషయమున ప్రాంసు కెట్టి పట్టుదలయు న్నదియును చదువరులకిది వరకు చెలిసియే యున్నది. అమెరికా యేవిధముగ పరిష్కరించుకొన గోరునదియును చర్చిలుగారు తత్ప్రతినిధితో ముచ్చటించుచున్నారు. ఈ జర్మనీ ఋణములవిషయమున అమెరికాయే పరిష్కారము జేయవలసియున్నది. ఇందుల కీసభ యేమాత్రము తోడ్పడునో చూడవలసియున్నది. డాసువిధానము యింకను పరిష్కరింపలేదనియున్నది. అది విజయము గాంచుటకు జర్మనీ సద్భావమవసరమైనను, బ్రిటిషు వారు కొలొను నాక్రమించి, ప్రాంచివారు రైసు ప్రాంతముల నాక్రమించి వారి నెందుకుగాకుండ జేసినపుడు యియ్యది సందేహస్పదముగనే యుండును. ఆర్థిక మహాసంపన్నులందరును జేరి యికముందు మరలమరల మంత్రులసభ జరుపకుండ యీ సప్తపరిహారముల సమస్య పరిష్కారము జేసి యూరోపునందు శాంతిని మిత్రభావమును సమకూర్చుటకు తోడ్పడినయెడల సంతోషింపవలసినదే. ఇందులకు ఆత్మసంతృప్తి ముఖ్యముగ నవసరము. అది యేర్పడిననే సర్వజాతులకును మిత్రభావ మేర్పడగలదు.

టీతోటల మేనేజరును జంపుట

కూలీల తిరుగుబాటు

కలకత్తా, జనవరి 8:— టీతోటల మేనేజరు ఐకోపియనుని జంపినటుల 18 గురు కూలీవారిపై తేబడిన కేసును కలకత్తా హైకోర్టులో న్యాయబోర్డు, బి. బి. గోషాగారు విచారించిరి. కేసువివరములు:— డోయంగ టీతోటలలో జూను 28 వ తేదీన కొంతకాలవరము జనించెను. అందు కూలీలుగానున్న యీపదముగ్గురు ముక్తాయిలను మేనేజరు లిట్టనుకొర అడవిపల్లములో శిక్షకొరకు పనిజేయవలెను. ననిశాసించెను. అయ్యారాదగ మాట్లాడిన శిం గు య ను వా ని ని శిక్షించెను. అంతవాడు అందరిని హెచ్చరించి మేనేజరి ముందేమి అల్లరజేసినను తిరగబడి తన్నుటకు సిగ్గపరచెను. మరునాడు లిట్టనుకొర వారు పనిచేయుచుండగా పనిమానిజేయుమని ఆజ్ఞాపించెను. శిం గు నిరాకరించెను. మేనేజరు ఆతని చేయిపట్టుకొని విసరివైచెను. అంతట శిం గు లేచి చేతనున్న పనిముట్టుతో కొట్టగా దొరటోపి విరిగి క్రిందబడెను. వెంటనే దొరసంగ తి గ్రహించి పరుగిడెను. కాని వారు వెంటబడించి ఒక కాల్యవద్ద లాఠీలతో దొరను చాచాడిరి. ఆయన చచ్చిన పిదప కాల్యలో పూడ్చిరి. న్యాయమూర్తులు కేసును తిరిగి విచారణచేయ ఆజ్ఞాపించిరి.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:-
1924 డిశంబరు నెలలో ప్రసూజమువారు 4095 మందికి అన్నదానము చేసిరి. ఈ బాట సగటున 32 మందికి భుక్తి గిట్టినదట.

రాకపోకలు:- పి. ఎస్. శివస్వామయ్యగారు బొంబాయికి, ఓస్వాల్డు లేడీ సింథియా మోస్టేగార్డు కలకత్తాకు, సెఫోటాగారు బెంగళూరుకు వెళ్లిరి. కె. వి. రంగస్వామయ్యగారు, బి. సి. స్కాట్లు, ఎం. కె. మణ్సుగంకెట్టి, ఎం. ఓ. కన్నెల్, సర్ కె. వెంకటరత్నంగార్డు సేదదయం మదరాసుకు వచ్చిరి.

మదరాసు క్రైస్తవకళాశాలదినోత్సవము:-
వైయత్తవము కళాశాలామందిరమున 12 వ తేదీ 2 గంటల నుండి జరుగును. (కార్యక్రమము - మోఫట్ గారి నిస్త్రాతి వార్తాపాఠశాలపర్యావరణము, క్రైస్తవవాదానికి చర్య, చిందు, బహిరంగసభ) అందరూను దయచేయవలెనని కార్యదర్శులుగానున్న మహమ్మద్ ఉస్మాన్, సత్యమూర్తిగార్లు ప్రకటించుచున్నారు.

జగన్నాథభక్తసభ:- 11 తేదీ ఆదివారమునాడు 4.15 గంటలకు పై సభవారి యాజమాన్యము క్రింద పియాలి రంగస్వామినాయుడు గారి ఘటపాద్యము, మైసూరు చాడయ్యగారి ఫిడేలు, వేణుగోపాలాచారి గారి వృద్ధంగములతో గానసభయున్నది. 18 తేదీ మంగళవారమునాడు 4.15 గంటలకు తిరుకోడికావలి సరపారికాస్త్రిగారి కవీరుదాసు చరిత్ర వారికథా కాలక్షేపమున్నది ఎన్నూరు వేదవిలాసమునందు జరుగును.

దొరకినది:-

గతనెల 18 తేదీన విజయనగరము బరంపురంలమధ్య బెంగాలు నాగభూరులలో నాకొక పేములెత్తంపెట్టె దొరకినది. దాని తప్పిళ్లను చదివినచో దానియజమానినివ్వగలను. యం. కే. రంగస్వామియ్యంగారు, బి.వి.యల్.టి. తెనాలి.

కళావంతుల సేవాసంఘము-అమలాపురం

11-1-1925 వ సంవత్సరం ఆదివారంమధ్యాహ్నం 4 గంటలకు మహారాజశ్రీ కనకవల్లి రంగనాయకులనాయుడుగారు బి.వి., బి.యల్. వారి ఆధ్వర్యమున సంఘముయొక్క పరిధమ సాంసత్వికోత్సవసభ జరుపబడును. (ఇందు స్త్రీలు ఎక్కువగ ఉపన్యాసములు గావించుదురు).

యండమూరి నూకరాజు,
కార్యదర్శి.

ఉద్యోగవియమములు:- మదరాసు పబ్లిక్ యిన్స్టిట్యూట్ బైరెక్టరుగానున్న ఆర్. లిటిల్ హేల్స్ గారు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఎడ్యుకేషనల్ కమిషనరుగా రిప్పి గారి స్థానే కి నెలవరకు నియమింపబడిరియు, ఈక్రింది వారిని మదరాసు న్యాయకళాశాలలో సహాయోపన్యాసకులుగా నియమించిరియు (ఎం. పి. అశీం, ఎస్. గోవింద రాజులు, కె. కృష్ణమినన్, పి. ఎస్. వెంకటేశ్వర్, కె. రామస్వామిగౌడన్, పి. కె. చారి, ఎం. వి. నాగాయలరావు, డి. ఎం. రామస్వామిమొదలియారు, ఎస్ శివరాజుగార్లు) యాక్రిందివారిని ప్రత్యేకోపన్యాసకులుగాను (ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఎస్. వరదాచారి, పి. వెంకటరమణరావు నాయుడు, వి. మోకెట్టు, కున్నరామన్, ఎస్. దొరస్వామయ్యర్, కె. కుబ్రమయ్యశిల్, పి. చెంచయ్యగార్లు) నియమించిరిని మాకు తెలియుచున్నది.

బందరు ఇండియన్ డ్రమాటిక్ కంపెనీవారు విజయనగర సామ్రాజ్య

వినాకమను నాటకమును బెజనాడ మైలవరము వారి హాలులో
12-1-25 వ తేదీ సోమవారమునాడు ప్రదర్శించుదురు. శ్రీయుక్త సుబ్బారావుగారు పాతాళాత్రస ధరించుదురు.

ఈసాము గాంధీ వూజానికి చేరును మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెలుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశము: నియమింపబడియున్నది. ప్రతి యొక్కరివద్ద ఒక కాపి వుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట మంచిది. ప్రతి 1 కి రు 0-8-0, 12 కి రు 4-8-0, 25 రు 7-13-0. ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. 0-11-0 అణాలు స్తాంపులు పంపిన ఒక కాపి రిజిస్టరు పోస్టుములముగా పంపబడును. కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రవత్రిక, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు ఆని వ్రాయవలెను.

మదరాసు కార్పొరేషన్ సభ

ఎలిక్ట్రిక్ సప్లైవారిలో క్రొత్త ఒడంబడిక

మదరాసు కార్పొరేషన్ వారు రిఫ్టర్లవనమున ఉస్మాన్ సాహెబ్ గారి అధ్యక్షతక్రింద మొన్నమాడిరి. నిర్ణీతసభ్యులు మాత్రము వచ్చిరి. పత్రికాప్రతినిధులు సభజరుగునని తెలియకపోవుటచే రా లేదు. కార్పొరేషన్ మొదలుపెట్టుటకు పూర్వము డి. జి. ఎం. లీతుగారి మరణ తీర్మానము కా వింపబడెను. వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలుపబడెను.

తరువాత స్టాండింగ్ కమిటీనూచనల ప్రకారము రెండు ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడెను. ఎలిక్ట్రిక్ సప్లై కార్పొరేషన్ వారు యాసంవత్సరము ఏప్రిలు నెలనుండి 5 సంవత్సరములదాకా ప్రస్తుతము జూలై 31 వరకు యూనిట్లకు సుమారు 2 అణాలు ఖరీదుతో పీథులందు దీపములకు కరెంటు (విద్యుచ్ఛక్తి) సప్లై చేయుటకై యొడంబడికను నూచించిరి. ఈరేటు 5 సంవత్సరము లుండవలెననియు, సుమారు మొత్తము 15000 యిందులకు ఖర్చుగుననియు, దీనికి క్రొత్తగా లైసెన్సు చార్జి వసూలుచేసిగాని జనరల్ ఫండ్సులో నుండిగాని యివ్వవలెననియు ఎలిక్ట్రిక్ యింజనీరుగారు నూచించిరి. కమిషనరు గారిందుకు వ్యతిరేకించిరి. కమిషనరుగారి నూచన స్టాండింగ్ కమిటీవా కామోదించి సభవారి కావిషయమును తెలిపిరి.

మొన్నటిసభలో నీవిషయము చర్చకు వచ్చినది. పి. రంగనాథమచెట్టిగారు 2 అణాల రేటుకు సమ్మతి జూపిరి. కె. వ్యాసరావుగారు స్టాండింగ్ కమిటీనూచన నెదిరించిరి. గ్రేకో గారు స్టాండింగ్ కమిటీ నూచన నామోదించు ను ప పాదించిరి. డి. సి. సి. మ. ద. స. గో. పా. ల. నాయుడు గారు రనవదించిరి. డాక్టరు నల్లేశ్వరగారు 2 అణాలరేటు ఇంకా ఖర్చు పాచ్చనగుననిరి. ఇంతలో కొంతకలలము జరిగినది. అందుమీద హమీద్ ఖాన్ గారు నాటికి సభనాపుటకు తీర్మానమును తెచ్చిరి. హఫీజుహమ్మద్ గారు రిండుల కామోదించిరి. కాని తీర్మానము పీకిపోయినది. చర్చ తిరుగు పార్లమెంటుమైనది. వ్యాసరావుగారు 5 సంవత్సరముల యొడంబడికకు బదులు 3 సంవత్సరము లుండవలెనని సవరణ తెచ్చిరి. గ్రేకో గారు సవరణ కొప్పుకొనిరి. చక్రయ్య చెట్టిగారు యాతీర్మానము నెదిరించుచు స్టాంపురేటుండవలెననిరి. కొంతచర్చ జరిగినతర్వాత వ్యాసరావు గారు 3 ఏండ్ల సవరణ ఆమోదించబడెను. కార్పొరేషన్ కు ఇంట్లాండు ఏకెంటుగానున్న షేడీగారిలో మరతులను గర్భ యిందులకు సభ వారాలించిరి అన్నిమరతులు క్రమముగా చర్చించిరి. ఈమరతులతీర్మాన మి కిందివిధముగా నామోదించబడెను. "ఇంజనీయర్ తీసనదాగ్రెవ్ కార్పొరేషన్ ప ని కి తక్కి యితరపనులకుపయోగింపరాదు" ఇందుకు షేడీగారు తమకు సౌతిండియన్ రియల్టేవారు డ్రాఫ్టు నిలిపవలకు పయోగింపనిచ్చెడి వారి నియు కార్పొరేషన్ వారుగూడ అట్లు చేయవలయునని కోరిరిగాని కార్పొరేషన్ సమ్మతించ లేదు. నాటికి సభ ముగిసెను.

కన్నాటు దంపతులు

కన్నాటు యువరాజు దంపతులు జోదుపూరునుండి బ్రెస్టోయిసురు కి వ తేదీనచేరిరి.

వైశ్రామ్యదంపతులు

జనవరి, 8:- వైశ్రామ్య రీడింగుదంపతులు నిన్నరాత్రి పెన్నెలలైలులో హారానుండి డిల్లీకి పయనమైయిరి.

ఆయోధ్య గవర్నరు

లక్నో నగ, 8:- అఖిలభారత చిత్రకళా ప్రదర్శనమును సేతు గవర్నరుగారు తెరచిరి. గవర్నరు మారిసుగారు 16 వ తేదీ లక్నోనుండి ఓకోలాబాద్ యి తిరిగి రెండురోజులలో లక్నో చేరుదుడు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

దానములు

ఉదారస్వభావులగువారు ధర్మకార్యములకై ఒపంగిన భూరివిరాళముల గూర్చి విన్నచో అమితసంతోషము గలుగుచుండును. ఈప్రస్తుతముగడకు కంపెనీ ఆధికారి జార్జి యాన్సును గూడు అమెరికాలో నాలుగు కళాశాలలకై 3,000,000 పానుల విరాళ మొసంగిరి. ఇందు 200,000 పానులు టెక్సాస్ లోను నీగ్రోకళాశాలలకు చెందును. అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములలో నూటికి పదివంతులుగ నీగ్రోజాతి విద్యావ్యాపకమున కయి యిప్పటికేమియు జరుగలేదు. నీగ్రోసమస్య కడలేరుటక వారికి తగినవిద్య నేర్పుటయే.

అమెరికాలో ధర్మకార్యములకయి విద్యామతప్రచారములకు గాను ఒపంగబడిన వాసులజూచి తాను యాదిగునవలెనని ఒక ఆంగ్లేజేశపత్రిక ప్రకటించినది:-

జాను డి. రాబ్ ఫెల్లెమగారు పాల్ 5,00,000 ఆంగ్లరాకొట్టి గారు పానులు 70,000,000. హెన్రీ సి. ఫ్రీకు పానులు 17,00,000. మిల్టన్ ఎస్. హెర్బి గారు పాల్ 12,00,000 రసెలు శేజిగారి సతి పాల్ 8,000,000. జాను డబ్లిష్. టెర్లింగు పా 4,000,000. జార్జి ఎఫ్. బేకరు పాల్ 2,000,000. జార్జి ఎఫ్. పీ. డి. పాల్ 7,700,000. స్టీవెన్ వి. హార్నిస్సుగారి సతి పాల్ 1,000,000. లోటా బ్రీ గుగారు పాల్ 500,000.

దేవాలయ నిధులలో కొంతభాగము విద్యాప్రచారమునకు వినియోగించి అన్నానులెట్టి చాటికి ధనసహాయము శేయుచుండిన బాగుండును.

ఇటలీలో ఫాసిస్టుల నిరంకుశత్వము

ఇటలీదేశము ఆరాచకమునకు దిగబడెను. సమయమున ఫాసిస్టుపక్షమువారు కాంతి సంస్థాపించి సకలమును రాజకీయ పక్షములెల్లెప్రవర్తింపజేయువారై రూటునువారై దుర్మయగ్రాహి కొంత సమృద్ధిము కలిగెను. నీనియరు ముస్సోలినిగారు నియోజకవర్గమును పార్లమెంటరీ ప్రాతినిధ్యము గలదానిగా సంస్కరింపజేయువారై యిది యొక శుభవార్తగా దలంచిమి. కాని, పరిస్థితులు అధమావస్థకు వచ్చినవి. ముస్సోలిని గారు నిరంకుశాధికారిపని స్వీకరించి ప్రత్యేక పక్షముల నోరుమాసెను. సెన్యెసుమెను పక్షములనాని పార్లమెంటు బట్టి జూడ పాసిస్టువర్గమువా యెలలముపై సభికారమునకువచ్చిరో దాని గొంతును గాపాడినట్లు గాన్పించుచు. పాసిస్టువర్గమువారి ఆసాహస్య చర్యలు కాలవశమున యెదుర్కొనబడునపుడు యింక నెక్కుడు ఆరాచకము దేశములో ప్రబలునని భయము గునున్నది. (న్యూఇండియా)

రాజప్రతినిధి శివరము, పాట్లా, జనవరి 9:- జయవారమునాడు బెంగాలు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారికి రాజప్రతినిధి దర్శన మిచ్చెను.

కలకత్తా విడిచెను

రీడింగుదంపతులు కలకత్తా విడిచి ఢిల్లీకి వెడలిరి. (ఆ. ప్రె.)

నల్లమందు వ్యయము

ఇండియా ప్రభుత్వపు ప్రకటనము

ఢిల్లీ, జనవరి 9:- 1924 డిశంబరు 1 వ తేదీనుండి సారవాను ప్రభుత్వమునకు నల్లమందు డైరెక్టుగా అమ్ముబడును. ఈయేర్పాటుమునం దైదుసంవత్సరము లుండును. వ్యయమునకు పలయు నల్లమందుపై యింతయుని నిశ్చయమైనధరచొప్పున సామ్మయియుబడును.

డైరెక్టుగా అమ్ముబడిన నల్లమందు సరకునకును కలకత్తాలో బహిరంగముగ వేలము వేయబడు నల్లమందు సరకునకును సంబంధము లేదు. (ఆ. ప్రె.)

బెల్గాం బ్రాహ్మణేతర సభ

గంగాధరరావు దేశపాండ్యగారి ప్రకటనము

రామస్వామి మొదలగువారు ప్రత్యక్షతరము

“బ్రాహ్మణేతరులకు ప్రత్యేక పుస్తకములు లభించినవి ను నూచించి. సహేతుకమని స్థిరపడినది. మాసభ కాంగ్రెసు మహాసభకు అనుబంధము కాదు. 27, 28 తేదీలలో రాత్రి 9 గంటల వరకును తెరవబడునది. మా సభ జరిగినది. అంతనేపు రెండురోజులను కాంగ్రెసు సభా కాలము మాకు సన్మానసంఘము వారెట్లు నీయగలుగుదురు? అది ఆసంభవముగాననే ప్రత్యేక పుస్తకము ఏర్పాటుచేయవలెనని నేనుయాదవీగారికి వ్రాసితిని. సభాకాలము వారి న్యుజాలనపుడు బెల్గాంపట్టణమున మరెయికచోట సభనుజరుపవలసినప్పుడు గాన ప్రతినీధులకు బసలుగూడ సభాస్థలమునకు చేరువగాయుండుటవసరమేయగునుగాన మూడుమైళ్ల దూరముననున్న విజయనగరమున బసలు ఏర్పరు ముట్ట మంచించిది గాదు. ఇట్లు మేము ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు చేయుట సౌకర్యము కొరకేగాని కాంగ్రెసుపట్ల ప్రతిపూజాభావమువలన కాదు. బొంబాయిలో మహమ్మదాలీగారాహ్వానించినపుడు గూడ మాసభ కాంగ్రెసుకాలలోనే జరుపవలెనని నూచించియుండలేదు. వికమత్యమున కది అవసరమనిగూడ. ఆయన సలుపలేదు. మునీలిమూలీసు, మితవాదసంఘముల వారుగూడ ఎల్లములోనే సభలను జరుపుటకు నిశ్చయించియుండినచో తెన్నిపక్షములవారును కాంగ్రెసు కాలలోనే సభలు జరుపుట బెల్లుల సాధ్యమగునట్టి మాసభకు కాంగ్రెసువారును కాంగ్రెసు అభ్యుక్త మేమును రావీలులేక పోయినదని దేశపాండ్యగారు వ్రాసిరి. అట్లు రాగలిగినను అది చుట్టపుమాపే యగునుగాని అంతకంటె దానివలన ప్రయోజన మేమియును కలుగదు. అన్నిపక్షములవారును బెల్గాంసభకు రావీలుగట్లు వికమత్యోపసంఘునివేదికము దిశంబురు 15వ తేదీలోగానే వెలుపడెనని బొంబాయి సభలో నూచింపగా అది సాధ్యపడదని తెలిసిరి. అట్లులేన అన్నిపక్షములవారును బెల్గాంలో విడివిడిగా సభలను జరిపినచో కొంతవనియైన జరుగ వీలునని మహమ్మదాలీగారత్రుడు తెలిసిరి. అందువలననే మా పక్షమువారు చాలయి బృంద కలిగినను సహించి బెల్గాంలో సభ నేర్పాటు చేసిరి. మావారు తమ విధిని నెరవేర్చిరిగాన మహమ్మదాలీగారిచే కాంగ్రెసువారుగూడ తమ విధిని నెరవేర్చుట న్యాయమరేదా భిన్నపక్షములవారి సభనైన జరిపియుండదగినదిగాని అట్టిదేమియును జరుగలేదు. అహ్వానించిన వారచట మిన్నకుండిరి.

యాదవగారు సభకు వచ్చుటవలన యితరపక్షమువారి ప్రాత్యహముప్రబలముగానున్నట్లు కనబడెనని గంగాధరరావుగారు నుడిచిరి. బ్రాహ్మణేతరమంత్రి బ్రాహ్మణేతరసభకు వచ్చుట దోషమని గంగాధరరావుగారు రిండుకా? పరంజి, కెతల్వాడు, చింతామణి, సప్తాగారుమితవారుల సభకు వెళ్లేదా? వారందరును మంత్రిలుగాను ప్రభుత్వకార్య సంఘసభ్యులుగాను పనిచేయలేదా? చాల తొందరపడవలన రాజకాలకపోయిరిగాని చెన్నపురి మంత్రిలందరునుగూడ బ్రాహ్మణేతర సభకు వచ్చియే యుండుదు. మా సభలో ఆమోదించబడిన తీర్మానములను బట్టియే ఎవరిప్రాత్యహము ప్రబలముగా నున్నదియు స్పష్టముకాగలదు. కాన మమ్ములను బెల్గాం ఆహ్వానించిన కాంగ్రెసువారు మాతోసంభాషించుట కెట్టిప్రయత్నమును చేయలేదని నేనుచేసిన ఆక్షేపణకు గంగాధరరావుగారి ప్రకటనలో సమాధాన మేమియును కనబడని రామస్వామి మొదలగువారు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను పురపాలకసంఘము

కమిషనరు నియామకము

రంగూను, జనవరి 8:— నేడుజరిగిన కార్పొరేషను సభలో కెయసుస్కాటుగారు సెలవుపై మార్పునండి విరమించుచుండుటలే అతని స్థానమునెటుగారిని ఆసిస్టెంటు ఆక్కింటుంటు జనరలు కమిషనరుగా నియమింపవలెననియు ట్రాన్స్ గారు ప్రతిపాదించిరి. ప్రస్తుతము కార్యదర్శిగానున్న కమిషనరుగారిని నియమింపవలెనని వేరొకరు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సవరణ ఓడిపోయెను. తీర్మానము 15, 12 ఓట్లతో నెగ్గెను.

గ్రుడ్డి వారి పని

సెంటుమెకేలు స్కూలులో మిషనువారిచే యేర్పరచబడిన గ్రుడ్డివారు తయారుచేసిన వస్తువులప్రదర్శనమునుగవర్నరుగారులీలించిరి. ఆసభ కధ్యక్షతనహించితీర్మానకాలకు ధనసహాయముగావలెనని విన్నవించెను. తాను రూ 500 విరాళ మొసంగెను. వెంటనే రంగూను నివాసియును చీనాదేశీయుడు చారిటబిల్ కమిషనరు రూ 1000 ఒసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

అఖిలభారత పాలిటికలు కాంగ్రెసు

డాక్టరు బిసెంటుగారు

క్రొత్తప్రయత్నము

డాక్టరు బిసెంటుగారికి బెల్గాం తీర్మానములు వచ్చులేదు. నూలు వడకవలెనను వరకును, స్వరాజ్యపక్షమువారే కాన సనసభలలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులని ప్రకటించుటయును కేవలము ఆసంగతములని ఆమె ప్రకటించెను. ఆసహాయోద్యమము ప్రారంభింపబడకపూర్వము ఏస్థితిలో కాంగ్రెసు మహాసభ వుండెనో ఆస్థితిలోనే దానిని నురల ప్రారంభింపవలెనని బిసెంటుగారు అన్నిపక్షముల నాయకులకును లేఖలను వ్రాసిరి.

“కాంగ్రెసు సభలో చేరనివారును నూలువరకు అంగీకరింప జాలనివారును యితర రాజకీయ పక్షములకు చేరిన వారు నుకల పి 1920 కి పూర్వము కాంగ్రెసు మహాసభ ఏస్థితిలో నుండెడిదో ఆస్థితిలో దానిని నురల ప్రారంభింపవలెనని నేనుకొరెదను. ప్రారంభము నుండి 1920 వరకును కాంగ్రెసుమహాసభ ఒకరితిగా పనిచేసినది. మధ్య 1920 మొదలు ఆవాంతర కాంగ్రెసు ఏర్పడినదిగాన ఆవాంతరకాంగ్రెసును ప్రత్యేకముగా వదిలివేయుదము. అది 1920 నుండి ప్రారంభమైన క్రొత్తసంస్థగా నుండగలదు. ప్రాచీనమును కాంగ్రెసు మహాసభ 1920 లో తాత్కాలికముగా విరమింపబడినట్లు భావించి దానిని: మనమపుడు మరల ప్రారంభింతుము. భారతకాంగ్రెసుసంఘమును క్రొత్తగా ఎన్నుకొందము. ఆమతము నంగీకరించిన రాజకీయసంఘముల నన్నిటిని ఆనుబంధములుగా చేర్చుకొందము. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును వదలిని స్వరాజ్యమే మన ఆశయముఅని అంగీకరించిన వారందరునుకాక కాంగ్రెసులో చేరుటకర్తలగుదురు. కాని ఆయాపక్షములవారు స్వరాజ్యము కొరకు తమకు మంచి దనితొచిన పద్ధతిని పనిచేయుట కెట్టి అభ్యంతరమును దీనివలన కలుగదు. ఇందులకు ఫిరేవరి సెల 15వ తేదిని ఢిల్లీలో కన్వెన్షను వ్యాపకము జరిగిన పిమ్మట ఫిరేవరి నెలఖరన అలహాబాదులోగాని ఢిల్లీలోగాని మనమీసభను జరిపిన బాగుగా నుండును. మనమేర్పరుపబోవు సభకు ఏమేరు పెట్టిన బాగుండునో ఆలోచించి నిర్ణయింపవచ్చునుగాని “అలయిండియా పాలిటికలు కాంగ్రెసు” అని పేరుపెట్టిన బాగుండుననినామతోమనున్నది” అని డాక్టరు బిసెంటుగారు నాయకుల కందరికిని వ్రాసిన హ్వా ఎంతైన పత్రిక ప్రకటించెను.

మోటారు దొంగతనము

కంసీపెవారిని దగాజేయుట

బండివాని తెలివితేటలు

లాహోరు జనవరి 8:— మోటారు ఇంజనీరులు గారాయణ దాను కంపెనీవారిని ఎవరో తెలియని ఛాఫీయరు (మోటారు తోలువాడు) మోసముచేసి ఒక కారు తోలుకొని పోయెను. పోలీసువారు కేసు విచారణ జేయుచున్నారు.

ఆహ్వానియరు ధర్మకాల డిప్టీ కమిషనరు బండి వాడనని వెప్పి ఒక మోటారు కొనవచ్చునని అన్నిబండ్లలో ‘వెవర్లాటు’ కారు కొకటి యెండుకొనెను. పిదప ఒకగుమాస్టా డిప్యూటీ కమిషనరుగారిరానున్నాడనియు, అతనికొరకు వేచియున్నాననియు జెప్పెను. దొడ్డికి బోనులసియున్నదని మేనేజరువద్ద కలవుగ్రాని వర్క్కునాపు వెనుకబోయి మేనేజరువెనుక దిగిలోనికి పోగనే వర్క్కునాపులో ప్రవేశించి డబ్బంతయు చెల్లింపబడినదని యక్రీతోజెప్పి మోటారునెక్కి అధ్యక్షుడయ్యెను. వెంటనే పోలీసువారికి రిపోర్టు జేయగా వారు వెదుక నారంభించిరి. (ఆ. ప్రె.)

పగుళ్లుకు తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 డబ్బీ మొత్తం 6 డబ్బీల వరకు పోస్తే 0-5-0 మూత్రమే. అరికాళ్లు, అరిచేరులు, చర్మము కారకవలన, కీకగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జీలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును కాచిన పగుళ్లుమాని జీలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లుకొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. కాళి పగుళ్లుకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.

రోమమారి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి వట్టిచిన రోమములుమాదునిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు పొక్కుదు, మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనం కిపో, మదరాసు - బొంబాయి

ఎల్ఫిన్ స్టన్ ఉన్నతపాఠశాల

శతసాంవత్సరీకోత్సవము

బొంబాయి, జనవరి 8:— నేడు బొంబాయి యందు ఎల్ ఫిన్ స్టన్ ఉన్నతపాఠశాల యొక్క శతసాంవత్సరీకోత్సవము జరుపబడెను. బొంబాయి గవర్నరుగారు అధ్యక్షతనహించిరి. గవర్నరుగారు రుపన్యసింతుడు ప్రిసిపలుగారు నుడిచిన రిమార్కులకు సంపూర్ణ ఆమోదము తెలియపరచిరి. మొదట విద్యా విధాన మండల్యం తవనరమైన విషయమున నేర్పు విద్యయొక్క సముదాయముగా లక్షణమైన శిక్షణము విశేషముగ నీయవలయును. సాంకేతిక విద్యాకళా లయు, సాంకేతిక విద్యావ్యాపనమును బొంబాయి తాష్ట్రముందు ఆవశ్యకములు. సాంకేతిక విద్యావిలువ గుర్తించు వరకును భారతదేశమందు నిజముగ విద్యాపద్ధతి జనసముదాయమున కందు బాటులోనుండజాలదు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ క్రియాశక్తియొడెయ రాంధ్రపరిషత్సరీక్షలు

ఈపరిషత్సరీక్షలు వార్షికోత్సవమువాటికి బలుతావులనుండి యభ్యర్థులు పంపుకొన్న దసరావ్యాసములను, గౌరవపరిశీలనాధ్యక్షులగు శ్రీ యశోజిత్ కేంకటరావుగారు, కాగ సముద్రము తిరుమల రంగాచార్యులుగారు. నీరిసి ఆంశేయులు గారు. గు! కేంకటరావుగారు. బి. ఎ., ప. నంజుండప్పగారు. పరిశీలించి క్రింది యభ్యర్థులు మొదటి ముగ్గురుగ జయమందినట్లు నిర్ణయించిరి.

Table with 2 columns: Name and Marks. Row 1: అభ్యర్థి నామము, తీసినగుణములు (నూటికి) ౧ పి. లక్ష్మయ్య కళాశాలావిద్యార్థి ౫౦. Row 2: ౨ చా. నరసప్ప ౫౦. Row 3: ౩ కల్లూరు చెంచురామయ్య ౪౮.

తక్కినవారు తక్కువగుణములు మాత్రమే యార్జింపగలిగిరి. దసరావ్యాసపరీక్షకు మూడుబహుమతులు మాత్రమే నిర్ణయింపబడినవి. ఇందు మూడవ యభ్యర్థికిని శాల్పవస్తానము: బొందిన ఆయలూరు శేషయ్య (గుత్తి) యను సభ్యునికిని ఒక గుణముమాత్రమే వ్యత్యాసముండుటచే వాకివారి గుణభేదము ననుసరించి పారితోషికముల శాల్పగా మార్పులయ్యె, శాల్పవహుచుమరిని హెచ్చించుటయొ, నావశ్యకమాయనట, సమాలోచనలోనున్నది. ఈవిషయము స్థిరీకరించి బహుమతుల: గడచిన మార్చిలో నుత్తీర్ణులైన బాలకులకు: తెండదగిన పారితోషికములతో:కేర్చి, ఆయాస్థానముల కి సెల ౧౫ వ తేదీని పంపబడును. కనుక: లై: కేర్పొనిన యభ్యర్థులు వెంటనే వారివారి పూర్ణ విలాసముల: బరివత్కార్యదర్శి: పేర ధర్మశరమునకు:తో: జనే వ్రాసికొనవలెను. ఇందు: బ్రథమబహుమతి: కందిన యభ్యర్థి: వ్యాసము పత్రికలలో: ప్రకటింపబడును.

ఈయెల్ల శ్రీ క్రియాశక్తి క్రియొడెయ రాంధ్రవాఙ్మయ శాస్త్రభాగముల పరీక్ష రీమాసమున: గడపటి కనివారమున జరుప: దలచినారము. అభ్యర్థి: ప్రవేశపత్రముల నీయే: జాల నాలస్యముగ: నాహ్వానించుటచే, బాలకులు చదువ:వగినకాలము విక్సి:లి సంకుచితముయొననియొ: బరివత్కాలము బొడిగించుట: యవసరమనియు గొందలు నూచించుచున్నారు. ఈనూ:చన ననుసరించినచో: రాంగల ఫిబ్రవరి:సెల కడపటి:కనివారము పరీక్షలు జరుపవలసియుండును. ఆయా స్థానిక:కార్యదర్శి: రీవిషయ మై: యోజించి, తో:డనే వారివారి యభి:ప్రాయములను బరివత్కార్యదర్శి:కె:లెన్చినచో, పరివత్కాలము: బొడిగించుటయొ: లేక యూమా:సాంతముననే పరీక్షలు జరుపుటయొ: నిశ్చయించి, అభ్యర్థి: ప్రవేశపత్రా:దికములాయొ: కార్యదర్శులకు: బం:పెదము.

మొదలమునందలి ప్రతికా:ఖాస్థానమునను. గౌరవపరిశీలనాధికారి: నియామకముగూడ జరుగవలసియున్నది. కావున: స్థానిక:కార్యదర్శి: లాయాస్థానములలో: మంచిపలకుబడి: గల యొ: కొక్కు: గౌరవార్థుని నామము (వారి:సంపూర్ణాంగీ:కారముతో): వెంటనే నూచింప: బ్రార్థి:తులు.

పరివత్కార్యదర్శి,

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-2-0 డబ్బా 1 కి 1-4-0 ఈశాశ్చర్యముతో పండ్లుతోముటులన చిగుళ్లు గట్టిపడును. కాల్షియం రక్తము కారకుండును నోటుదర్శంధములేక యుండును. పండ్లుముక్కములవలె తెల్లగా నుండును.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0 ఈ మాత్రల సుపయోగించుటవలన శైర్వత్త తలకొప్పి, ఓంటిలెల శోషి, వెంటనే బోవును

హిందూమహమ్మదీయ కలహములు

డాక్టరు ముత్తుగారి విజ్ఞప్తి

డాక్టరు ముత్తుగారు 40 ఏండ్లనుండి ఆంగ్ల దేశమున నివసింపుచుండిరి. కావ్యసాహిత్యమున వీరి ప్రజ్ఞ అగణ్యము. వీరి ప్రభుత్వ భారతదేశమున మేండ్లను కొండలలో ప్రత్యేక వైద్యశాలయందు ప్రధాన వైద్యులుగా నున్నారు. వీరికి చాల ప్రకటించిరి.

దేశమున వైకమత్య మడుగంటినది. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కలహములు పెంచినవి. అందువలన చాల ఘోరకృత్యములుగూడ జరుగుచున్నవి. వీనిని అతిశయోక్తితో ఆంగ్లేయులు ప్రకటించుచున్నారు. విదేశీయులవారు వీనిని చదివినచో దేశమున వైకమత్యము కొంచెమైన లేదని దురభిప్రాయపడుచున్నారు. ఆంగ్లేయులు ఒక్కక్షణమైన తప్పుకొనినచో దేశమున రక్తప్రవాహములు జరుగునని భావించుచున్నారు. ఆంగ్ల దేశీయులకు దురభిప్రాయమును అందోళనమును పెంచుచున్నది. మనవి ప్రకటించిన పాఠశాలలుచేసినచో యిదివర కియ్యబడిన రాజకీయ సౌకర్యములుగూడ రద్దుకాగలవు. మనకు మూడువిషయములు ముఖ్యములు. 1. వైకమత్యము, 2. ఆంగ్లేయులపట్ల సామరస్యము కలిగి వారితో కలిసి పనిచేయుట, 3. ఆంగ్ల దేశమునందును యితర దేశములలోను ప్రధాననగరములలో మనము ప్రచురణకాఖుల సేర్పరచి నిజస్థితిని ప్రకటించుట.

హత్యదేశమున మనము భిన్నాభిప్రాయముల నన్నిటిని వదలుకొని కలిసి పనిచేయవలెను. మనమందర ములు లైకకంఠముగా కొరిగినచో ఆంగ్లేయులు మన కొరికలను నిరాకరింపజాలరు. మనలో మనము కొట్టాడు చుండుటవలన పరదేశీయులలో పరిహాసపాత్రలు నుగుచున్నాము. విదేశీయులకు పాఠశాల నడువవలసిన రీతిని మెలగక అల్లరి పిల్లకాయలవలె చిల్లరి చేయుటలను చేయుచున్నాము. దేశము దీనదేశకు పాల్పడియున్నపుడును గొప్పగొప్ప సమస్యలు నెరవేరవలసియున్నపుడును యిట్లు కలహించుచు ముందుకు మిక్కిలి అవిదేశము. ఈరీతిగా కర్నూలును ద్వేషములను కలహములను పెంచుచున్నది యున్నంతకాలమును, మన మందరమును కలిసి ఏకీభవించి పనిచేయుటవలనంతకాలమును మనకు స్వరాజ్యము రాజాలదు.

ఆంగ్లేయులను సమాధాన పరుపవలెను. హత్యలు, బాంబులు, కత్తులు, కలహములు, భిన్నపక్షముల అందోళనములు మున్నగువానిని గూర్చి న వార్తలతో ఆంగ్లేయులు విసిగిపోవుచున్నారు. ప్రపంచమునందలి యితరదేశములవలె భారతదేశముగూడ స్వాతంత్ర్యమును బడయవలసిన ఆంగ్లేయులతోడూ బువరము. వారిసహాయము లేకుండ మనము స్వాతంత్ర్యమును బడయజాలము. ఆంగ్లేయులలో చాలమంది మనపట్ల చాలసద్భావమును కలిగియున్నారని నేనుగడును. మనమువారిని తూలనాడుచున్నచో వారి సానుభూతిని గోల్పోవుట నిశ్చయము. ఇంకను బాంబుల దురాగతము లడగనిచో ఆంగ్లేయులు కాంతమును గోల్పోయి యాజిప్తువారిని చూచినట్లే మనలనుగూడ చూచెదరు. బాంబుల వలనను హత్యలవలనను స్వరాజ్యమును బడయగలుగుదుమని తలచుట ఎంతటి అవిదేశము. ఇట్టిఘోరకార్యములవలన వారికి కారినవ్య మురింతవృద్ధియగును. స్వరాజ్యమునకు మనమందరముల మని వారు తలచెదరు. వారి అభిప్రాయమును గూడ మనము గ్రహించుటయే వివేకము. ప్రేమవలనగాని అతిసాధ్యపడదు. ప్రేమవలన మనకు వికసించును, సత్యము గోచరించును.

ఆంగ్ల దేశమువారికి నిజస్థితిని తెలియజేయుటకు వెంటనే అచట నొక స్థిరసంఘము సేర్పరచవలెను. ఇది ముఖ్యము ప్రతి చిన్న దేశమువారును గూడ ఆంగ్ల దేశమున నిట్టి సంఘముల సేర్పరచి యున్నారు. 30 కోట్ల భారతీయులకు నిలయ మగు భారతదేశమువారి రక్షింపుము సాంగ్లదేశమున సేర్పరచక పోవుట చాల విచారకరము. ఆంగ్ల దేశమునం దన్ని భాగములలోను మనదేశీయులు ప్రచారము చేయవలెను. మనదేశము నుగూర్చి నిజస్థితిని వారికి తెలియజేయవలెను. వారికి దురభిప్రాయమును కలిగించుటకు మరకేత్రువుల చేయుచున్న దుర్బోధనలను ఖండించుచుండవలెను. లండనులోనున్న చీనా రా యకారియగు హా చాపియ్యబా గారు నుడివినటుల ఐరోపా అమెరికా ఖండములలో ప్రచురణకాఖుల సేర్పరచి మనదేశము ను గూర్చి న వార్తల ను బాగుగా వ్యాపింప చేయవలెను. ప్రపంచమున ప్రతి ముఖ్య నగరమునకును భారతీయులను పంపవలెను. నానాదేశీసంఘమునకు గూడ మన ప్రతినిధులనుపంపి వారి సహాయమును బడయవలెను.

నేను నామత్యదేశమున ప్రేమించుటలో మరెవరికిని గూడ తీసిపోను. ఇంతకాలమును మనము కలుగుతేనే గడిపితిమి. ఇకనైన పనిచేసి చూపవలెను. అందులకే యొకమత్యమును రచింపు. ఆంగ్లేయులను జూచియున్న మన మైకమత్యమును సేర్పరచు.

కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆదాయ వ్యయపట్టిక

జమ

Table with 2 columns: Item description and Amount. Items include 1. కాంగ్రెసు భవనములోనికి వచ్చు టుప్రవేశదముము, 2. ప్రదర్శన ప్రవేశదముము, 3. భోజనముము, 4. సంగీతకాలా ప్రవేశదముము, 5. బహిరంగ సభాప్రవేశదముము, 6. అద్దెలు, 7. వడ్డీకింద రాబడి.

మొత్తము. 212792 15 8

ఖర్చు

Table with 2 columns: Item description and Amount. Items include 1. భవననిర్మాణము, 2. భోజనవసతి, 3. సైనికదళము, 4. దీపారాధన, 5. వైద్యసాయము, 6. ప్రదర్శనవ్యయము, 7. సంగీతకాల, 8. ఉత్సవవ్యయము, 9. బహు బండినిర్మాణము వగయిరాలు, 10. సాదాఖర్చు, 11. మహాత్మా గాంధీగారిచిత్రము, 12. కాంగ్రెసునిర్మాణము ఆదాయము, 13. ఉత్పత్తిరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు, 14. ప్రతినిధులములలో సభాభాగము అఖిలభారత జాతీయోపసంఘమునకు, 15. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారికి, 16. కాకినాడ కాంగ్రెసుస్వరణనిధికి, 17. కోకాభిరాయలవద్దనున్న నిలవ.

మొత్తము 212792 15 8

దీనిపై ఆడిటరుగారి రిమార్కులు

కాకినాడలో జరిగిన 88 వ అఖిలభారత జాతీయసభ వారియొక్క (5.12.24) తేదీతో ఆంతమయ్యకాలమునకు సరియైన ఆదాయవ్యయపట్టిక నేను చూచితిని. లెక్కలు సరిగా సంతుష్టిగానే యున్నవి.

వి. నారాయణమూర్తి,

(అఖిలభారత భాదీసంస్థ ఆడిటింగ్ యిన్స్పెక్టరు.)

పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘము పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘ సామాన్యసభ పట్టుట గ్రామములో ది 17 వ తేదీ సోమవారం మధ్యాహ్నం 1 గంటకు సమావేశమగును.

ఈసంవత్సరము నూతనంగా ద్వారా కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుట వగయిరా ముఖ్యవిషయము లాలోచింపబడును గనుక సభ్యులెల్లరు తప్పక దయచేసి ప్రాధికృతులు.

పేట బాపయ్య.

గోవిందరాజు వెంకటేశ్వరరావు. సం॥ కార్యదర్శులు.

వార్ధా పురపాలక సంఘము

నాయకులకు సన్మానపత్ర మర్పించుటకు నిశ్చయించుట

వార్ధా జనవరి 7:—నూతనముగ ఎన్నుకొనబడిన వార్ధా పురపాలక సంఘ సామాన్యసమావేశమందు పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ, అబుల్ కలామ్ ఆజద్ గార్లకు సన్మానపత్రముల మర్పించుటకు నిశ్చయింపబడినది. జనవరి 10 వ తేదీన వీరు వార్ధా సందర్శించెదరు. (అ. ప్రె.)

నవలెను. ముందున్నదేశమున కట్టుబాటును కలుగజేయవలెను. అది మనమే చేయదగినది. కాని యితరులు చేయజాలరు. ప్రస్తుతకాలమున ప్రపంచమున ప్రజాధికారప్రాబల్యము పెంచుచు నున్నది. సోదర భావమును పరస్పరసహాయమును వృద్ధిపొందవలెను గాన ప్రపంచభావననుగమ్యముగా మనముగూడ పనిచేయవలెనని ముత్తుగారు ప్రతికలకు వ్రాసిరి. (అ. ప్రె.)

ఆ. భా. చిత్రకళా ప్రదర్శనము

లక్షణ పురము

జమీన్దారు సంస్థానమునందలి

చిత్రకళాము లగ్నసానము వహించినవి

లక్షణ పురం, జనవరి 8:—లక్షణ పురమునందు కెయిజరి భాగులో నేడు దివ్యముగు ప్రదర్శనము గోచరించెను. షర్ విలి యము మారిను గవర్నరుగారు ప్రథమ అఖిలభారత చిత్రకళా ప్రదర్శనమును తెరచిరి. ప్రదర్శననిర్మాత సుభాష్ చంద్రబోసు గారి రాయ రాజేశ్వర బలు, విద్యామంత్రిగారు గవర్నరుగారి సానుభూతిని మెచ్చుకొని వివిధ ప్రాంతముల నుండి ముంచిముంచి చిత్రపటములన్నియు సమకూర్చబడిన వని తెలిపిరి. భారతదేశ మునందలి వివిధ తెగల చిత్రకళావైభవాలను వెల్లడిజేయుపట్టుము లందుగలవు. మైనూరు, జయపురం, బరోడా, హైదరాబాదు, దత్తా భారతపూరు, టెహరీ, వారణాసి సంస్థానములనుండి టూగూరుగారి విశ్వభారతముండి. భారత కళాపరివత్తు వారణాసినుండియు మరియు అనేక మంది ప్రత్యేక వ్యక్తులనుండియు మరియు అనేకమంది ప్రత్యేక వ్యక్తుల నుండియు చిత్రపటములు చేరినవి. వెంటటచటగారు మదరాసునుండి స్వయముగా ఆంధ్రవంగ చిత్రలేఖనాప్రతిమలను చాల వరకు గొనివచ్చిరి. ఆకుపర్ణ యూనివర్సిటీ ప్రెసు, బోప్రెసు మూజియము, జర్నలిస్టుండి డా॥ లీనేనుండి గూడ కొన్ని వచ్చినవి. నైనుండివచ్చినవి. వాటన్నిటిలో జయపురరాజకోట గ్రంథాలయమునుండి వచ్చిన పెద్దచిత్రపటములకు ప్రథమస్థాన మియ్యవచ్చును. రాసలీల గోవర్ధన క్షీణల చిత్రించిన యీరందే పటములకు సాటివేరేమియులేవు. అజాంట్ (Frish) రచనలు నిరూపింపబడినవి. మోగలాయపటములు 19 శతాబ్దమునందలి మోలారాముగారి బొమ్మల ప్రదర్శింపబడినవి.

అప్పటి విద్యావై పుణి నభివృద్ధిజేయదగ్గ ఉత్సాహము శిక్షణమున పిల్లలకు లేదని విద్యామంత్రిగారు విచారించిరి.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము

గవర్నరుగారు తమ ఉపన్యాసమునందు ప్రాగ్భృత్తిను చిత్రలేఖనమును సరిపోల్చి తెలిపిరి. తాను సహజముగ సాంప్ర దాయమునుబట్టి పాశ్చాత్యవిధానమునే మెచ్చుకొనువాడయినను అజహంట్ గురాల చిత్రములనే యెక్కువ మెచ్చుకొనెను. అతిస్పష్టముగ విరివిగనుండి మోగలాయ బొమ్మలకన్నను, దృశ్యములను, భవనములను తోటలను, అల్పంశములతోగూడ సహజముగ చిత్రించు ఆశునికవిధానముకన్నను భావమును ప్రకటించు అజాంట్ విధానమే గొప్పదని ఒప్పకొనిరి. చిత్ర కళ ఘనత భావముల బొన్పకమునం దున్నదిగాని చిత్రించు పద్ధతియందు లేదనిరి.

పిదప చిత్రకళ పాశ్చాత్యదేశములలో నెట్లు ప్రారంభమై యభివృద్ధి జేరినదో తెలిపిరి. ప్రథమమున చిత్రకళ ఆటపాట లలో ప్రారంభమైనది. ప్రాచీన ఆయుధముల పైని, కుండలపైని, తెలివిగల వాగు బొమ్మలు చెక్కుటలో ప్రారంభమయ్యెను. పిదప రంగులవిలప తెలియ వచ్చినపిదప, దానికి మత ప్రాముఖ్యతగూడ వచ్చి దేవాలయ ములపై చిత్రకళ విభమున మారెను. దైవవిగ్రహముల నలంకరిం చుట, సహధులు గట్టుటయందుగూడ చిత్రకళ యగుపడును. చివరకు రాజభవనముల చేరెను. భారతదేశ చిత్రకళ ముఖ్య ముగా మతమునల ప్రోద్బలముకలిగెను. భారతీయ చిత్రకళ యందు ముఖ్యవిషయ మేమన రాత్రిభాగమునందలి వివృత్య ములు, రాత్రిప్రయాణములు, వేటలు, ప్రణయజే ప్రణయముల కలయిక, రాత్రిప్రార్థనలు, ఆశ్రమవాసము, మున్నగు ప్రకాం తదృశ్యములు చిత్రింపబడును. పగలంతయు అమిత వేడితాప ము, విశృంఖించినపిదప వచ్చు ప్రకాంత నిశాసమయమునందు చిత్రకళాదు రమ్యముగ ప్రదర్శించుటయం దానందమును జేందుట యొకవింతగాదు భారత చిత్రకళయందలి నూతనాం శము పాశ్చాత్యవిధానమును ప్రచారము జేయుగోరుచు, దాని ననుకరింపరాదనుట.

ఇట్లు పాశ్చాత్యవిధానముపై తిరుగబడినవారు కొంతమంది ఆజబొచి త్తరువులను, కొందరు మెగలాయ రాజపుత్రకళను అనుకరింపమొదలిడిరి. అట్టి గుణము, వారిలో మెచ్చదగినదేగాని అధునిక చిత్రకారుల వైపున పూర్వమువానివలె విస్తృతముగ నిశ్చలముగా నుండగలవాడని గవర్నరుగారు సంకల్పించు చున్నారు. అనవసరముగ రంగులనుతీసి జేయుచున్నారని అభిప్రాయపడిరి. ఈపద్ధతులయందు రానురాను అధునిక పాఠము, జపా నుపద్ధతులయందలి ఆలవడు నేమోయనిరి. ఈ నూతనోద్యమ మైర్వమును, అనుభవజేమిని తెచ్చి బెట్టుచున్నదని నుడిపిరి. (అ. ప్రె.)

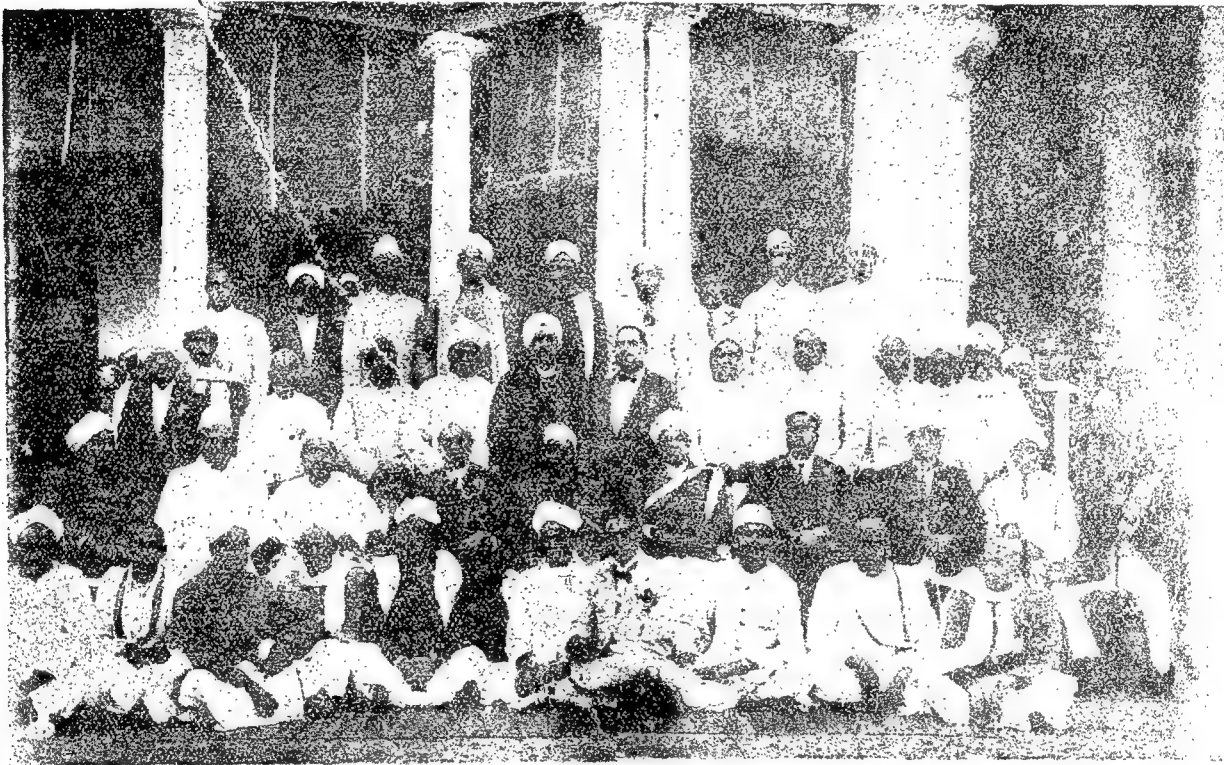

లాల్ బజవ్రాయ్ గారు

శ్రీయుత గంగాధరబాలకృష్ణ దేశపాండే

ఈవారము షెల్లు ఫురినచ్చి యువన్యాసము నొసంగిరి

39 వ దేశీయమహాసభాహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు

శ్రీయుత యక్. శ్రీనివాసయ్యంగారు లాల్ బజవ్రాయ్ గారికి విందానర్పన సమయము న తీసికొనెనటము

చెన్నపురి హోటల్ నడ

శారదానికేతనము - గుంటూరు

(హిందీభాషలో ప్రకటింపబడు "దేశ")

పత్రికనుండి అనువదించబడినది)

గుంటూరు పట్టణ మండలమునకు రాజధానియని రాజకీయశ్రేణుల దేశభక్తి కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు అమాల్మనేన గావించుటచే దనరారు ప్రపంచము చరిత్రను ప్రసిద్ధి పట్టారాజములలో నొకటియై గౌరవభాజనముగా బొగడొందుచున్నది.

ఈగుంటూరు పట్టణముందే శ్రీయంత ఉన్న లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు నివసింపుచుండిరి. వీరి రాంగ్లదేశమున కేగి బాల్కన్ పరీక్షయందు తీర్ణులైపల్చి సహాయనిరాకర బోధ్యము గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభించి తుండుటచే దానియందు బ్రవేశించిరి.

దానికి భవితమందరికన్న ముందే కారాగారనివాసము లభించెను. దానియందు వారుకొంత సమభిమందు మాలవలై యను నమల కవించిరి. దానిని ప్రభుత్వమువారు రాజద్రోహ శోధనగా గావించి బహిష్కరించుచుండిరి.

శ్రీపంతులుగారి ధర్మపత్నియగు లక్ష్మీబాయిమ్మగారు తనవతిభారము తనపైవేసికొని కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్దోషముగా నిర్వహించుచు సామర్థ్యవతులగు పురుషులను గూడ నాశ్చర్యపర్చుచు గావించెను.

వీరియొక్క భగీష్ఠ ప్రయత్నములచే నీగుంటూరు పురమున దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారి యాధిపత్యమున కారదానికేతనము స్థాపింపబడెను. ఈనికేతనము ప్రకటనాభివృద్ధి నొందుచు నేటివరకు 32 బాలికల కుచితభోజనాదుల సేవ్యులగు సామర్థ్యము సంపాదించుకొనినది. దీని యందు విద్యాభ్యాస మొనర్చుటకు దూరదూరములనుండియు బాలికలు విచ్చేయుచున్నారు. ప్రాచీనశాస్త్రసారముగా బాలికల కుచితముగా విద్యాదానము చేయబడుచున్నది.

బాలికలందరిని శ్రీలక్ష్మీబాయిమ్మగారు తల్లికన్న విశేషాదరమున గ న బ ర చి యాదరింపుచుండుటచే వారు తమగృహమును మాతాపితృ బంధువులగుండ మరచి హాయిగా నుపాదానముతో విద్యాభ్యాస మొనర్చుచున్నారు.

నికేతనపుకార్యక్రమము

తూర్పుదిశను ఆరుణోదయము కలుతోడనే బాలికలందరు నిద్రలేచి కాల్వకృత్యముల దీర్చికొని కొంచెము వ్యాయామముగావించి ఏనుగుంటలకు పాతాళాలా ఘంటానినాడ మగుట తోడనే యందరు పాతకాలలోనికి బ్రవేశింతురు. ప్రవేశించిన వెంటనే వరుసలుదీరూర్చుండి నుమధురకోకిల కంఠములతో సరస్వతీయారాధనయు, భక్తిసంబంధముల ప్రార్థన మాతృభాషలో చేయుదురు. హిందీభాషలో భారతమాతపత్రిక ప్రవచనము గావించుదురు. పదపది పాఠములు ప్రారంభమగును. ఇచ్చట సంస్కృతము, తెలుగు, హిందీ, చిత్రలేఖనము, సంగీతము, పేముత్పత్తి, కుట్టుపని, రాటము, ఆరోగ్యశాస్త్రము, గృహకృత్యసంబంధముల కృత్యము నేర్పబడును.

హిందీ

నికేతనపు ప్రారంభావస్థనుండియు నేనిచట హిందీయభ్యాసముగా నుంటిని. ఇచ్చట బాలికలు హిందీయన్న నెంతయో యభిలాషను గనుబటుచుండిరి. లోకప్రసిద్ధమగు తులసీరామాయణమును జదివి దానిభావార్థము గ్రహించితమకు తాము ధన్యులుగా భావించుచుండిరి. కార్యాలయపక్షమున ఇరుగు నా పరిక్షలలో ప్రాథమిక పరీక్షయందు గుర్తొనగొని పరీక్షించుచుండిరి. రాష్ట్రభాషాపరీక్ష నడచుచున్నది. ఇప్పుడు నికేతనము చుండిరి. ప్రయాణశాస్త్ర పరీక్ష 21 గుంటాల్కలు యక్క సాభ్యామని నుడు

2. లాల్ బజార్ గా ముఖ్యస్థానిగాంచి 3. విరాళమున 4. కేతనము 5. హిందీ విద్యాం దీయభివృద్ధి

లందరు దీనిని సర్వవిధముల నాదరింపుచుండిరి. వేటికి నడవములో 120 పుస్తకములు కలవు. 20 మంది సభ్యులు కలరు. మాసికచందా ఆఠామాత్రమే నియమింపబడెను. శ్రీమతి యిమర్రి వరలక్ష్మీదేవియు అండలూరి సరస్వతీదేవియు కార్యదర్శినులుగాను పు. వీరామణీదేవి సహాయ కార్యదర్శినిగా నియమితులైరి. ఒకవార పత్రిక మాత్రము వచ్చుచున్నది.

ప్రార్థన

హిందీ పుస్తక వికేతనం, విద్యాంశులు మున్నగువారి తో తమతమ పుస్తకములనుండి యొక పుస్తకము మాతులసినడ నమునకు దానము గావించినచో మాకోరికదేవును. హిందీ ప్రచారమునకు ప్రగతిమాగ్ధ మేర్పడునని కరములుమోడ్చి ప్రార్థించుచుంటిని. ఇచ్చట నుండరముల వైండుకలిగి, చిత్రపటములుగల పుస్తకముల విశేషముగా యాదరింతుము. గంగాపుస్తకముల వారు నాపేర వైండుగల మంచి పుస్తకముల చాల యాదరము చే బంపిరి. తత్తిమ్మ గ్రంథములవారును, పత్తికాధిపతులను మాపై సంపూర్ణాభిమానము గనబడుతుగాక!

నికేతనపరీభావము

ఈనికేతన ముదమును 1 గంటలనుండి 12 గంటల వరకు 2 గంటలనుండి 21 గంటల వరకును జరుగుచుండును. ఇంతవరకును 100 మంది బాలికలు విద్య నభ్యసించుచుండిరి. ఇచ్చట 70 సంవత్సరములకు గాని విద్య సంపూర్ణ కానేరదు. గురుకులమున 1 సంవత్సరముగల ప్రియములబాలికలగాని జేర్చుకొనరు. 13, 14 వత్సరముల ప్రాయము వచ్చుతోటడనే వారు విద్యములులై తమగృహకృత్యములందు బ్రవేశింతురు. పట్టణముందలి కొందరు యువకులుగూడ తమ కభిరుచికల పాఠముల నేర్చుకొని వెళ్లుచున్నారు. ఇట్టివారు 100 మంది ఆయాపాఠముల నభ్యసించుచుండిరి.

గురుకులపు చైనికజీవనము

బాలికలందరు యువమున భోజనము గావించుదురు. కొందరు ఆవుపాలను త్రాగుదురు. 100 గంటలవరకు పాఠశాలయందుండి పదపది స్నానమాచరించి 1 గంటకు వరకు భోజనము చేయుదురు. 2 గంటలవరకు పాఠశాలయందుండురు. 2 గంటలవరకు పాఠముల నల్పించి తయినింతురు.

ప్రార్థనమందిరము

గురుకుల భవనముందే యొక ప్రార్థనామందిరము కలదు. దానియందే బాలిక లందరూ సాయంకాలములందు ప్రార్థన గావించుదురు. ఉపాధ్యాయులు భక్తివిషయమున విపులముగా బాలికలకు బోధింతురు. పంతులుగారు రసభవనముల భక్తపుంగవులు. వారును మధురకంఠస్వరమున భక్తికీర్తనల బాడుచుండురు. ఇచ్చట గానముచేయు ఒక హిందీగీతమును పాఠకులను నివేదించెద.

సజ్జోమధుర హరినామ్

భజోమధుర హరినామ్ సరంతర ||భజో|| హరిహరిమఖండే, హరిహరిశాండి, హరిహిప్రాణారామ్|| సరలభావనీ హరిభజేజో పావేసోమఖదామ్|| హరిహిపావనీ ముక్తకరేజో, భజనకరే అభిరామ్||

భజోమధుర హరినామ్

బాలికలు తమకోకిల కంఠస్వరములచే నీగీతముల బాడుచుండిన నికేతనమంతయు ప్రతిధ్వనించుచుండును.

భోజనము

బాలికలు భోజన మాచరింపు సమయము చాల దర్శనీయమైనది. బాలికలందరు తమతమకంచముల గైకొని కూర్చొని గానే భోజనము వడ్డింపబడును. నేయివేసిన కిడప నొక బాలిక 'కాంతాకారం భుజగతయన' మను శ్లోకమును చదువును. బాలికలందరు విమిలతనీలములై యుండురు. శ్లోకము చదువుటకు ముందే శ్రీపంతులుగారు నేత్రములమాసికొని ప్రార్థన జేయు నిగూఢరహస్యమును, భోజనము నివేదనజేయు మున్నగు పంగతుల విపులముగా బాలికలకు బోధింతురు. భోజనానంతరము బాలికలు స్వయముగా కంచముల గడిగొందురు. వీరికి యదనునందే వంటజేయు పరిస్థితులుగూడ నేర్పబడును.

నివాసము

గురుకులములోని బాలికలందరు ఖద్దరుదుస్తులనే ధరింతురు. వారిబట్టలు ప్రతిదిన ముతుకబడును. బాలికలయొద్ద తరుచుగా భూమిములుంపబడవు. ఎవరైన అధవాయుండినచో ఆదికార్యదర్శిగారియొద్ద నుంచబడును. జబ్బులుకలిగినపుడు బాలికలే పరస్పరము నేవజేసికొనుచుండురు. ఇట్టికార్యము లాచరించు కొందరు బాలికలు బాలప్రావీణ్యము గనుబటుచు 13ని గాంచినచో యొకతల్లిబిడ్డలుగా గాని. తునెన్నగు సంచరించుచు

నికేతనపరీక్షాస్థితి

సాధనానంతరము శ్రీపంతులుగారు రాంగ్రదేశ పర్యటన మొనర్చి 30 వేల రూప్యముల గడించిరి. కొన్ని పల్లెలనుండి వడ్లను సంగ్రహించిరి. ఉదారమంతుడగు నొక మహనీయుడు నేటి భారమును వహించెను. మరొకరు పప్పు మున్నగు భారమును వహించిరి. స్వాస్థ్యత్యాగులైన యుపాధ్యాయులు లల్పవేతనముననే పనిచేయుచు నికేతనము నున్నకస్థితికి గైకొనినవచ్చుచుండిరి. శ్రీపంతులుగారు దైవప్రాతికూల్యమున అస్వస్థులై తమగ్రామము వెళ్లినివసించ దొడగిరి. అందుచే వారి ధర్మపత్నిగూడ యిటునటు కదల మొదలతేని పరిస్థితిలో చిక్కిపోయెను. దనసంపాదన ముగిపోయెను కాని భగవత్ప్రేమాత్ములు వలన శ్రీపంతులుగారు రోగ్యవంతులైరి. వీరు రెండువత్సర రూప్యముల నికేతనమున కుపసమార్ప సంల్పించియుండిరి. వీరిసంకల్పము శ్రీమహే షుల ప్రదమునుగాక!

ఉపసంహారము

భూత భవిష్యద్వర్తమానములందు భారతవర్షమున కెన్నఁగువిరుషీమణులకరవైయుండలేదు పూర్వపునీతి,సావిత్రిమున్నగు పత్నివతలసర్వరీతముల నాలించియుంటిని. నేడు, కన్యారికొయి సరోజినీ,పార్వతీ మున్నగు వారిరణులుపునీతకార్యాలముల ప్రత్యక్షముగా గాంచుచుంటిని. ఇప్పుడు శ్రీవిద్యమాధునామాడదాయను వివాదము లంతరించినవిగాని శిక్షాపద్ధతివిషయమై యభిప్రాయభేదము లంకురించుచున్నది. కాని త్వరలో నీవిభేదములుగూడ నశించును.

ఉత్తరభారత వర్షముందు శ్రీలకుపయ క్షములగు విద్యాలయములు చాల యేర్పడియుండినవి గాని శారదానికేతనము వలె ప్రాచీనసంస్థగా నేర్పడియుండలేదు. ఇది సమస్త సంస్థలకొద్దరప్రాముఖ్యమైనదని చెప్పసాహసింపుటలో పాఠకులు వీరు భావముదలంపకుండుగాక! ప్రాచీన పురాతనసంస్థలు నశించి పోవుటచే మరల నీ శారదానికేతనము వాటిమధ్యరింప తలయుత్తినదని యెల్లరు దలంతురుగాక! మనము స్థానమును వదిలి మన యిరుగుపొరుగువారు యెటుల నాగరికాధిక్యముతో నభివృద్ధి నొందుచుండిరో వాటినిగాంచక మాపథ్యమందూకములై కొట్టుకొనుచుండుటచే మనకు విజ్ఞానజ్యోతు లంకురింపకుండినవి. ఈ శ్వరా! మానేత్రముల తెరచి మాకువీలైనజ్ఞానప్రసాదమిడరాదా!

ఈనికేతనపు వీరదంపతులవలె ప్రతిప్రాంతముందు నవతరించి సర్వస్వము వదిలి యిట్టి శ్రీవిద్యాభివృద్ధికరముగా సంస్థల నెలకొల్పి పాటుబడినవో శ్రీవిద్య విద్యుద్వ్యగమున ప్యాపింపగలదు. ఉత్తరభారతవర్షమునుండి విద్యములు లేతవినచో మా శారదానికేతనమును దర్శించి ఇట్టి తమప్రదేశమున నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నించెదనని నా ప్రార్థన. ఈ నికేతనమందు సమస్తపాఠములనేర్చిన బాలిక లెప్పుడు గృహకృత్యములందు ప్రవేశింతురో అప్పుడు వాటిజీవన మెంతయోనందముగా సాఖ్యంతుముగా నుండునోగదా! భారతమాత! నీపుత్రికలెప్పుడు సుఖకల్పనమును సత్యముగా నిరూపింతురు. దానిని ప్రతిధ్వనిరూపమున వెల్లడింపరాదా!

కోటంరాజు సీతాపతిశర్మ

అనువాదకుడు-గుంటూరు.

అంగలూరు

(ఒక విలేఖరి)

భూరివిరాళము

27-12-24 వ తేదీని హేలాపురమున జరిగిన కృష్ణాజిల్లాబోర్డు సభలో నాంగ్రపుస్తకభాండాగారములలో సర్వవిధముల నుత్కృష్టస్థానము వహించిన శ్రీబాలసరస్వతీ పుస్తకభాండాగార భవననిర్మాణము పరిసమాప్తికాగలందులకు పదునయిదు వందల రూప్యముల విరాళమునిచ్చుట కేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి.

భాండాగారముల నెలకొల్పి పల్లెలయందు విజ్ఞానాభివృద్ధిని కలుగజేయుటలో నాదర్శముగ బనిజేసిన శ్రీబాలసరస్వతీ పుస్తక భాండాగార భవననిర్మాణమునకు ధనసహాయము జేసి మాతవపథము ద్రొక్కిన జిల్లాబోర్డుసభ్యులెంతయు ప్రశంసాపాత్రులు.

అంగలూరునుండి మజిల్లై లువ్వువనము వెళ్లుటకు సుమారు పదునైదువత్సరముల క్రిందట వేసిన పీడరురోడ్డు నొక్క పర్యాయమైనను మరమ్మతుచేసి యుండలేదు. ఈరస్తావెంట వర్షకాలము వడచుటకు చాల ప్రయోజనపడినవిచ్చుచున్నది. గ్రామస్థులు అనేక మహాజనులు వెట్టుకొనియుండిరిగాని లాభమావంతయు గలుగలేదు. అయినను ప్రస్తుతజిల్లాబోర్డు సభ్యుల యొక్కయు అధ్యక్షునియొక్కయు సాదాశ్రమములన కోడ్డు త్వరలో మరమ్మతు చేయబడునని గ్రామస్థులు నమ్ముచున్నారు.

విదేశవార్తలు

మిత్రమండలి సమావేశము

అంతర్జాతీయమండలి ఋణములు

త్వరలో పరిష్కారముగ నూచనలు

లీస్ట్, జనవరి 7:—నేటి మధ్యాహ్నము మాడుగంట అను పార్లమెంటులో మిత్రమండలి ఆర్థికమంత్రిలసభ సమావేశమయ్యెను. ఇష్టాగోష్ఠిగ జరిగెను. సభాధ్యక్షుడైన క్లెమెంటు గారు సభోద్దేశ్యములను తెలిపిరి.

సభోద్దేశ్యములు

చర్చిలు గాదుగూడ సభోద్దేశ్యమునుగూర్చి తెలియజేసిరి. డాన్ నివేదికసంబంధము విషయములను ఆలోచించ దలంచలేదనిరి. ఇకముందు ఆర్థికమంత్రిలసభలు ఆవసరము లేకుండ జర్యములు ఇచ్చుమొత్తమును చిక్కలులేకుండ సరిగా బంచిపెట్టుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు సమావేశమైతిమనిరి. లండనుసభ డాన్ నివేదికము ప్రారంభించిన మంచిపనిని సాంతముజేసి యూరపులో భాగ్యోదయమును ఏర్పాటుజేయుటకు ప్రయత్నించవలెననిరి. వివిధ మిత్రమండలి లాభములు పరస్పర విరుద్ధముగ నున్నవి. ప్రతి ప్రతినిధియు తనదేవుయొక్క సంగతులను తెలియజేయును. మనమిటల స్నేహితులుగను, క్రేయోభిలాషులుగను సమావేశమైతిమి. మనవ్యక్తి లాభములను జూచుకొనక 'సర్వేజనాని సుఖినోభవంతు' అని ఆలోచించ వలెననిరి.

ఇంకను గొప్పవిషయము లెన్నియో పరిష్కారము గావలసియున్నది. ఒడంబడికకుదరవలసియున్నది. దానివలన ఉత్తరక్షణముందు జరుగవలసినదానికి అభ్యంతరముండదు. చిక్కులలో ఒడకుండ సంగతులన్నిటిని పరిష్కారము జేయుటకు వీలగును. అనుకూల వాతావరణమును గలుగజేసి యూరపుకును, ప్రపంచమునకును శాంతిని చేపూర్చుటకును సుహృద్భావము నెలకొల్పుటకును ఏర్పాటుజేయబడును.

అవలంబించవలసిన విధానము

మరల సభ రేపు సాయంకాలము 5 గంటలకు ప్రారంభమగును. ఆర్థికనిపుణుల నివేదికమును ఆలోచించెదరు. ఏవిధానము నవలంబించవలసినది ఆలోచించెదరు.

అంగ్లో ప్రెంచి సంభాషణలు

చర్చిలు, క్లెమెంటులుగార్లు సభనుమందు మాట్లాడిరి. స్నేహభావముతో ప్రసాదించిరి. అంగ్లోప్రెంచుల మిత్రమండలి ఋణములపై సంగతి సందర్భములను ఆలోచించిరి. ఇది అసలు సభా కార్యక్రమమునకు సంబంధించినదిగాదు.

ఈసభలో ఏకగ్రీవముగ సమస్యలు పరిష్కారముగ విధానమేర్పడునని నమ్మెదనని క్లెమెంటులుగారనిరి. నష్టపరిహారములను బంచిపెట్టువిషయమును జేల్పవలెననిరి. ఆర్థికమంత్రిల పనియు, నష్టపరిహార విచారణసంఘమువారియొక్క పనియు ఈవిషయము లేలకపోవుటచే సాగవలసియని. లండను ఒడంబడికకు సంబంధించిన విషయములంతయు ముఖ్యముగావలసిన మాడు నాలుగువిషయములు కొంచెము ముఖ్యమైనవి.

సహకార మననరము

అంతర్జాతీయ సభలవలన పరిజరుగునను ఆశకలదు. యూరపులో వికృతతకును, విశ్వరమ్యమును మార్గమేర్పడుచున్నది. అన్నిటికిని సహకార మననరమనియు చర్చిలుగారనిరి.

బ్రిటిషువర్గమువారి యభిప్రాయము

పార్లమెంట్, జనవరి 7:—చర్చిలు క్లెమెంటులుగార్లు సంభాషణలు జరిగినపుడు నిపుణులులేరు. వివరములు చర్చించబడెదరు.

త్వరలో పరిష్కారముగ నూచనలు ఆశ బ్రిటిషువారికి లేదు. సంవత్సరముంతయు చర్చిజరుగుననుచున్నారు.

అమెరికను నష్టపరిహారముల హక్కునుగూర్చి అమెరికను ప్రతినిధి యభిప్రాయ మేమని లోగనుగారిని చర్చిలుగారడిగిరి.

ఇదమిత్రముని ఏమియు లేలేదనియు త్వరలో పరిష్కారము కుదురునని చర్చిలుగారు తెలియజేసిరి.

నల్లమందుసభ

బ్రిటను ప్రతినిధి

కాల్గిస్టర్ ప్రభుని నియమించుట

లీస్ట్, జనవరి 7:—12 వ లేదీని జనీవలో జరుగ నున్న నల్లమందుసభకు ప్రత్యేకప్రతినిధిగ బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారు కాల్గిస్టర్ ప్రభుని నియమించిరి. స్వారిచేయుమండ ఇతనికి అపాయము లేటప్పించెను. అతేదికి సభకు పోజాలరు. ఒక వారమైనతరువాత బోవుటకు వీలుగ నుండవచ్చును. నల్లమందు వర్తకవిషయమై సాధక బాధకము లన్నిటిని నెడగొనుటకు ఇతిడు సమర్థుడని యెంచి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. మార్లం డెలివిగ్ని గారుగూడ సభకు ప్రతినిధిగ బోయెదరు. 1912 హేగ ఒడంబడికను సంతకముజేసిన ప్రభుత్వప్రతినిధులందఱును సభకు వచ్చెదరు. సభ జయప్రదముగ జరుగుటకు సంపూర్ణ అంతర్జాతీయసహకార మనవరమని అందఱును గ్రహించిరి. నల్లమందు యెగుమతిదగుమతులనుగూర్చి ముఖ్యముగ ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించెదరు. ఇతర దేశములు తోడ్పడినంతవరకు మాడేండ్లు ఇట్లు పరిక్షించి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు గడిపిరి.

సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనము

మేమానములో ప్రారంభమగును

లీస్ట్, జనవరి 7:—మే మాసము మొదటివారమున ప్రారంభమగును. ఈ లేదీని సర్ బ్రావర్ణకల్యాణుగారు తెలియజేసిరి.

భారతపరిస్థితుల నిర్వహణము

ఆలిఖుమరుప్రభుని సమర్థించుట

లండను, జనవరి 5:—డెయిలీ టెలిగ్రాఫు జేసినమామగను ప్రత్యుత్తరముగ డెయిలీ హెరాల్డు ప్రతి ఆలిఖుమరుప్రభుని సమర్థించుచు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. భారతదేశపరిస్థితులను సరిపుచ్చుటకు చల్లముపద్ధిప్రభుని పిలిపించి ఆలిఖుమరు ప్రభుని అధికారకాలమున వ్యవహరించినట్లు మాట అసత్యము. ఆయన ప్రకటించిన వ్యాసము లే ఆయన స్వతంత్రముగ కార్యభారమును దక్షతతో నిర్వహించుకొనగల సమర్థులని చాటుచున్నవనియు అందుచే ఎవరును ఆయనకు సహాయము చేయ నవలసినదని డెయిలీ హెరాల్డు ప్రతి వాదించుచున్నది. డెయిలీ టెలిగ్రాఫు దూషణలకు పూర్తిగ వ్యతిరేకముగ ఆయన వ్రాసిన వ్యాసములే తెలుపుచున్నవి. నిజపరిస్థితులను, భారతదేశ పరిస్థితులను చక్కగ నిర్వచించి రచయిస్తున్నది. ఇప్పుడు వ్రాయుటకంటె ఈ సంగతులన్నిటిని ఆలిఖుమరు ప్రభు అధికారములో నున్నట్లు ఇండియా మాత్రగ నున్నట్లు వ్రాసిన ఎంతయు బాగుండెడి దమచున్నది.

కొలోనును ఖాళీజేయకుండుట

మిత్రమండలి నిశ్చయము

జర్మనుల ఆక్షేపణ

బెర్లిను, జనవరి 7:—కొలోనును ఖాళీజేయకపోవుటకు కినియును ఆక్షేపణను తెలుపుచు జర్మనులు మిత్రమండలికి లేఖనంపిరి. మిత్రమండలి తీర్మానించిన సేరము లెవ్వయో త్వరలో తెలుపవలెనని గోరిరి.

జర్మనులు తప్పుజేసినచో మిత్రమండలి కొలోనును ఆక్రమించుకొనవచ్చుననియు జర్మనీ పూర్తిగ నిరాయుధురాలగు జేయబడెననియు యూరపులో నైతికవర్గములో జేర్చుకొనుటకు వీలులేకుండ అసమర్థురాలుగ నున్నదనియు తెలియజేసిరి. యుద్ధభయ మక్కరలేదనిరి.

ఖాళీజేయుటకును ఒడంబడికకును గల భిన్నాభిప్రాయములు ఒకేవిధముగ తమయభిప్రాయమునే జూచుకొనుటచే గల్గినవనియు జర్మనులు జెప్వసంగతులను గూడ విన్న ఇంత రాదనియు జర్మనులు సుహృద్భావముతో మెలగలేదని జెప్వ రాదనియు తెలియజేసిరి. లండను సభవలె మిత్రమండలి సుహృద్భావముతో ప్రవర్తించిరేని త్వరలో పరిష్కారము చేయగల తను చున్నారు.

సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారు

ఇండియానుగూర్చి క్రొత్తగ్రంథమును వ్రాయ నుండుట

లండన్, జనవరి 4:—1885-1925 సంవత్సరములలో నేను జూచిన భారతదేశము అను క్రొత్తగ్రంథమును మైకేలు ఓడ్వయరుగారు వ్రాయుచున్నారు. రెండునెలలలో దానిని 'కాప్టన్ బిలుసన్సు' కంపెనీవారు ప్రకటించెదరు.

మిథుండు బ్యాంకుసేరము

హాబ్సుపై సేరములు

లండన్, జనవరి 7:—హాబ్సుపై యభియోగము మరల విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. ఇండియాకుబోవుటకు ప్యాస్పోర్టు గావలసినపుడు మొదటిపర్యాయము హాబ్సును జూచితినియు అది ఒక్కజేపర్యాయ మనియు న్యూటన్ గారు తెలియజేసిరి. ఆపుడుమాత్రమే రాబిన్సన్ అనుపేరు నుపయోగించితి ననిరి. రెండవచెక్కు మొత్తము నిచ్చినచో రాబిన్సన్ సేర ప్యాసు పోర్టుయందు టవరమని కప్ట ఆర్థుగారు నూచించిరి.

హరిసింగుగారిని జూచుటకు ఇండియా కేగెను. రాబిన్సన్ సకాట్యు భర్త ఇండియాలో ఉన్నాడని హరిసింగుగారికి తెలియుటకును రెండవచెక్కుమీద సామ్యము దీసికొనుటకును వీలగుటకు ఇట్లు జేసెను.

రాబిన్సన్ సేర లండనుబ్యాంకులో లెక్కల నేర్పాటు జేయుటచేతను 500 పానులు ఇండియాకు బంపుట చేతను ప్యాస్పోర్టు నుపయోగించలేదు.

సంతకము తనను గుర్తుపట్టుటకు చాలునని తలచిరి లండనుబ్యాంకుకు రాబిన్సన్ గారి సంతకము నమోదా నిచ్చిరి దీనిని వారు ఇండియాకు బంపిరి. కాని ఇండియాలో ఆసామ్యము, 100 పానులను వాడలేదు.

జర్మనీలో శిక్షించబడిన లేమోయన్ అను నాతడు రాబిన్సన్ గారి స్నేహితుడు. ఇతడు హాబ్సు ఆర్డరు, న్యూటను గార్ల విషయము లో ఇండియా కేసిరి. లేమోయన్ ను రప్పించుట కపుడు వీలులేకుండెను 1921 లేక 1922 జూలయిలో ఇతడు ఇండియా కేసి యందు నని న్యూటనుగారనిరి. ఆర్డరు గారితోనే ఉక్కిగము నిప్పించెదవనుటచే వెళ్ళిరి. తాను లేమోయన్ గారును కలిసి ఇండియానుండి 1921 సంవత్సరమున కలిసి తిరిగి పోతిమని న్యూటనుగారనిరి. తాను 1920 ఆగష్టు నెలవెంబయిలో ఇండియా కేసిననిరి. ఇండియాలో బ్యాంకులో తనకుసామ్యము దనియు ఆ బ్యాంకుపేరు తెలియవనియు న్యూటనుగారనిరి.

తాను హాబ్సు గార్లు స్నేహముగనున్నపుడు తాను భార్యరీ చేసితినిని హాబ్సుగారు సేరాకోపణ జేయుటచే ఇంగ్లండుకు వచ్చి సాక్ష్యమియవలసివచ్చెననిరి.

తన రెండవచెక్కును 6,00,000 ప్రాంకులకు ఆర్డరు గారు కొనిరనియు, 40,000 పానులను తాను ఖర్చుపెట్టితి ననియు, 6,00,000 ప్రాంకులనుగూడ ఆఖరు జేసితినియు న్యూటనుగారు రనిరి.

సర్ డి. డాసన్ గారు వయోనిబంధనలే విరామము జెందిరి.

ఇకమిడట ప్రతివైమానికునికీ అపాయము లేకుండ క్రొత్త ఏర్పాటులు జేయబడుచున్నవి.

పా సిస్టునిర్బంధము

ఇటలీలో 5 కోజులలో 100 క్లబ్బులు అడంచబడినవి. 25 సంస్థలే తిజేయబడెను. ఇటలీ లిబరీషియా సంఘముతాలా కుశాఖలు 120 మూసివేయబడెను. 111 విప్లవకారులు అరెస్టు జేయబడిరి. 150 హోజేర్సు మూయబడెను. 65 గృహములను పరిశోధించిరి దేశేయమంత్రి తెలియజేసెను.

ఎన్నిక సంస్కరణచట్టము

పార్లమెంటు 18 లేదీని సమావేశమగును. అపుడు పై చట్టమున వర్ణించెదరు. ముస్మానీని గారి కతివపథులు నెస్సనా యని టైముప్రతికా విలేఖరి కోమునండి వ్రాయుచున్నాడు. ఇంతవరకు ప్యాసిస్టులకు దేశము సహాయముచేయ సంసిద్ధముగానే యుండెనుగాని ఇకమిడట అదిపడదని ట్రిబ్యూనుప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

దక్షిణ మరాఠ్ నెమ్మదిగనుండుట

భారత ప్రచారము నిరర్థకము

లండన్, జన 5:— దక్షిణమరాఠ్ అంతటను సంపూర్ణముగ సక్రమపరిశీలన చేర్చబడినదియు, శాంతముగనుండెననియు మరాఠ్ ప్రెస్సు విలేజురి తెలుపుచున్నది. అట్లులేకరింగారిపై దేశీయులకు గౌరవములేదనిరి. కోపముగనున్నామనిరి. ఇతరులు లోకులు ప్రచారమునట్లు ఇష్టములేదనిరి. మరాఠ్ సంరక్షక రాష్ట్రములో ప్రజల కట్టికట్టములు లేవు. మతస్వాతంత్ర్యమున్నది. భారతమునల్పమునలిచట ఇష్టముమతలాభమునిమిత్తము అసంతృప్తిని గలుగజేయ ప్రయత్నించుట విచారకరమని దక్షిణ మరాఠ్ వా రనుచున్నారు. దీనివలననే రిఫుల దండయాత్రకు కారణమేర్పడినదనుచున్నాడు. రాజద్రోహమునకు మా ఇష్టముమతమును వినియోగించుచు జాలమని ఆనాయకులు కొందరునున్నారు. ఇంతవరకు భారత ముసల్మానుల ప్రచారము కొంచెముగ జరుగుచుండెననియు అయ్యది పూర్తిగ నివృత్తయోజన మాయెననియు తెలుపుచున్నాడు.

హెడ్ జాబి ముట్టడి

ఈ జిల్లా చరిత్ర

జెడ్డాను హెచ్చరించుట

కొయిలో, జనవరి 7:— హెడ్ జాబికి దక్షిణముననున్న శేవులను ముట్టడించినదియు ఇందులోనున్న నౌకలన్నియు నావ్యధిసము జేసికొన బడవచ్చుననియు జెడ్డా కాన్సిలులకు హెడ్ జాబి పదేశాంగ ముంత్రి తెలియజేసెను.

స్వయంజాకాల్య

ఆదాయములో కొంత తగ్గనని ప్రకటించిరి.

సెంటుపాల్ దేవళము మరమ్మత్తు నిమిత్తము ధనసహాయమును గోరుచున్నారు.

తురుష్క దండనాధికారులు

ఇకముందు ఎన్నుకొనబడెదరు. నియమించబడెను. కొత్త రిజిస్ట్రారు ప్రోగ్రెసివ్ పక్షము వారి ఎన్నిక విషయమును ఆలోచించెదరు.

ఈజిప్టు విద్యాధికారి

గ, పేతు సాలిఫుగానిని నియమించిరి. ఇతనికి ఇస్లాము విషయములో అసాధారణ పాండిత్యమున్నది. ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయములో మంచిస్థానము నాక్రమించిరి. ఈజిప్టుకు రాగానే సుప్రసిద్ధ రాచకీయవేత్తగవారెను. 1910 లో రాజద్రోహమునకై బంధింపబడెను. యుద్ధమునకు పూర్వము తర్కికగను. బెర్లినులో యుద్ధసమయమున ఈజిప్టువిద్యార్థులలో సంబంధముండెను. రాచకీయ ఆందోళనమును సల్పిరి. ఆతడు ఎన్నికలలో ఓడిపోయెను. రాచకీయములను వదులుకొనిరి. ఈజిప్టులో ప్రాథమిక విద్యకై జీవితమును దారవోసెదరు.

ఈజిప్టు ప్రతికా శాసనసవరణ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, జనవరి 8:— దేశీయమంత్రిలతో జెప్పకొనుటచే ప్రస్తుతపు యెన్నికలకు సంబంధించిన పత్రికా శాసనమును సవరణజేసి ఉత్తరువును సిద్ధిపాపాగారు ప్రకటించిరి. దీని ప్రకారము యెన్నికప్రచారక ప్రకటనములు ప్రకటించ బడుటకు అంగీకరించిరి. వీటిని పత్రికాసంపాదకులు, ముద్రాపకులు తమ పూచీవిధాన ప్రకటించవచ్చును. అయినప్పటికిని తప్పుడు ప్రకటనలచే ఓటరులు మోసపోకుండుటకు ఈ కట్టుదిట్టములు చాల వ స ను చు న్నా రు. ఆ కా శ్ రా ము న్న ప్రకటనలవలన ఓటరులు మోసపోకుండుటకు ఈ యేర్పాట్లు చాల పని యభిప్రాయము. ఈక్రొత్తశాసనము వలన గ్రంథకర్తయే వ్రాసినవారే ఉత్తరవాదులని స్పష్టముగ నిర్వచించబడెను. ఇక ముందు ప్రకటించబడు ప్రకటనలన్నియు గ్రంథకర్తచేరు సంక్షేపము, ముద్రాపకుని చేర్చితో ప్రకటించబడును.

విక్టోరియా రాణి శిలావిగ్రహము

శ్రీసివేయగూడ దనుట

లండన్, జనవరి 4:— ప్రభువులచేతలో (ప్రిన్సిస్ చాంబరులో) (రాకొమరులగది) నున్న విక్టోరియా రాణి శిలావిగ్రహమును శ్రీసివేయగూడదని పెద్దఆక్షేపణ జరుగుచున్నది. ఇది రాణిని ఆగారవిండుటయని బూచాంపుప్రభుత్వ అనుచున్నాడు. ఈ విగ్రహము ప్రజలదబ్బుతో నిర్మించబడెననియు ప్రజల సాత్తుఅనియు ప్రెస్సుపత్రికలో వ్రాసిరి. ఈవిషయమును చిత్రికళాసంఘమువారికి తెలియజేయవలెననిరి. ప్రభువుల స్మారక చిహ్నమును యింకొకచోట నేర్పాటుజేయవలెననుచున్నారు. విక్టోరియా రాణి విగ్రహమునే శ్రీసివేసిన యిక ఇతరుల విగ్రహములనుగూర్చి వేరుగ జెప్పవలెనా యనుచున్నారు. ఈ దురంతము యెక్కడ ఆగునో తెలియదనిరి.

క్రొత్త జర్నల్ నౌక

వ ఎండెక్ పేరు టెట్టిరి. 6000 టన్ను బరువుకలది. విలు హెల్సుస్ హ్యవెక్లో ప్రవేశపెట్టిరి. ఇదివరలో మునిగి పోయిన ఎండెక్ పేరు నెలకొల్పిరి.

ఇండియా హైకమిషనరు

సర్ ఎ. సి. ఛటర్జీ గారు 5 తేదీన అధికారమును స్వీకరించిరి. ఇండియా కార్యాలయమున అపుడే వింబర్త్ ప్రభునితో రెండుపర్యాయములు మాట్లాడిరి.

వారాయణభగవదీత (వచనగ్రంథము)

క్రానుపైజా. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కిత్రాను బైండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చుచున్నది. వెల రు 1-0-0. ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకుఁ బెంఱగు వచనము ఏయధ్యాయమున కాయధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయఁబడినది. తెలి మిగులబ్రత ప్రభుయి ప్రాశంభ్యముగ నున్నది. ఇది యీ బైసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావించబడుచుండెనని తాళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపఁబడినట్లు లీ గ్రంథపీఠిక యందుఁ గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచించినవారిచేరు తెలియకుండుట కడుకోవ నీయము. ఈ గ్రంథము శ్రీమత్ సైతము సుబోధముగ నుండును. తాళపత్రమాతృకయందలి స్థానిత్యములను ముద్రామున సంస్కరించిన శ్రీమూక్ బుక్కపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము చేర్చొనఁదగినది. ఇది మదగాను బ్యాంక్ నెరదా ముత్రియప్పకాపిథి నెం 74 రున గల నగలవర్తకులు బైసాని కృష్ణయ్యసెట్టి అంతుపన్నువారికడఁ క్రయమానకు లభించును.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటర్, బబ్బుతో సహా ధర 1 కి రు 2-8-0. వైస తెలుపబడినది పెద్దతెన్నుగలది 1 కి ధర రు 8-0-0. స్పాట్ దీపము (తెల్లని, ఎఱ్ఱని, ఆకుపచ్చ తెన్నుగలది) 1 కి ధర రు 8-8-0. వైకెట్ దీపము 1 కి ధర రు 5-0-0. చేతిలాండ్ 1 కి ధర రు 5-0-0. ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రు 0-12-0, బబ్బు 1 కి ధర రు 0-6-0. ఆటోమాటిక్ సిగ్నల్ లైట్ ధర 1 కి రు. 2-0-0. సాదా సిగ్నల్ లైట్ 1 కి ధర రు 0-12-0. ఎ. పి. చార్జ్ ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల తపాలపెట్టె నెం. 85, మద్రాసు.

తేలునుండు

వెల సీసా 1-కి రు. 0-8-0. ఎ. పి. సహా 0-18-0. తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు తేలుకాటువలన విషము నెత్తులో ప్రవేశించదు. బాధ నరములకెండు పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటను బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. కుట్టినచోట కొంచము మంచుపోసిక బాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడెన నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనుచున్నాను. ప్రతియింట్ల నుండవలసిన అమ్మకొంజనం డిలో. మద్రాసు జిం. బి. యె.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

బేలటుకాబడిన తీర్మానములు

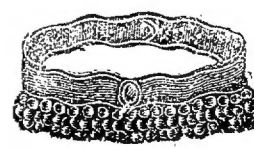
ధిల్లీ, జనవరి 8:— జనవరి 28 వ తేదీన భారత సామ్రాజ్య శాసనసభయందు ప్రతిపాదించబడెనున్న తీర్మానములు సేతు బేలటుకాబడెను. కడచిన జూలై నెలయందు అస్సాము శాసనసభయందు నిల్చిట్టు, కచ్చారు జిల్లాలను బెంగాలు రాష్ట్రములో చేర్చవలసినదని ఆమోదించబడిన తీర్మానమును అమలునందు బెట్టుటకు వెంటనే రాజప్రతినిధి తగినయేర్పాట్లు గావించవలయునను ఒకతీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు యం యన్. ఆన్, పండితమదన మోహనమాలవ్యగార్లు మొదటి రెండు స్థానములనుజేకొనిరి. కఠిన నిర్బంధశాసనముల కమిటీ (Repressive Laws Committee) సిఫార్సు చేసిన రీతిని బెంగాలు ఆర్డినెంసును ఉపసంహరించవలయుననియు, లేదా అమలునుండి నిలుపు చేయవలసినదనియు, 1818 సంవత్సరపు మూడవ రిక్యలేషను రద్దు చేయుటకు శీఘ్రముగ యేర్పాటు చేయవలయునను మూడవ తీర్మానము వెంటట పత్రికాజాగరు ప్రతిపాదించుటకు బేలటుకాబడెను. నా జె ములను, మారకమును గురించి విచారించుటకు నొకసంఘమును నియమించవలసినదని వేరొకతీర్మానము వెంటటపత్రికాజాగరి పేరనుగలదు. భారతదేశమందు ప్రధాన న్యాయాధికారి (Supreme court) స్థాపించవలయునను తీర్మానము సెట్ గోవిందదాసు, ఆలిముజ్జామ్ చాదరీగార్లు భయంపేరను బేలటువచ్చెను. సిల్వెట్టు, కచ్చారు జిల్లాలను బెంగాలు రాజధానిలో గలపవలసినదనిగోరు వేరొకతీర్మానము ఆలిముజ్జామ్ చాదరీగారి పేరబేలటు కాబడెను. రైల్వేప్రయాణముల యిబ్బందులను గురించిన తీర్మానము ఆరవది. ఇది మహమ్మద్ కాసి ఆలీగారి పేర బేలటుకాబడెను. ఏడువనిమిది తీర్మానములు రంగస్వామి ఆయ్యంగారి పేరను, భావలను బట్టి రాష్ట్రవిభజనము గావలయుననియు, ఉత్కళేశ్వరముద్ర తీరమందు ఉపప్రభుత్వము పునరుద్ధరణము గావించవలయునని రెండవ తీర్మానములు లాకోకేరీగారి పేరను బేలటుకాబడెను. (ఆ. ప్రె.)

కాంసిల్ ఆఫ్ ప్లేటు

మూడు అనధికార తీర్మానములు

ధిల్లీ, జనవరి 7:— జనవరి 22వ తేదీన పెద్దలసభయందు చర్చించుటకు మూడుఅనధికార తీర్మానములు బేలటుకాబడెను విశ్వవిద్యాలయశిక్షణ వైస్రమంతు హైందవ విద్యార్థులకు జేర్చికొనుటకు గలఆటంకములను రద్దుచేయవలసినదని నూచింపబడిన లిట్టుకు మిటినిజేదికమును అమలునందు బెట్టుటకు యిండియా ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు చెలియ జేయవలసినదని నొకతీర్మానము సెత్నాగారు ఉపపాదించెదరు. సినీమాలపై గట్టిగ తనిఖీచేయుటకు ప్రస్తుతములునందున్న రాష్ట్రీయ సంఘములకు బదులుగ నొక అఖిలభారతసినీమాసంఘమును యేర్పాటు చేయవలసినదని హరూన్ జఫర్ గారిక తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు, విద్యార్థులకు వైసక శిక్షణము నిచ్చుటకు విశ్వవిద్యాలయ శిక్షణ వైస్రమయొక్క సంఖ్య హెచ్చింపవలయుననియు సహాయ సేన (Auxiliary force) యందున కల్పులకు గలహక్కులను లాభములను విశ్వవిద్యాలయ శిక్షణ వైస్రమయందు తరిగేదైన విద్యార్థులకును సీయవలయుననియు రాజా సర్ రాంపాలపింగుగారు మూడవతీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు. (ఆ. ప్రె.)

నమ్మక మగు క్రొత్త మాదిరి ఎలక్ట్రిక్ బంగారు ఆభరణములు

మాన్య క్రొత్తమాదిరి గాజులు, ఫ్రెంచికానులదండలు, ఇంక అనేకరకముల నగలు వెల సరసముగా దొరకును. ఒక పర్యాయము ఆర్దరుయిచ్చిన తెలుసును. ఫ్రెంచికానులదండ రు. 4-12-0 ఫ్రెంచిచిలకలదండ 6-8-0, మేలు వొడ్యాణం లక్ష్మీబొమ్మగలది 150 గజలతో 4-4-0, ప్రకాశముగల 7 రాళ్లదుడ్డులు 1-12-0, అనేకరకముల క్రొత్తమాదిరి గాజులు 1 జెత్ 0-14-0, ప్రకాశముగల తెల్లరాళ్లలో లాములు 1-4-0, 5 తెల్లరాళ్ల పుంగరము 0-12-0 ఇమిలేషను డయిమండ్సు అడ్డగ 9-0-0. ఇవి నాటకమునకుమాడ యుపయోగమయినవి. పూచీ 1 సంవత్సరమునకు ఇయ్యబడును. కె. నాదముని అందునన్ను 164 వై నాబజారోడ్డు, మదరాసు

ఒక సన్మానపత్రము

శ్రీయుత సర్ అన్నము పరశురామపాత్రో మహా వీరయుల పాదద్యుత సన్నిధానమునకు.

ఆంధ్రదేశ గాంధీజీ ఆదిత్య త్రిపుర సంగమముయొక్క రాజమహేంద్రవర కాళాశాసన వినయపూర్వకముగ సమర్పించిన స్వాగతసన్మానపత్రము యందలి ముఖ్యవిషయములు.

మహాశయ! మాకోరికల విన్నవించెదము.

(1) పూర్వము మావంశీయులు ఈ ఆంధ్రదేశమును పాలించినవారిలో నొకరినియూ కాలువగతిని భూస్వాములమై విద్యాది విషయములలో వెనుకబడియున్నార మనియు విన్నవించుకొను చున్నారము.

(2) మాకులమవారు మొదటినుండియు రాజభక్తి పరా యుజులై బ్రతిపూ ప్రభుత్వమునకు లోబడి విశ్వాసముతో పటాలములందు ద్యోగములను బొంది యుద్ధములలో బ్రిటిష్ పతాకముయొక్క జయముకొనుట పోరాడి ప్రాణములనైన యర్పించి శ్రీ గాంధీజీని దెలుప సాహసించు చున్నారము.

(3) మియాజ్ఞానవర్తలమై రాజభక్తిగలిగి జీవించు మావర్ణమువారి జనసంఖ్య మిక్కిలిగానున్నది. నేవ్యమువలన చిల్లర వర్తకమువలన జీవనోపాయము చేయుచున్న మావంశీకులు విద్యయందు వెనుకబడియున్నవారు. వారిని నాగరికులుగాను, జ్ఞానవంతులుగానుచేసి యాదరించుభారము శ్రీ దొర తనమువారియే యున్నది. కాబట్టి విద్యయందు వెనుకబడియున్న బాతుల ననుగ్రహించినట్లు మావంశీబాతులకు ప్రతిప్రాధమిక పాఠశాలయందును, హైస్కూలుయందును, కాలేజీలయందును అర్హతములతో యేర్పాటుచేసి యుద్ధరేంపుడని తరుద్యారా శ్రీ ప్రభుత్వమునాటి నివేదించుకొను చున్నాము.

(4) ఏ సంఘముయొక్క అభివృద్ధియు ఆసంఘముయొక్క జ్ఞానాభివృద్ధియందే యాధారపడియుండును. ఉన్నత విద్య జరుపుటకు మాజాతివిద్యార్థులకు ధనలేమిచే మానుకొనుచున్నారు. కావున తాము పరిపూర్ణకటాక్షముంచి నై నుదహరించిన మాకోరిక నెరవేర్చుట ప్రార్థితులు.

(5) తమతాతగలడిపార్డుమెంటులన్నిటిలో మాసంఘమువారికి నుద్యోగము లిచ్చునట్లు యేర్పాటు చేయించుటకును, ప్రతిపల్లికొంఠలలోను మాకు ప్రాతినిధ్యముండునట్లును కాడగోరుచున్నాము.

(6) బ్రాహ్మణేకరోద్యమము బలులుదేరిన తరువాత అధికారబలముగల యేకాభివారు ఆకాభివారికి ఉద్యోగము లిప్పించుచున్నారేగాని, మావంటి దీనులవైపు కన్నెత్తించు మానీయులెవ్వరు లేనందున, చెన్నపురి శాసనసభ్యులైన యందు మాకులను తరఫున నొక ప్రాతినిధ్యముండులాగున తాము ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసుజేయ గోరుచున్నారము.

(7) మీ పరిపాలనకు స్వార్థకచిహ్నముగ నుండదగిన యాంగ్రివిశ్వవిద్యాలయము నీపవిత్ర గోదావరీతీరమునందలి ర్వాణ్యహేంద్రపురమునందు స్థాపించి తొల్లింటి విద్యాపీఠ ప్రతిష్ఠాపకులగు రాజరాజుశేంద్ర, శ్రీ కృష్ణ దేవరాయాది మహాశారుల యనురక్షింపి గాంచెదగాక యని విజ్ఞప్తి నొనర్చుచున్నారము.

ఇట్లు తమవిధేయ నేమకుడు, రాజవైద్య కోలా అప్పలవరసింహ దేవు, ఆదిత్య త్రిపుర పత్రికాధిపతి, సంఘాధ్యక్షుడు. రాజమహేంద్రవరము, 30 డిశంబరు 1924.

అల్లపుమురబ్బా

ఈమరబ్బాను ప్రతిజ్ఞపత్ర సాయంకాలముందు రి ము క్కలవంతున 20 తేక 40 దినములు భుజించినయెడల వైత్యము, నోటిచేదు, అరుచి, యెక్కిళ్లు, కాక, అశీర్గము మొదలగు వైత్యరోగములు పేహరోగములును తప్పక కుదిరిపోవును. తేనెయెను ఊరుండుటచే తినుటకు మిక్కిలి రుచిగాయుండును. పొన్నేజి ప్రత్యేకము. పాను డబ్బి 1 కి రు 1.8-0.

గుల్కండు

ఇది దినుటకు మిక్కిలి రుచిగాను, సువాసనగాను యుండును. మలబద్ధముగలవారు ఉదయసాయంకాలముల యందు తులసిబొమ్మ దినుయెడల సాఫుగా విరేచనముగను. శరీరమున చలన గలిగించి బలమునిచ్చును. డబ్బి 1 కి 1-4-0 పొన్నేజి ప్రత్యేకము. జయశంకర్ అండు కో, చాకలపేట మదరాసు.

ఏలూరుతాలూకా ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల మానేజర్ల ద్వితీయ మహాజనసభ

ఈ సభ బందరు జోధాపూర్వపాఠశాలలోపాఠ్యాయులగు, మ-రా-శ్రీ పోతుకూచి సుబ్బయ్య, యం. వీ. యల్. టి. వారి ఆధిపత్యమున యేలూరు పడమరపీఠంలో శ్రీ ఆంజనేయవిద్యారంజనీ పాఠశాలాధిపత్యమున జయప్రదముగా జరుపబడినది. యేలూరు, గుడివాడ, రేంజీలవిద్యాధికారులును, తేకం డరీ, ఎలిమెంటరీ, స్కూల్స్ మానేజరు వారగు మ-రా-శ్రీ ర్యాలి సుబ్బారావుపంతులుగారును, ఆరేంజీలోని ఇతర ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల మానేజర్లను ఉపాధ్యాయులును, తదితరులును, సభ నలంకరించిరి. సంఘముయొక్క ఉపయోగమును ఆవశ్యకతయొను, ఉద్దేశ్యముల, సంఘకేటరీగారిచే విపులముగా చెప్పబడి, గతసంవత్సరములో జరిగిన సమావేశతీర్మానములను చదివి వినిపించిన పిమ్మట విగ్రహతీర్మానములు గావించబడి, అగ్రాసనాధిపతిగారి, హిత్వోపన్యాసానంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారికిని, ఇతర సభ్యులకును వందనములతో సభముగింపబడినది.

తీర్మానములు

ద్రవ్యసహాయపు బడలకు ప్రభుత్వమునాడు ప్రస్తుతము ఇచ్చుచున్న గ్రాంటులు ఆర్థికస్థితినిబట్టి చాలాతక్కువగానున్నవి. మరియు అన్ని బడులలోను, జరుపుచున్నవిధముననులదిదరును ఒకేరీతిగాపన్నులు, శెన్సులు ఎగైరాలను చెల్లించుచున్నప్పుడు పట్టికమానేజీమెంటుక్రిందనున్న పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులవేతనములకంటె, సమానయోగ్యతలగలిగి ప్రయివేటు మానేజీమెంటు పాఠశాలలో పనిచేయుచున్న ఉపాధ్యాయులకు ఇవ్వబడు టీచింగుగ్రాంటు మిక్కిలి తక్కువగానుండుట శోచనీయముగాన, అయ్యగైదు ఉపాధ్యాయులకు ఏదేవేతనములు గవర్నమెంటువారిచే ఏర్పరచుడి యున్నవో, ఆ యావేతనములకు, తక్కువగాకుండా ఎయిడెడ్ పాఠశాలలో పనిచేయు ఉపాధ్యాయులకుగూడ టీచింగుగ్రాంటు ఇవ్వబడునట్లు గవర్నమెంటువారికి సిఫారసు చేయించగలండులకు డిస్ట్రిక్టు ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలువారిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

పట్టికమానేజీమెంటుపాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులకు వేతనములో సర్వీసునుబట్టి క్రమక్రమాభివృద్ధి ఎట్లు జరుగుచున్నదో అట్లే ప్రయివేటుమానేజీమెంటు పాఠశాలలోగూడ పనిచేయు ఉపాధ్యాయులకు ఇచ్చు గ్రాంటునుగూడ సర్వీసునుబట్టి టయుముక్కిలు పద్ధతిని ఏర్పరచి ఇప్పించగలండులకు జిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలువారిని విద్యాకాళాధికారులను యాసభవారు కోరుచున్నారు.

గతసంవత్సరములో జిల్లాఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలువారికి ప్రాథమికపాఠశాలల గ్రాంటునిమి త్రిము తగినంతసామ్యు ఇవ్వనందున రు 100 కి రు 5/లు చొప్పున తగ్గించి గ్రాంటు పంచిపెట్టబడినది. అందుచే చాలమంది మానేజర్లకు నిరుత్సాహము కలిగినది. ఈసంవత్సరము అనగా 1924-25 సంవత్సరములనుగూడ కావలసిన సామ్యున రు 88528/లు తక్కువ ఇచ్చిరనియు అందులకు రు 100 కి రు 25/ల వరకు తగ్గించి గ్రాంటు పంచిపెట్టవలసి నచ్చుననియు తెలియుచున్నది ప్రస్తుతము ఆసులులోనున్న గ్రాంటుస్కేలు తక్కువగా నున్నదని మొర తెట్టుచున్న కాలములో ఇట్టి పెద్దమొత్తములో తగ్గించుటచే మరింత నిరుత్సాహము ప్రబలి కొన్ని బడులు మాసివేయవలసి వచ్చును గనుక కృష్ణాజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలు ప్రకటించు గారు డి 8-10-24 తేదీన చేసిన సిఫారసు ప్రకారము కురదలాపడిన మొత్తమును కాన్సిలువారికి పూర్తిగా గ్రాంటు పంచిపెట్టనిమి త్రిము కాంక్ష నుచేయించగలండులకు ప్రభుత్వమునాటి యాసభవారు కోరుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలులో స్థానికసంఘములకున్న, వివిధవిషయసంఘములకున్న, ఉన్న ప్రాతినిధ్యములతోపాటు హిందూఎయిడెడ్ స్కూల్స్ మానేజర్ల ప్రతినిధులకును 4 స్థానములు ఇప్పించు మని కృష్ణాజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలువారు డి 12-11-23 తేదీని సిఫారసు చేసెయున్నను, ఇంతవరకు గవర్నమెంటువారు మంజూరు చేయింపకుండుటకు అసంతృప్తిని జూపుచు, సదరు 4 స్థానములను, మంజూరు చేయించి, ఎన్నికలద్వారా ప్రాతినిధ్యము గలిగింపగలండులకు ప్రభుత్వమునాటిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

10. సంవత్సరముకుమించిన సర్వీసుగలిగి నయస్సులో 40 సంవత్సరములకుమించి పనిలో నుంచి రిమార్కులను సంపాదించిన ఉపాధ్యాయులకు ట్రయినింగుతో నిమి త్తములేకుండా సర్వీసుసర్వీఫీకేటుయొచ్చి ట్రయినింగు అయినవారితోపాటు

గ్రాంటు ఇవ్వవచ్చునని డిపార్టుమెంటువారు నయచేయించిన ఉత్తరువును అమలులో పెట్టించి, అట్టి ఉపాధ్యాయులకు ట్రయినింగుతోపాటు గ్రాంటు ఇచ్చే ఏర్పాటును చేయించవలసినదిగా జిల్లా ఎడ్యుకేషనలు ఆఫీసరుగారిద్వారా శ్రీ డైరెక్టరుదొరవారిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉపాధ్యాయులకును, ఉపాధ్యాయమానేజర్లకును రేంజీ తాలూకా జిల్లాసంఘములు, ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగానున్నను, రాష్ట్రసంఘములో అందరికి నీ బాధ్యతయుండుట సంతోషదాయకము. ఉపాధ్యాయులందరికి వర్తించునట్లు ప్రస్తుతము రాష్ట్రసభకున్న చేరును, ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రాథమికవిద్యాసంఘము అని మార్పించుటకు రాష్ట్రసభవారిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ట్రయినింగు పరీక్షలో ఒక సబ్జెక్టు తప్పిపోయినవారికి సంవత్సరమువరకు టీచింగుగ్రాంటు ఉత్తీర్ణులయినవారితో పాటు సమముగా ఇచ్చుచున్నారు. ఇట్టి విషయతేతుండా, అన్ని సబ్జెక్టులు పోయినవారికిని, మరుసటి సంవత్సరము పరీక్షాఫలితము తేలువరకు కనీసము ఒక సంవత్సరమువరకయినను, పరీక్ష అయినవారితోపాటు పూర్తిగ్రాంటును ఇచ్చే ఏర్పాటుచేయించగలండులకు ప్రభుత్వమునాటిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ప్రాథమికోపాధ్యాయ రాష్ట్రసభకు యాతాలూకా మానేజర్ల సంఘముతరఫున యాదిగుననుదహరించినవారిని ప్రతి నిధులుగా పంపుటకు తీర్మానించడమయినది.

- 1. మ-రా-శ్రీ ర్యాలి సుబ్బారావుపంతులుగారు
2. ,, నోరి వెంకటరామయ్యగారు
3. ,, మహమ్మదు అసీలుసాహెబుగారు
4. ,, శోభనాద్రి అనంతచార్యులుగారు
5. ,, కర్నా జగన్నాథంగారు

ఈ సంఘముకు ఒకసంవత్సరముపాటు యాదిగున నుదహరించినవారిని కార్యనిర్వాహకులుగానుండునట్లు ఎన్నుకొనడమయినది.

- 1. మ-రా-శ్రీ ర్యాలి సుబ్బారావుపంతులుగారు-ఏలూరు.
2. ,, కర్నా జగన్నాథంగారు-ఏలూరు.
3. ,, మహమ్మదు అసీలుసాహెబుగారు-ఏలూరు.
4. ,, శోభనాద్రి అనంతచార్యులుగారు-ఏలూరు.
5. ,, కందుకూరి సుబ్బారావుగారు-ఏలూరు.
6. ,, నల్లూరి శీతారామకృష్ణి గారు-కోవ్వలి.
7. ,, గుండేపూడి వెంకటచలంగారు-తేనివారపేట.
8. ,, నోరి వెంకటరామయ్యగారు-వల్లూరు.
9. ,, రెడ్డి వెంకటరాయుడుగారు-సత్తెనోలు.
10. ,, చింతలపూడిరేంజీలో ఎన్నుకొనవలయును
11. ,, భీమడోలురేంజీలో ఎన్నుకొనవలయును

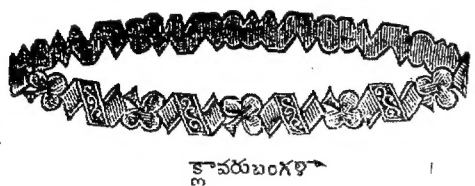
కార్యనిర్వాహకసభ్యులలో ర్యాలి సుబ్బారావుపంతులుగారిని ప్రకటించుగాను, నోరి వెంకటరామయ్యగారిని సెక్రటరీగాను ఏకగ్రీవముగా ఎన్నుకొనడమయినది.

నోరి వెంకటరామయ్య, శక్రటరీ. ఏలూరుతాలూకా, ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీపాఠశాల, మానేజర్లసంఘము, ఏలూరు

ప్రఖ్యాతి వహించిన టేబిల్ "కి" టైం పీసు ఇది జర్మనీదేశముండి తేప్పించినది. ఎల్లకాలమునక గంట సరిగమాపును. శీఘ్రము త్వరపడును. ధర 1-కి 1-12. ధర 12-కి 20-0. అమెరికన్ రోల్స్ గోల్డ్ రవుండు 8స్తువాచి 1-కి 5-4. "ఎనిమిదిమూలల రిప్టవాచి" సెకండు ముల్లతో" 6-4. పూచి మాడుసంవత్సరములు యివ్వబడును. విలాసము:—వి. ఎస్. క్రిష్ణా అండుబ్రదర్సు, తపాలు పెట్టె 17 మద్రాసు

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీది మదరాసు.

క్లావరు బంగారం

బాలామణి

మార్యచంద్ర

చిత్ర విచిత్రపుగాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుత నవనాగరికమునకు తగిన బంగారుగాజులు పలు రకములలో అనేకకొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.
2½ సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.
చేదారము సహా మజూరి జత 1-కి రూ. 10.0-0
ఒకసారి మావద్ద జేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.
సవరము బంగారుకు సీమవండికి పూచీ యివ్వబడును. (రి)

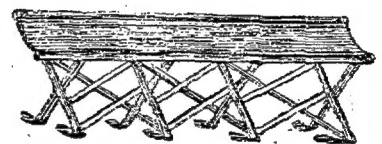
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

జయవశీకరణి

మూలిక సంబంధమైన తాయతి. ధరించుకొన్న యెడల సర్వ కార్యానుకూలము శత్రుజయము పరీక్షయందు జయము చేయుపనుల ప్రాబల్యము మొదలైనవి ఏర్పడును. తాయతి 1.కి రూ. 2.0-0, 5-కి రూ. 7.8-0 స్వేషముగా వలయు విషయములకును రక్ష తయారుచేసి పంపబడును. రూ. 50/- చార్జియవును. (గ్యారంటీ). ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము, తిరు త్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

- (1) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.
  - (2) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ. 4,
  - (3) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8.8-0, 2 వ రకం రూ. 8. కాటలాను, యితర వివిధములకు వ్రాసిన పంపబడును.
- పి. వీరాస్వామినాయు అండ్ సన్సు
నర్సరావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి నత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథానందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిప్లొమేట గాం పేజీలు: వెల రూ 1-0-0

ఒకసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

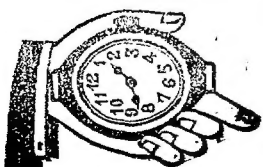
1925

అగస్త్యువారి

1925

ఆఫీస్ కాలిండర్ ౧-కి వెల 0-6-0 డయరి ౧-కి వెల 0-6-0
కక్కు అందుకో తపాలుపెట్టె నెం. 45, మద్రాసు

ELECT O GOLD PLATE WRIST WATCHES.

The very newest style. Th. design and durable finish will satisfy the most critical. Very charming appearance. Fitted with excellant Swiss mechanism.

Guaranteed for three years

PRICE Rs. 7-0-0 with strap or Bracelet, World renowned "B" Timpiess Rs. 2-8-0

Write to: V. S. WATCH Coy.

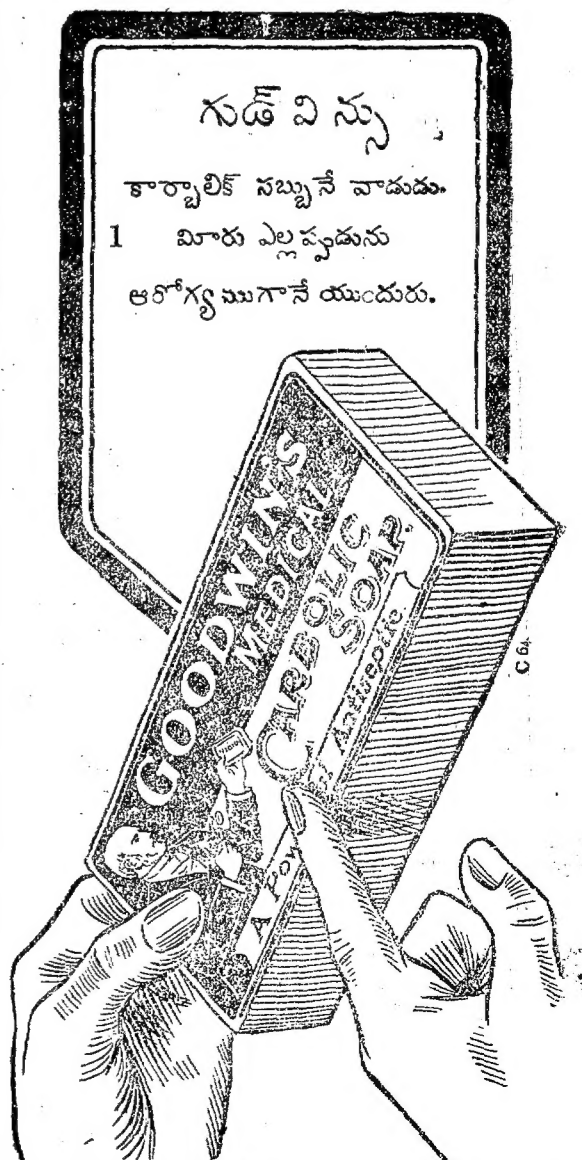
P. B. 105. MADRAS

సుందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0.8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ తైలము వినువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిమలు మచ్చలును. ముఖము కాంతివారి, నన్నుగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంజా శేరును. ఈ తైలము మంచినువాసన గలిగి మిగడలె నుండును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి. ము.

గుడ్ విన్సు

కార్బాలిక్ సబ్బునే వాడుడు.
1 మీరు ఎల్లప్పుడును
ఆరోగ్యముగానే యుండురు.